

Τα φιλόδοξα σχέδια και οι προκλήσεις του Ερντογάν Σελ. 10

ΤΟ ΟΡΑΜΑ
Εμπορικός δρόμος Ασίας-Ευρώπης μέσω Τουρκίας

Η ΣΥΝΔΕΣΗ
Οδικές και σιδηροδρομικές αρτηρίες 1200 χλμ.

ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
Επιβράδυνση ανάπτυξης και αύξηση πληθωρισμού

ΟΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ
Στενές σχέσεις με τους Άραβες και επέκταση στην Αφρική

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Το άνοιγμα στην Ινδία βλέπει το Προεδρικό

Συνάντηση Χριστοδουλίδη με τους επικεφαλής της Eurobank για το νέο εγχείρημα επέκτασης της τράπεζας

Τις προοπτικές για σύναψη συμφωνιών και προσέλκυσης επενδυτών από την Ινδία στην Κύπρο και στην Ευρώπη συζήτησε ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης με τους επικεφαλής της Eurobank, η οποία ετοιμάζεται για το άνοιγμα του

γραφείου αντιπροσωπείας στη Μουμπάι. Όπως πληροφορείται η «Κ», η συνάντηση έγινε την προηγούμενη Πέμπτη στο Προεδρικό Μέγαρο και σε αυτή παρέστησαν ο CEO της Eurobank, Φωκίων Καραβίας, ο ανα-

πληρωτής διευθύνων σύμβουλος (COO) της Eurobank, Σταύρος Ιωάννου, ο CEO της Eurobank Κύπρου, και εντός ολίγου CEO της Ελληνικής Τράπεζας, Μιχάλης Λούης και άλλα υψηλόβαθμα στελέχη της Eurobank. Στη συνάντηση

επισημάνθηκε ότι η Κύπρος χρειάζεται ένα τέτοιο «σκαλοπάτι», το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επωφεληθεί σε επενδυτικό επίπεδο και ότι μπορεί να μετατραπεί σε ένα «Hub» που θα συνδέει την Ευρώπη με την Ινδία. Ο

πρόεδρος Χριστοδουλίδης επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το άνοιγμα που ετοιμάζει η Eurobank, εκμεταλλευόμενη τις επαφές του μεγαλομετόχου της Eurobank S.A., Ινδού Πρεμ Γούτασα. Σελ. 4

ΠΙΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

Δύσκολες ισορροπίες Βερολίνου με Πεκίνο

Το Βερολίνο αντιδρά στις προκλήσεις του Πεκίνου και διαμνύει πως έχει τελειώσει η εποχή της πολιτικής του «πάνω από όλα οι επιχειρήσεις». Όμως οι γεωμικτικές αυτοκινητοβιομηχανίες ανθίστανται σε οποιαδήποτε σκλήρυνση της στάσης του Βερολίνου προς την Κίνα, καθώς γι' αυτές διακυβεύονται πολλά και δεν θα ήθελαν να χάσουν την κινεζική αγορά. Σελ. 12

ΜΑΧΕΣ ΣΤΗ ΣΙΛΙΚΟΝ ΒΑΛΕΪ

Οι αμερικανικές εκλογές δικάζουν την «big tech»

Μια πρωτοφανής «πινανομαχία» εξελίσσεται στους κόλπους της λεγόμενης «big tech» ενόψει των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ, με τους μεγιστάνες της Σιλικον Βαλέϊ να ανταλλάσσουν πολιτικά πυρά. Οι διαμάχες για τους δύο υποψηφίους του Λευκού Οίκου καταστρέφουν φίλιες, ακόμη και συμφωνίες σε έναν χώρο που μέχρι σήμερα στήριζε τους Δημοκρατικούς. Σελ. 8

ΙΤΑΛΙΑ

Υψηλά τέλη διαμονής για μείωση τουριστών

Την αύξηση του τέλους διαμονής στα ξενοδοχεία από 5 έως 25 ευρώ ανά επισκέπτη, ανάλογα με την τιμή ενοικίασης του δωματίου, εξετάζει η παλική κυβέρνηση ώστε να διαχειριστεί τη λαίλαπα του υπερτουρισμού, που απειλεί τα πολιτιστικά αξιοθέατα, τα οικοσυστήματα, αλλά και την ίδια την καθημερινότητα των ανθρωπινων που ζουν στις πόλεις. Σελ. 11

Σε «πανδημία» εξελίχθηκε η στεγαστική κρίση

Από το Άνκορατζέ μέχρι το Άμστερνταμ, πολλές ανεπτυγμένες ακόμη και αναδυόμενες οικονομίες αντιμετωπίζουν μια πρωτοφανή στεγαστική κρίση: η προσφορά κατοικιών δεν ανταποκρίνεται στη ζήτηση, εκτοξεύοντας τις τιμές των κατοικιών σε επίπεδα που είναι πλέον απρόοπτα, ακόμη και για οικογένειες μεσαίου εισοδήματος. Το ζήτημα της μη προσιτής ή ανεπαρκούς στέγασης απασχολεί όλο και περισσότερο τους πολιτικούς, καθώς η στεγαστική κρίση είναι πλέον παγκόσμια, το κόστος έχει αυξηθεί ραγδαία τα τελευταία 10-20 χρόνια, ενώ μια γενιά νέων ενηλίκων στρέφει την πλάτη στην πολιτική. Αυτό υποκινεί εκκλήσεις για δράση. Σελ. 13

ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΑ ΜΕΓΑΛΩΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Χάνεται μια ναυτιλιακή τον μήνα

Μειώνονται διαρκώς οι ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες. Από τις 773 επιχειρήσεις το 2009, έμειναν πέρυσι 592, δηλαδή χάνεται μια εταιρεία κάθε μήνα. Η τάση για μεγαλύτερες

και πιο ανταγωνιστικές επιχειρήσεις πιέζει τις μικρότερες εταιρείες, τις λεγόμενες «μονοβάπορες», ενώ αρκετοί αναζητούν φιλικότερα από πλειράς φορολογίας «λιμάνια». Σελ. 15

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Αυξάνονται οι επενδύσεις στην Παιδεία

Εντονο επενδυτικό ενδιαφέρον για ιδιωτικά σχολεία στην Κύπρο παρατηρείται τα τελευταία χρόνια. Την περ. Δευτέρα ανακοινώθηκε νέα συμφωνία στον χώρο της ιδιωτικής εκ-

παίδευσης. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος ΟΛΥΜΠΙΟΝ εντάσσεται πλέον στον διεθνή εκπαιδευτικό οργανισμό Globeducate, ένα κορυφαίο δίκτυο εκπαίδευσης. Σελ. 7

Αναζητούνται ρυθμίσεις για έσοδα των ΕΟΑ

Προς νομοθετικές αλλαγές

Το Υπουργείο Εσωτερικών εντατικοποιεί τις προσπάθειες να κλείσουν τρύπες στη νομοθεσία, οι οποίες υποκαθιστούν την οικονομική βιωσιμότητα των Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης. Κυρίως πρόκειται για χρηματικά ποσά, τα οποία, όπως εκτιμά το Υπουργείο, θα έπρεπε να πηγαίνουν στα ταμεία των ΕΟΑ, αντί να καταλήγουν στους δήμους. Σελ. 7

Ψηφιακή πρόοδος ΜμΕ στην Κύπρο

Μακρύνει ακόμη ο δρόμος

Πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά την «ψηφιακή ένταση», δηλαδή τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, βρισκόταν η Κύπρος το 2023 σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό Δείκτη Ψηφιακής Έντασης (Digital Intensity Index - DII). Ωστόσο, η χώρα μας συνεχίζει να βρίσκεται στα μέσα της κατάταξης. Σελ. 6

ΠΟΛΙΤΙΚΗ Σελ. 6

■ Τριπλός πονοκέφαλος για την φων ντερ Λάιεν

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι υπηρεσίες τροχοπέδη στην αποφασιστική αποκλιμάκωση των επιτοκίων

Ο πληθωρισμός των υπηρεσιών παραμένει στάσιμος από τον προηγούμενο Νοέμβριο. Η κατάσταση κρίνεται ως προβληματική αφού ο κλάδος των υπηρεσιών διατηρεί τον εσωτερικό πληθωρισμό πάνω από το 4%, παρόλο που ο γενικός δείκτης τιμών για τον μήνα Ιούλιο καταγράφθηκε στο 2,6% και θα μπορούσε, υπό κανονικές συνθήκες, να σημάνει λήξη του συναγερμού. Ενώ, λοιπόν, ο πληθωρισμός στα προϊόντα βρίσκεται κάτω από τα προ-πανδημίας επίπεδα, η κατάσταση στον κλάδο των υπηρεσιών δεν αφήνει περιθώρια για εφησυχασμό, αφού οι τιμές κυμαίνονται πάνω από το διπλάσιο σε σχέση με τον μέσο όρο της περιόδου 1999-2019. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία, οι τιμές στον κλάδο των υπηρεσιών συνιστούν παγκόσμια ανησυχία, όμως η κατά-

σταση στην Ευρωζώνη υπολείπεται καθιστώντας το πρόβλημα επίμονο. Ο γενικός δείκτης, παρόλο που φέρνει χαμόγελα στη Φρανκφούρτη, δεν λέει όλη την αλήθεια αφού κρύβει την πολυπλοκότητα που θα αντιμετωπίσει η ΕΚΤ πριν ανοίξει ο δρόμος της αποφασιστικής μείωσης των επιτοκίων. Προς το παρόν, η βαρύτητα του πληθωρισμού των υπηρεσιών στην πραγματική οικονομία παρατηρείται στα αγαθά. Βασική εξήγηση για την κατάσταση που επικρατεί στις τιμές του κλάδου των υπηρεσιών θα πρέπει να αναζητηθεί στις αυξήσεις στα ημερομίσθια.

Χωρίς να σημαίνει ότι ο πληθωρισμός σε όλους τους κλάδους θα πρέπει να καταγραφεί στο 2% για να ανοίξει ο δρόμος της μείωσης των επιτοκίων, σημειώνεται πως μεσοπρόθεσμα θα πρέπει να αναμένεται πως ο πληθωρισμός των υπηρεσιών θα προσεγγίσει το επίπεδο του 2%. Οι επόμενες νομισματικές αποφάσεις θα εξαρτηθούν σε μεγάλο βαθμό από τις προβλέψεις των οικονομολόγων. Σήμερα, οι προβλέψεις βρίσκονται στο 2,2% για το 2025 και στο 1,9% για το 2026, ενώ για φέτος αναμένεται περαιτέρω μείωση από τα υφιστάμενα επίπεδα του 2,6%, πριν παρατηρηθεί κάποια βραχυπρόθεσμη άνοδος. Όταν συζητούμε τον πληθωρισμό δεν θα πρέπει να αγνοούμε ότι η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται στη μεταβατική φάση ενός ευρύτερου με-

τασχηματισμού. Σε αυτή τη μεταβατική φάση παρατηρούμε: δομικές αλλαγές στην αγορά εργασίας και στον τρόπο που αυτή προσφέρεται, αλλαγές των κύριων προμηθευτών στην αγορά ενέργειας και αναδιοργάνωση των εφοδιαστικών αλυσίδων λόγω ανακατατάξεων στο παγκόσμιο εμπόριο. Ως εκ τούτου, η προβλεπτική ικανότητα των κεντρικών τραπεζών είναι περιορισμένη και κάθε νέα απόφαση επιπεριέχει σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας. Σε κάθε περίπτωση η ανάγκη για χαμηλότερο πληθωρισμό επιβάλλεται και από τις αναπτυξιακές προοπτικές της οικονομίας, οι οποίες έχουν υποβαθμιστεί πρόσφατα παρόλο που ο κίνδυνος για ύφεση έχει πια ξεπεραστεί. Την ίδια στιγμή, όμως, η ανυπομονησία των αγορών και οι εξω-

τερικές πιέσεις των κυβερνήσεων είναι κακός οδοντός, καθώς η εγκατάλειψη της σφιχτής νομισματικής πολιτικής χωρίς να τεκμηριώνεται από τα στοιχεία φέρνει τα αντίθετα από τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Επίσης, ο έλεγχος του πληθωρισμού αποτελεί και ανάγκη της κοινωνίας, η οποία υποφέρει από την παρατεταμένη περίοδο ακρίβειας. Η ΕΚΤ, παρόλο που ξεκίνησε πρώτη τη μείωση των επιτοκίων αποκτώντας προβάδισμα έναντι της FED, δεν αναμένεται πως θα συνεχίσει την προσπάθεια, τουλάχιστον όχι με τους ρυθμούς που προβλεπόταν. Το επόμενο διάστημα η ΕΚΤ θα ακολουθήσει την οδό της πλήρους διαφάνειας, σε μια προσπάθεια να εξηγήσει πώς ακριβώς λαμβάνει τις αποφάσεις της.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας; Έχεις cashback!

ΚΑΤΕΒΑΣΕ ΤΟ ΤΩΡΑ

ΣΧΟΛΙΟ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μουσικές σκέψεις
με αφορμή τους ΜΑΛΥ

Την περασμένη Κυριακή είχα την ευκαιρία να ακούσω το νέο σχήμα ΜΑΛΥ, στα Κατύδατα (στο πλαίσιο μιας τελετής συναυλίας του Windcraft Music Fest) που αποτελείται από τους μουσικούς Βασίλη Φιλίππου και Οδυσσέα Τουμάζου. Δύο νέα παιδιά που όμως έχουν δοκιμαστεί στο μουσικό γίγνεσθαι της χώρας και είναι κατά τη γνώμη μου πολλά υποσχόμενοι και οι δύο για πολλά ωραία πράγματα στο μέλλον.

Οι δύο μουσικοί παρουσίασαν στο κοινό μέρος της δουλειάς που κάνουν στους ΜΑΛΥ. Στο νέο τους σχήμα παρουσιάζουν αυθεντικές συνθέσεις αλλά και διασκευές παραδοσιακών κομματιών και έχουν όχημα τους την παράδοση, αλλά και το μουσικό σύμπαν της γειτονιάς μας και όχι μόνο.

Θεωρώ σημαντικό πως ο Βασίλης Φιλίππου και ο Οδυσσέας Τουμάζου δοκιμάζονται τόσο γόνιμα στην παραδοσιακή ή έστω παραδοσιακότερη μουσική, την οποία ο Βασίλης Φιλίππου ντύνει με πολύ ενδιαφέροντες στίχους. Ακούγοντάς τους στη μικρή σκηνή του κανιού των Κατύδατων, αισθάνθηκα τη μουσική τους ευαισθησία σε κάθε επίπεδο, από τα όργανα, ως τη στιχογραφική. Τα περισσότερα κομμάτια που έπαιξαν μου ήταν άγνωστα, ταυτόχρονα όμως ένιωθα πως μου ήταν οικεία. Κομμάτια από τα οποία απουσίαζε οποιαδήποτε προσπάθεια εντυπωσιασμού ή μανιέρα. Πραγματικά μετάγγιζαν στο κοινό την αγάπη τους για τη μουσική, αλλά και για την αυταξία που ενέχει η καλλιτεχνική δημιουργία.

Είναι όμορφο που ο Βασίλης και Οδυσσέας θέλουν να δοκιμάσουν κάτι νέο, γνωρίζοντας τις δυσκολίες και το ρίσκο που υπάρχει σε καθετί καινούργιο, χωρίς να κάνουν εκπτώσεις, και χωρίς να αιθεροβατούν.

Είναι όμορφο που έχουμε τέτοιους μουσικούς, που αγαπούν ειλικρινά να παίζουν μουσική και να τη μοιράζονται. Που αφογκράζονται την παράδοση και θέλουν να χτίσουν πάνω της, να τη βάλουν θεμέλιο στη δουλειά τους για κάτι νέο, το οποίο δεν βιάζονται να προκύψει, αλλά θέλουν να γεννηθεί ως ανάγκη τους. Είναι όμορφο που ο Βασίλης και Οδυσσέας

θέλουν να δοκιμάσουν κάτι νέο, γνωρίζοντας τις δυσκολίες και το ρίσκο που υπάρχει σε καθετί καινούργιο, χωρίς να κάνουν εκπτώσεις, και χωρίς να αιθεροβατούν. Φυσικά, δεν είναι μόνο ο Βασίλης και ο Οδυσσέας, είναι και πάρα πολλοί/ές άλλοι/ες που το κάνουν, σε όλα τα είδη μουσικής. Και είναι αισιόδοξο που έχουμε στη χώρα τέτοιο πολιτιστικό δυναμικό. Χρειαζόμαστε νέους και νέες που έχουν πείσμα και θέληση να δημιουργήσουν, που κοιτάνε μπροστά, έχοντας θεμελιώσει ή προσπαθώντας να το κάνουν, την παρουσία τους σε γενές βάσεις.

Οι ΜΑΛΥ θέλουν οι ακροατές να βιώσουν την παράδοση σαν ένα ζωντανό και εξελισσόμενο τρόπο έκφρασης. Ε, λοιπόν αισθάνομαι πως κατάφεραν να με κάνουν να βιώσω τη μουσική τους στο τώρα, στη στιγμή εκείνη και να σκεφτώ πως θα μπορούσε να εξελιχθεί αυτό που άκουσα, γιατί ήταν βαθιά θεμελιωμένο, άρα και αμετακίνητο στον πυρήνα του.

Ένας από τους σταθερούς πόλους πολιτιστικής δημιουργίας στη Λεμεσό, το Θέατρο Ριάλτο, μπαίνει δυναμικά στα καλλιτεχνικά δρώμενα της πόλης, έχοντας καταρτίσει ένα πολύ ενδιαφέρον πρόγραμμα για τον Σεπτέμβριο. Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της πόλης θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν τον πρώτο μήνα του φθινοπώρου ένα πλούσιο και ποικίλο πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει κινηματογραφικές προβολές, συναυλίες, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, καθώς και παραστάσεις χορού, όπως το 3ο Showcase Χορογραφίας Κύπρου, αλλά και φεστιβάλ, όπως το Στάνταρ Κκόμετυ Φεστιβάλ, που θα διαρκέσει τρεις μέρες.

Κινηματογράφος

Ο χώρος στάθμευσης ΣΕΚ για τον Σεπτέμβριο μεταμορφώνεται σε υπαίθριο χώρο προβολών, όπου θα προβληθούν πέντε ταινίες, από τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και την Ελλάδα. Η πρώτη προβολή προγραμματίζεται για την Τετάρτη 4 Σεπτεμβρίου και είναι η γαλλική ταινία του Emmanuel Courcol «Ένας Θρίαμβος», που απέσπασε το Βραβείο Καλύτερης Ευρωπαϊκής Κωμωδίας της χρονιάς από την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου. Επόμενη προβολή είναι αυτή της αμερικανικής ταινίας «Fremont» του Babak Jalali την Παρασκευή 6 Σεπτεμβρίου. Η ταινία κέρδισε τα Βραβεία: Σκηνοθεσίας στο Φεστιβάλ Κάρλοβι Βάρι, Κριτικής Επιτροπής στο Φεστιβάλ της Ντοβί και το John Cassavetes στα αμερικανικά βραβεία ανεξάρτητου κινηματογράφου. Το Σάββατο 7 Σεπτεμβρίου θα προβληθεί η ταινία του Γάλλου σκηνοθέτη Louis Garrel «Τα Πάνω Κάτω». Πρόκειται για μία κωμωδία που ισορροπεί θαύματα ανάμεσα στο φαρσικό κούμπρο και στη λεπτοδουλεμένη ειρωνεία, με 11 υποψηφιότητες στα Βραβεία Σεζάρ. Την Δευτέρα 9 Σεπτεμβρίου το κοινό θα έχει την ευκαιρία να δει την ταινία «Μαγνητικά πεδία» του Γιώργου Γούση. Η ταινία απέσπασε 6 βραβεία στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Την Τρίτη 10 Σεπτεμβρίου θα προβληθεί η ερωτική ιστορία-ντουάρ ταινία «Masquarade» του Nicolas Bedos. Όλες οι ταινίες θα προβάλλονται στους αυθεντι-

Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της πόλης θα έχουν την ευκαιρία να απολαύσουν τον πρώτο μήνα του φθινοπώρου στο Θέατρο Ριάλτο ένα πλούσιο και ποικίλο πρόγραμμα, το οποίο περιλαμβάνει κινηματογραφικές προβολές, συναυλίες, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, καθώς και παραστάσεις χορού αλλά και φεστιβάλ.

κούς τους διαλόγους με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους.

Φεστιβάλ

Για το τριήμερο 13, 14 και 15 Σεπτεμβρίου στην πλατεία Ηρώων, μπροστά από το Θέατρο Ριάλτο, αλλά και στο ίδιο το θέατρο, επιστρέφει για δεύτερη χρονιά το Στάνταρ Κκόμετυ Φεστιβάλ. Μετά την επιτυχία του πρώτου φεστιβάλ, τα σόου αναβαθμίζονται με αγγλόφωνους κωμικούς παγκόσμιας φήμης και κριέρας. Το Φεστιβάλ, όμως, διατηρεί τις παραδόσεις και τους Κύπριους ταλαντούχους κωμικούς, οι οποίοι μέσα από νέο υλικό, θα χαρίσουν Stantar διασκέδαση. Stand up στα αγγλικά, κωμωδία για παιδιά comedy battles, raw, μουσική και φραγκτό.

Ένα ακόμη φεστιβάλ που θα φιλοξενηθεί στο Θέατρο Ριάλτο στις 27, 28 και 29 Σεπτεμβρίου είναι το 3ο Showcase Χορογραφίας Κύπρου, που διοργανώνει το Τμήμα Σύγχρονης Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο. Πρόκειται για έναν θεσμό που παρουσιάζει επίλεκτα χορογραφικά έργα των τελευταίων δύο ετών και προσφέρει την ευκαιρία στους χο-

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Καλλιτεχνικό ποδαρικό τον Σεπτέμβριο στο Θέατρο Ριάλτο

ρογράφους που δημιουργούν στην Κύπρο να παρουσιάσουν τα έργα τους σε καλλιτεχνικούς διευθυντές και οργανωτές φεστιβάλ σύγχρονης χορού του εξωτερικού, οι οποίοι προσκαλούνται για τον σκοπό αυτό. Θα παρουσιαστούν τα έργα των χορογράφων: Παναγιώτη Τοφή, Aneesha Μικαήλ, Λίας Χαράκη, Έλενας Χριστοδουλίδου

Οι εκδηλώσεις του Θεάτρου Ριάλτο βγαίνουν και εκτός, όπως στην πλατεία Ηρώων, αλλά και στον χώρο στάθμευσης της ΣΕΚ.

(Αμφιθέατρο Χοροθέατρο), Μιλένας Υγρεν Κούλας, Χάρη Κούσιου, Ανδρομάχης Δημητριάδου Lindahl (Ασώματες Δυνάμεις), Έλενας Αντωνίου, Διαμάντης Χατζηζαχαρία, Αλέξη Βασιλείου, Πάνου Μαλακτού. Το Showcase Χορογραφίας Κύπρου εμπλουτίζουν παράλληλες εκδηλώσεις κάτω από τον τίτλο Meanwhile που διοργανώνονται

από τη Στέγη Χορού Λεμεσού, τη Στέγη Χορού Λευκωσίας και τη Νέα Κίνηση.

Μουσική – Θέατρο
Η μουσική φυσικά δεν λείπει από το πρόγραμμα του Ριάλτο. Την Τρίτη 17 Σεπτεμβρίου στη σκηνή του θεάτρου ο πιανίστας Μανώλης Νεοφύτου παρουσιάζει την παράσταση A Night of Cinematic Music (Βραδιά Κινηματογραφικής Μουσικής). Στην παράσταση, θα ακουστούν κομμάτια από τις ταινίες The Kid, Μοντέρνο καιροί, Αμελί, Ο Μελισσοκόμος, Άρωμα γυναικας, La Dolce Vita, Amarcord, Πολίτικη Κουζίνα, Η Λίστα του Σίντλερ, Φωτογραφία 51, Το Τρυφερό και Γλυκό μου Θνήπι, Μια Αιώνιότητα και μια Μέρα και Ερωτική Συμφωνία, με παράλληλη προβολή αποσπασμάτων των ομώνυμων ταινιών. Συμμετέχουν οι Μανώλης Νεοφύτου (πιάνο) και Νικόλας Ευθυμίου (βιόλα). Φιλική συμμετοχή: Καρολίνα Κωσταντίνου (χορός). Το Σάββατο 21 Σεπτεμβρίου, στο πλαίσιο της δράσης The Met: Live in HD δύο ερμηνευτές στο απόγειο της σταδιοδρομίας τους: η σπράνο Nadine Sierra και ο τεχνικός Benjamin Bernheim ενσαρ-

κίνουν το σαιξπηρικό ζευγάρι των δύο καταδικασμένων εραστών σε αυτή την όπερα του 1930 Γκούντ. Ο Yannick Nézet-Séguin υπογράφει τη μουσική διεύθυνση μιας από τις ρομαντικότερες όπερες του παγκόσμιου ρεπερτορίου. Ερμηνεία: Nadine Sierra, Benjamin Bernheim, Will Liverman Frederick Ballentine, Samantha Hankey, Alfred Walker. Με Αγγλικούς υπότιτλους. Για το θέατρο έχουν προγραμματιστεί δύο παραστάσεις, την Τετάρτη 18 Σεπτεμβρίου και την Κυριακή 22 Σεπτεμβρίου. Στις 18 Σεπτεμβρίου ανεβαίνει σε μετάφραση και σκηνοθεσία του Ανδρέα Αραούζου το θεατρικό έργο του Julian Mitchell «Μια άλλη πατρίδα». Δέκα Κύπριοι ηθοποιοί αποδίδουν σε θεατρικό αναλόγιο το σύστημα και την παρά ταύτα αγορίων σε κάποιο αγγλικό ιδιωτικό σχολείο και οικοτροφείο της δεκαετίας του '30. Το έργο σκιαγραφεί τη λειτουργία του συστήματος και τις διακρίσεις, της καταπίεσης και του θεαθήναι... έννοιες που μάλλον άλλαξαν πολύ λίγο από το 1930. Παίζουν: Πάνος Μακρής, Μιχάλης Καζάκας, Αντρέας Κουτσούρας, Εύρος Βασιλείου, Αντρέας Δανιήλ, Χάρης Αττώνης, Γιώργος Ευαγόρου, Νίκος Κωστώνης, Ανδρέας Αραούζος και ο μικρός Στέφανος Λάπτας. Στις 22 Σεπτεμβρίου το Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε ανεβαίνει το «Θάνατος σε Τρεις Πράξεις», σε σκηνοθεσία Χλόης Μελιδίου. Ένα έργο εμπνευσμένο από το κοινωνικό πρόβλημα της λαϊκής βίας, του λαϊκού δικαστηρίου που αποτελεί ως σήμερα μέρος της πραγματικότητας μας. Έστω και αν θεωρούμε πως στις σύγχρονες δυτικές κοινωνίες, αυτά έσβησαν για πάντα, τέτοιες πρακτικές επιβιώνουν μέσα από διαφορετικές εικόνες, με μια μεταφρασμένη βία, συγκαλυμμένη με άλλους τρόπους έκφρασης.

Χορογραφία, Δραματογραφία: Κωνσταντίνος Μελιδίου. Ερμηνεύουν: Πανελόπη Βασιλείου, Ζωή Ελευθερίου, Θανάσης Ιωάννου, Ρούλα Κλεοβούλου, Σωτήρης Σωτηρίου. Εισόδος Ελεύθερη (Απαραίτητη η κράτηση θέσεων).

Πληροφορίες/Εισιτήρια: www.rialto.com.cy ή στο 77 77 74 5

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Αστροφεγγιάς Ιστορίες

Το Ledra Music Soloists, σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Κύπρου, παρουσιάζουν μια ξεχωριστή βραδιά λυρικής μουσικής με τη νεαρή σοπράνο Κωνσταντίνα Νικολάου και τον πιανίστα Νικόλα Κωνσταντίνου. Η συναυλία διοργανώνεται προς τιμήν των 200 χρόνων από τη γέννηση του Αυστριακού συνθέτη Άντον Μπρούκνερ και των 100 χρόνων από τον θάνατο του Γάλλου συνθέτη Γκαμπριέλ Φωρέ. Η Κωνσταντίνα Νικολάου παρουσιάζεται για πρώτη φορά σε ατομικό ρεσιτάλ στην Κύπρο, προσφέροντας στο κοινό μια μοναδική ευκαιρία να απολαύσει τη φωνή της σε ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει αριστουργήματα των δύο αυτών συνθετών καθώς και κορυφαία έργα των Φραντς Σούμπερτ και Κλωντ Ντεμπυσσύ. Η βραδιά θα περιλαμβάνει επίσης ερμηνείες σόλο πιάνου από τον Νικόλα Κωσταντίνου, που θα προσθέσουν μια πλούσια μουσική πινακίδα στη βραδιά. Ρεσιτάλ κλασικού τραγουδιού και πιάνου, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου. Τρίτη, 10 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ. Πληροφορίες: 99744227 | info@ledramusic.org | www.ledramusic.org

«Το Άγνωστο Αριστούργημα»

Ένα από τα πιο διάσημα διηγήματα του Honoré de Balzac, «Το Άγνωστο Αριστούργημα» είναι η ιστορία ενός ζωγράφου, ο οποίος είναι είτε μια αξιοθρόνητη απουσία είτε μια υπερφυσική διάνοια – ή ίσως είναι και τα δύο. Το θεατρικό αναλόγιο, σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου, παρουσιάζουν τρεις ηθοποιοί –

Το θεατρικό αναλόγιο «Το Άγνωστο Αριστούργημα», σε σκηνοθεσία Ανδρέα Αραούζου, παρουσιάζουν τρεις ηθοποιοί – Βαρνάβας Κυριαζής, Φώτης Αποστολίδης και Ανδρέας Αραούζος.

Βαρνάβας Κυριαζής, Φώτης Αποστολίδης και Ανδρέας Αραούζος – οι οποίοι θα διαβάσουν το διήγημα, ενσαρκώνοντας τους τρεις πρωταγωνιστές, τον νεαρό Nicolas Poussin, τον μεσήλικα αυλικό ζωγράφο Franz Pourbus και τον μεγαλύτερο, φανταστικό ζωγράφο Frenhofer. Οι θεατές θα καθίσουν περιμετρικά της αίθουσας ενώ το θέαμα θα εμπλουτιστεί με φωτισμούς του Νίκου Μυλωνά και μουσική του Σταύρου Μακρή. Αίθουσα Ιμπρεσιονιστών, Λεβέντειος Πινακοθήκη, Αναστασίου Γ. Λεβέντη 5, Λευκωσία. Δευτέρα, Τρίτη και Τετάρτη, 4 και 9, 10, 11 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ.

Ανθρωποι και Τόποι

Παρουσιάζεται από τις 3 Σεπτεμβρίου 2024 το τρίτο μέρος 1960-2004, της έκθεσης «Τρεις Φωτογραφικές Διαδρομές

– Λευκωσία: Άνθρωποι και Τόποι» του Λεβέντειου Δημοτικού Μουσείου Λευκωσίας. Η έκθεση αυτή, πέρα από την παρουσίαση φωτογραφικών όψεων της Λευκωσίας από το Αρχείο του Μουσείου, περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό από σύγχρονους φωτογράφους, μέλη της Φωτογραφικής Εταιρείας Κύπρου – Τμήματος Λευκωσίας, και από άλλους λάτρεις της φωτογραφίας. Το όλο εγχείρημα είναι ως αποτέλεσμα μια εις βάθος «εικονογράφηση» της κυπριακής πρωτεύουσας από το 1960 έως το 2004. Όλο το υλικό αντλήθηκε από το πλούσιο Φωτογραφικό Αρχείο «Το Μάτι» του Μουσείου. Αφετηρία και πέρασ των δύο ορόσημων υπήρξε αφ' ενός η ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 16 Αυγούστου 1960 και αφ' ετέρου η ένταξη της νήσου στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1η Μαΐου 2004. Οι φωτο-

Το Πολιτιστικό Κέντρο «Μιχάλης Πιερής» ανοίγει και πάλι τις πύλες του για το 27ο Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου.

γραφίες στον εκθεσιακό χώρο τοποθετούνται χρονολογικά σε ενότητες, προσκαλώντας τον επισκέπτη να συνθέσει μέσα από αυτές το παζλ των δεκαετιών, σηματοδοτώντας ταυτόχρονα την κοινωνική διάσταση της φωτογραφίας. Διάρκεια έκθεσης (Μέρος 3) έως 29 Σεπτεμβρίου. Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, Αίθουσα Προσωρινών Εκθέσεων, Ιπποκράτους 15-17, Λευκωσία.

Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου

Το Πολιτιστικό Κέντρο «Μιχάλης Πιερής» ανοίγει και πάλι τις πύλες του για να υποδεχτεί την πανεπιστημιακή κοινότητα, το φιλότεχνο κοινό καθώς επίσης και τους σπουδαστές καλλιτέχνες που θα φιλοξενηθούν στο φεστιβάλ από

τις 5 Σεπτεμβρίου έως τις 12 Οκτωβρίου. Αυτό το φθινοπώρο οι θεατές θα γνωρίσουν νέους ξεχωριστούς δημιουργούς που εμφανίζονται για πρώτη φορά στη σκηνή του αρχοντικού της Αξιοθέας αλλά θα έχουν επίσης το προνόμιο να απολαύσουν από κοντά διεθνούς φήμης καλλιτέχνες από Κύπρο, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Νορβηγία κάποιον από τους οποίους έρχονται για πρώτη φορά στην Κύπρο. Όλες οι εκδηλώσεις αρχίζουν στις 8:30 μ.μ., εκτός από τις παραστάσεις του «Θέατρο Ένας» (9:00 μ.μ.). Πληροφορίες και κρατήσεις τηλεφώνου 22894531-2 | culture@ucy.ac.cy

Rialto Cinema

Η διοργάνωση του Rialto Cinema επιστρέφει και φέτος, τον μήνα Σεπτέμβριον

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλικής Αποστολής: ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥΝικόλαου Σαρπόλλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΛΗΣ • Διευθύντρια συντάξεως: ΚΡΥΣΤΗ ΦΛΑΟΥΤΗ - ΝΑΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

October 9th, 2024
Nicosia Municipal Theatre

digital agenda

CYPRUS SUMMIT

**Digital
Democracy**
Digitalisation,
Innovation &
Participation

POWERED BY

Bank of Cyprus

OFFICIAL CARRIER

PARTNERS

A PROJECT ENDORSED BY

Στο Προεδρικό το άνοιγμα της Eurobank στην Ινδία

Συνάντηση του Προέδρου Χριστοδουλίδη με τους επικεφαλής της τράπεζας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ενδιαφέρον για το άνοιγμα της Eurobank που αναμένεται να γίνει μέσα στους επόμενους μήνες στην Ινδία επέδειξε ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης. Το ενδιαφέρον εστιάζεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο των προοπτικών που παρουσιάζονται για επιχειρηματικές σχέσεις μεταξύ Κύπρου και Ινδίας, μία χώρα που ομολογούμενος είναι από τις ισχυρότερες οικονομικές δυνάμεις ανά το παγκόσμιο. Την περασμένη Πέμπτη, όπως πληροφορείται η «Κ», είχε συνάντηση στο Προεδρικό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Χριστοδουλίδης, με τους επικεφαλής της Eurobank S.A. με κύριο θέμα την απόφαση της Eurobank να κάνει άνοιγμα στην Ινδία μέσω της Ελληνικής Τράπεζας, της τράπεζας δηλαδή που είναι ο κύριος μέτοχος με 55,9%. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, στο Προεδρικό παραβρέθηκε ο CEO της Eurobank, κ. Φωκίων Καραβίας, ο αναπληρωτής διευθύνων Σύμβουλος (COO) της Eurobank, κ. Σταύρος Ιωάννου. Στη συνάντηση παρών ήταν και ο CEO της Eurobank Κύπρου και εντός ολίγου, CEO της Ελληνικής Τράπεζας, κ. Μιχάλης Λούης. Στη συνάντηση παραβρέθηκαν και άλλα υψηλόβαθμα στελέχη από τον όμιλο της Eurobank. Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το άνοιγμα που ετοιμάζει η Eurobank στη Μουμπάι της Ινδίας, εκμεταλλευόμενη τις επαφές του μεγαλομετόχου της Eurobank S.A., του Ινδού Πρεμ Γουάτσα. Υπενθυμίζεται πως ο κ. Γουάτσα είναι ο επικεφαλής του ταμείου Fairfax, που είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος της Eurobank S.A.

Στη συνάντηση έγινε ανταλλαγή απόψεων για τις προοπτικές που υπάρχουν και επισημάνθηκε ότι η Κύπρος χρειάζεται ένα τέτοιο «σκαλοπάτι», το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επωφεληθεί σε επενδυτικό επίπεδο και ότι μπορεί να μετατραπεί σε ένα «Hub»

που θα συνδέει την Ευρώπη με την Ινδία. Από πλευράς τους, οι επικεφαλής της Eurobank ανέπτυξαν στον πρόεδρο Χριστοδουλίδη τα πλάνα τους με αυτή την κίνηση που θα λάβει σάρκα και οστά σε πολύ λίγους μήνες, αλλά και τι θα μπορούσε ως κράτος η Κύπρος να κάνει για να προωθηθεί και να βελτιστοποιεί αντίστοιχες ενέργειες.

Εστιάζοντας στα του Μουμπάι, έχει κατατεθεί η αίτηση για τη δημιουργία του πολυπόθητου Γραφείου Αντιπροσωπείας (repoffice) από τη Eurobank. Το πλάνο της Eurobank είναι μέσω της Ελληνικής Τράπεζας να χρησιμοποιηθεί η Κύπρος ως βάση πελατών που θα προσελκύνονται από Ινδία, Ισραήλ και Κόλπο. Χρειάζονται μερικοί μόνο μήνες για να

Το πλάνο της Eurobank με το άνοιγμα στην Ινδία είναι να καταστεί η Κύπρος η ευρωπαϊκή πύλη εισόδου για επιχειρήσεις που προέρχονται από Ινδία και Μέση Ανατολή.

γίνει πραγματικότητα αυτό το πλάνο, ενώ όπως «ακούγεται» στους διαδρόμους της Eurobank, μέχρι το τέλος του 2024 θα εφαρμοστεί το όλο σχέδιο. Το Γραφείο Αντιπροσωπείας έχει αποφασιστεί από το πρώτο τρίμηνο του 2024 πως θα είναι υπό την ευθύνη του κ. Μιχάλη Λούη.

Συnergικό μοντέλο

Το ενδιαφέρον για τέτοια άνοιγμα-επενδύσεις εστιάζεται σε «πρότζεκτ» γεωπολιτικού και οικονομικού ενδιαφέροντος που δίνουν αξία στο κράτος και στρέφουν την επενδυτική ματιά σε ένα νησί όπως η Κύπρος, με εξέχουσα γεωπολιτική θέση.

Το ενδιαφέρον για τέτοια ανοίγματα-επενδύσεις εστιάζεται σε «πρότζεκτ» γεωπολιτικού και οικονομικού ενδιαφέροντος που στρέφουν την επενδυτική ματιά σε ένα νησί όπως η Κύπρος.

Την περασμένη Πέμπτη ο Ν. Χριστοδουλίδης είχε συνάντηση στο Προεδρικό με τους επικεφαλής της Eurobank S.A. με κύριο θέμα την απόφαση της Eurobank να κάνει άνοιγμα στην Ινδία.

Υπενθυμίζουμε πως, τον Μάρτιο ο CEO της Eurobank κ. Φ. Καραβίας, σε διάσκεψη που ήταν παρούσα και η «Κ», είχε δηλώσει πως η Κύπρος μπορεί να αποτελέσει μία βάση για την ανάπτυξη εργασιών με τη βοήθεια της Eurobank, με τις οικονομίες της Μέσης Ανατολής και της Ινδίας που είναι ισχυρές. Όπως είχε τονίσει, η Κύπρος μπορεί να γίνει μια πύλη εισόδου όσον αφορά στην εγκατάσταση επιχειρήσεων από τη Μέση Ανατολή και την Ινδία στην Κύπρο και να αποτελέσει τη βάση εργασιών που είναι να αναπτύξουν στην Ευρώπη. Εν ολίγοις, το πλάνο της Eurobank με

το άνοιγμα στην Ινδία είναι η Κύπρος να γίνει η ευρωπαϊκή πύλη εισόδου για επιχειρήσεις που προέρχονται από Ινδία και Μέση Ανατολή.

ΜοU τον Φεβρουάριο

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Φεβρουάριο του 2024 η NPCI International Payments Limited (NPL), θυγατρική εταιρεία της National Payments Corporation of India (NPCI), και η Eurobank A.E., υπέγραψαν Πρακτικό Συνεργασίας (MoU) με στόχο τη βελτίωση των διασυνοριακών πληρωμών με τη χρήση της τεχνολογικής υποδομής

UPI (Unified Payments Interface). Η συμφωνία έχει στόχο να βελτιώσει δραστηρίως τη διαδικασία των διεθνών μεταφορών χρημάτων, με ειδική εστίαση στην απλοποίηση των χρηματικών εμβασμάτων από την Ελλάδα προς την Ινδία. Σύμφωνα με την τότε ανακοίνωση, η υπογραφή του MoU θεμελιώνει μια στρατηγική συμμαχία, όπου και οι δύο πλευρές θα συνεργάζονται αποτελεσματικά σημείο επαφής για την πραγματοποίηση συναλλαγών Διεθνών Εμβασμάτων από την Ελλάδα προς την Ινδία. Θα διαχειρίζονται επίσης την εκκαθάριση των συναλλαγών, τη λογιστική συμφωνία

και την επίλυση διαφορών για κάθε χώρα αντίστοιχα. Αυτή η πρωτοβουλία θα καταστήσει την Ελλάδα ένα από τα πρώτα ευρωπαϊκά κράτη που δίνουν τη δυνατότητα στην ινδική διασπορά που διαμένει στη χώρα για ταχεία και ευχερή αποστολή χρημάτων προς την Ινδία, χρησιμοποιώντας την υποδομή του συστήματος UPI.

Όπως είναι λογικό, κάποια από τα παραπάνω οφέλη αναμένεται να έχει και η Κύπρος, αφού η Eurobank θα κάνει το άνοιγμα στην Ινδία μέσω της Ελληνικής Τράπεζας, αλλά έχει και παρουσία με την Eurobank Κύπρου.

Μειωμένα 5% τα έσοδα του κράτους στο επτάμηνο

Οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε 6,43 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ τα συνολικά έσοδα ανήλθαν σε 5,9 δισεκατομμύρια ευρώ

Στο τέλος Ιουλίου τα συνολικά έσοδα του κράτους ανήλθαν σε 5,9 δισ. ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί σε 52% του κρατικού προϋπολογισμού (2023: 5,56 δισ., 57%) και οι πραγματικές δαπάνες ανήλθαν σε 6,43 δισ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε υλοποίηση ύψους 48% (2023: 6,04 δισ., 50%).

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκδοση για την Υλοποίηση Κρατικού Προϋπολογισμού από την 1/1 μέχρι την 31/7/2024, η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Εγγυήσεων και Δανείων του Γενικού Λογιστηρίου γνωστοποίησε πως, η υλοποίηση του κρατικού προϋπολογισμού, όσον αφορά στα έσοδα, παρουσιάζει μείωση σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο (2024: 52%, 2023: 57%), κυρίως λόγω μείωσης στα ποσοστά υλοποίησης του προϋπολογισμού των έμμεσων φόρων (2024: 54%, 2023: 61%).

Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο

Οι δαπάνες σε σχέση με τη μισθοδοσία, συντάξεις και φιλοδωρήματα, στο τέλος Ιουλίου, δείχνουν αύξηση ύψους 5% (0,08 δισ.) από 1,7 δισ. το 2023, σε 1,78 δισ. το 2024.

του 2023, το Γενικό Λογιστήριο σημειώνει πως, παρατηρείται μείωση της υλοποίησης του κρατικού προϋπολογισμού σε σχέση με τις δαπάνες (2024: 48%, 2023: 50%), κυρίως λόγω της «χρονικότητας» αποπληρωμής του δημόσιου χρέους [2024: 1,9 δισ. (57%), 2023: 1,7 δισ. (68%)].

Σύμφωνα με τους σχετικούς πίνακες, ο κρατικός προϋπολογισμός, ο οποίος

Οι κοινωνικές παροχές στο 7μηνο ανήλθαν σε 1,03 δισ. (2023: 0,96 δισ.).

ετοιμάζεται σε ταμειακή βάση, παρουσιάζει για το έτος 2024 αύξηση στα έσοδα κατά 16% (2024: 11,28 δισ., 2023: 9,77 δισ.) και αύξηση στις δαπάνες της τάξεως του 13% (2024: 13,5 δισ., 2023: 12 δισ.). Όπως εξηγεί, η προϋπολογιζόμενη αύξηση στα έσοδα οφείλεται κυρίως σε άνοδο των έμμεσων και άμεσων φόρων κατά 0,68 δισ. και 0,61 δισ., αντίστοιχα. Η προϋπολογιζόμενη

αύξηση στις δαπάνες οφείλεται κυρίως στην αύξηση των αποπληρωμών δανείων και τόκων, και της μισθοδοσίας, συντάξεων και φιλοδωρημάτων κατά 0,77 δισ. και 0,36 δισ., αντίστοιχα.

5% πάνω και οι έμμεσοι φόροι

Συνεχίζοντας στα των εσόδων, το Γενικό Λογιστήριο με τα δεδομένα που παρουσιάζει του 7μήνου του 2024, ε-

πισημαίνει ότι οι έμμεσοι φόροι αυξήθηκαν κατά 0,11 δισ. (5%) σε σχέση με το 2023, κυρίως λόγω της αύξησης των εσόδων από το ΦΠΑ κατά 0,12 δισ. (2024: 1,75 δισ., 2023: 1,63 δισ.). Όσον αφορά στους άμεσους φόρους, αυξήθηκαν κατά 0,26 δισ. (16%) σε σχέση με το 2023, κυρίως λόγω αύξησης του Φόρου Εισοδήματος Νομικών και Φυσικών Προσώπων (2024: 1,66 δισ., 2023:

1,39 δισ.). Τέλος, οι αναλήψεις δανείων μέχρι το τέλος Ιουλίου παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (2024: 1,09 δισ., 2023: 1,09 δισ.).

5% πάνω και στις δαπάνες

Περνώντας στο κεφάλαιο των δαπανών σε σχέση με τη μισθοδοσία, συντάξεις και φιλοδωρήματα, η υλοποίηση

στο τέλος Ιουλίου δείχνει μια αύξηση ύψους 5% (0,08 δισ.) από 1,7 δισ. το 2023, σε 1,78 δισ. το 2024. Οι αποπληρωμές μέχρι το τέλος Ιουλίου ανήλθαν στα 1,89 δισ. (2023: 1,73 δισ.), εκ των οποίων τα 1,05 δισ. (2023: 1,04 δισ.) αφορούν αποπληρωμή δανείων εξωτερικού, τα 0,51 δισ. (2023: 0,42 δισ.) τους τόκους δανεισμού και τις επιβαρύνσεις, και τα 0,33 δισ. (2023: 0,27 δισ.) την αποπληρωμή δανείων εσωτερικού. Οι δαπάνες σε κοινωνικές παροχές στο 7μηνο ανήλθαν σε 1,03 δισ. (2023: 0,96 δισ.), με την αύξηση της τάξεως των 0,07 δισ. (7%) να οφείλεται στις αυξημένες δαπάνες για παροχές κοινωνικών πρόνοιας κατά 0,04 δισ. (2024: 0,44 δισ., 2023: 0,4 δισ.) και στις αυξημένες παροχές υγείας κατά 0,03 δισ. (2024: 0,42 δισ., 2023: 0,39 δισ.).

Σχετικά με τις μεταβιβάσεις και επιχορηγήσεις μέχρι το τέλος Ιουλίου, αυτές ανήλθαν σε 0,94 δισ. (2023: 0,86 δισ.), παρουσιάζοντας αύξηση ύψους 9% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, κυρίως λόγω της αύξησης της Γενικής Κυβερνητικής Εισφοράς στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά 0,05 δισ. (2024: 0,36 δισ., 2023: 0,31 δισ.), της αύξησης της κυβερνητικής χορηγίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου κατά €0,02 δισ. (2024: 0,07 δισ., 2023: 0,05 δισ.) και την αύξηση της κυβερνητικής χορηγίας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο κατά 0,02 δισ. (2024: 0,04 δισ., 2023: 0,02 δισ.). Οι λειτουργικές και άλλες δαπάνες μέχρι το τέλος Ιουλίου ανήλθαν σε 0,51 δισ. (2023: 0,50 δισ.), παρουσιάζοντας αύξηση ύψους 2%.

Αξίζει να σημειωθεί πως, βάσει στοιχείων, την τελευταία δεκαετία, ο μέσος όρος υλοποίησης του κρατικού προϋπολογισμού αναπτυξιακών δαπανών μέχρι τον Ιούλιο, ανερχόταν στο 26%. Το ποσοστό υλοποίησης για το 2024 ανέρχεται στο 29%.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Ακριβότερο το πλάνο ανάπτυξης της «Αφροδίτης»

Στα 4 δισ. το κόστος σύμφωνα με το επικαιροποιημένο σχέδιο από την κοινοπραξία της Chevron

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Καλά κρατεί το σήριαλ της ανάπτυξης του τεμαχίου 12 («Αφροδίτη») επί της κυπριακής ΑΟΖ με την κοινοπραξία (σ.σ. NewMed Energy, Chevron και Shell) να καταθέτει, την περασμένη Κυριακή, επικαιροποιημένη πρόταση για την ανάπτυξη του κοιτάσματος φυσικού αερίου χωρητικότητας 3,9 tcf. Η επικαιροποιημένη πρόταση, που έρχεται ως απάντηση της κοινοπραξίας του «Αφροδίτη» μετά την παράδοση τελεσιγράφου για ανάκληση της άδειας επί του τεμαχίου- από τη Λευκωσία στις 23 Αυγούστου με κύριο αποδέκτη την αμερικανική εταιρεία Chevron, δείχνει μεν να είναι εγγύτερα προς τις θέσεις της Λευκωσίας, ωστόσο το συνολικό κόστος ανάπτυξης εκτοξεύεται στα 4

δισ. (NewMed Energy) και ικανοποιείται ως προς την ημερήσια παραγωγή (output) στα 800 εκατ. κυβικά πόδια, όπως ακριβώς είχε προτείνει, πάλι, η Noble το 2019. Υπενθυμίζεται πως το μήκος των αγωγών μέχρι να καταλήξει το φυσικό αέριο από το «Αφροδίτη» προς το θερματικό υδροπλάσμα στο Ίντακ της Αιγύπτου ποικίλλει, με την αρχική πρόταση της Noble να κάνει λόγο για μια οδύσειο μήκους 480χλμ που η Chevron μείωσε αισθητά, στα 240 χλμ, στις ενδιάμεσες προτάσεις της με στόχο τη μείωση του κόστους.

Μεγαλύτερο κόστος

Το πιο ενδιαφέρον στην ανακοίνωση της NewMed της περασμένης Κυριακής είναι πως η αναφορά στο κόστος του αναπτυξιακού πλά-

Τον Μάιο του 2023 η Chevron υπολόγιζε το κόστος της ανάπτυξης μόλις στα 2,6 δισ. δολάρια, ενώ και η πρόταση Μαρτίου εκτιμάται, από καλά ενημερωμένες πηγές, κάτω των 3,2 δισ. δολαρίων.

Η Chevron προετοιμάζεται για το ενδεχόμενο επιδιαιτησίας χτίζοντας, στο νομικό της οπλοστάσιο, ένα επιχείρημα που θα βασίζεται στο ότι ικανοποιεί την κυπριακή πλευρά.

δισ. δολάρια, αισθητά μεγαλύτερο από τις προτάσεις του 2019 (σ.σ. από την Noble Energy τότε, προτού εισέλθει η Chevron στην κοινοπραξία) καθώς και τις προτάσεις του αμερικανικού κολοσσού, τον Μάιο του 2023 και τον Μάρτιο του 2024.

Η νέα πρόταση

Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο σχέδιο, όπως αναφέρθηκε σε ανακοίνωση της NewMed Energy, «η παραγωγή και επεξεργασία του φυσικού αερίου από το κοιτάσμα θα πραγματοποιηθεί μέσω της κατασκευής μιας ανεξάρτητης πλωτής μονάδας παραγωγής (FPU), η οποία θα τοποθετηθεί πάνω από το κοιτάσμα «Αφροδίτη» με εκτιμώμενη μέγιστη παραγωγική ικανότητα περίπου 800 εκατομμυρίων κυβικών ποδιών (800mmcf), ανά ημέρα, αρχικά, μέσω τεσσάρων γεωτρήσεων παραγωγής (σ.σ. πηγάδια)». Προστίθεται πως το φυσικό αέριο θα εξαχθεί μέσω αγωγού στο αιγυπτιακό σύστημα μεταφοράς (σ.σ. Delta Deep Marine της Shell ανοικτά της Κύπρου). Επίσης, αναφέρεται ότι σύμφωνα με την τρέχουσα εκτίμηση του διαχειριστή του κοιτάσματος, Chevron, και πριν από την ολοκλήρωση των τεχνικοοικονομικών μελετών συμπεριλαμβανομένης της πραγματοποίησης του σχεδιασμού προμελέτης (FEED), το κόστος του ανανεωμένου σχεδίου ανάπτυξης και παραγωγής εκτιμάται σε περίπου 4 δισεκατομμύρια δολάρια (100%).

Πού κινείται

Η επικαιροποιημένη πρόταση της κοινοπραξίας του «Αφροδίτη» είναι μεν πιο κοντά στις αφεπτηριακές θέσεις της Λευκωσίας, δηλαδή στο αρχικό πλάνο που είχε καταθέσει η Noble το 2019, είναι ωστόσο αισθητά ακριβότερες. Μετά από πολύμηνες διαπραγματεύσεις η Κυπριακή Δημοκρατία «κερδίζει» το πλωτό θερματικό παραγωγής πάνω στο κοιτάσμα, λαμβάνει μια πρόταση με την οποία καλείται να συμβιβαστεί ως προς τα πηγάδια παραγωγής (σ.σ. 4 έναντι 3 στην πρόταση του Μαΐου του 2023 εκ μέρους της Chevron και 5 στην αρχική πρόταση

Προνόμια
εκεί που
δεν το
περιμένεις.

pronomia

Το δικό μας ευχαριστώ

Το νέο Σχέδιο Επιβράβευσης που ανταμείβει ακόμη περισσότερο την εμπιστοσύνη σου στην Τράπεζα Κύπρου.

Μάθε για τα προνόμιά σου εδώ

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

της «Αφροδίτης», στα 4 δισ. δολάρια, φαίνεται αυξημένη. Σύμφωνα με την ανακοίνωση, ο Yossi Abu, διευθύνων σύμβουλος της NewMed Energy, ανέφερε ότι «ανανεώσαμε το σχέδιο ανάπτυξης σύμφωνα με τις οδηγίες του υπουργού Ενέργειας της Κύπρου και αναμένουμε την έγκριση του σχεδίου για να επιτρέψουμε την ταχεία πρόοδο στην ανάπτυξη του κοιτάσματος». «Η ανάπτυξη του κοιτάσματος είναι ένα ακόμη βήμα στις περιφερειακές συνεργασίες που αναπτύσσονται γύρω από το φυσικό αέριο στη λεκάνη της Μεσογείου», υπογράμμισε. Η Chevron, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», κινήθηκε το προηγούμενο διάστημα με γνώμονα τη μείωση του κόστους για την ανάπτυξη του «Αφροδίτη», αλλά και παγκόσμια στις υπερκρίτες έρευνες της και όπου εμπλέκεται στην παραγωγή.

Ωστόσο, το ανεβασμένο κόστος 4 δισ. δολαρίων της νέας επικαιροποιημένης πρότασης είναι αυξημένο ελαφρώς σε σχέση με την αρχική εκτίμηση της Noble, το 2019, που υπολόγιζε την ανάπτυξη του κοιτάσματος στα 3,6 δισ. δολάρια. Αυξημένη είναι και σε σχέση με τις προτάσεις της Chevron, που απέρριψε η Λευκωσία, τον Μάιο του 2023 και τον περασμένο Μάρτιο, αντίστοιχα. Τον Μάιο του 2023 η Chevron υπολόγιζε το κόστος της ανάπτυξης μόλις στα 2,6 δισ. δολάρια, ενώ και η πρόταση Μαρτίου εκτιμάται, από καλά ενημερωμένες πηγές, κάτω των 3,2 δισ. δολαρίων.

Η μεγάλη εικόνα

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», το επικαιροποιημένο πλάνο της Chevron κινείται κάπου μεταξύ των προτάσεων της αμερικανικής εταιρείας του περασμένου Μαΐου (σ.σ. του 2023) και του Μαρτίου του 2024. Η πάγια θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας για πλωτή μονάδα παραγωγής πάνω στο κοιτάσμα ικανοποιείται, ωστόσο τόσο το κόστος παρουσιάζεται πολύ μεγαλύτερο όσο και η επικοινωνία της NewMed δείχνει να εστιάζει αμιγώς στο αφηγήμα της «ικανοποίησης των ανησυχιών της Λευκωσίας» παρά στη συμφέρουσα -από οικονομική σκοπιά και σκοπιά βιωσιμότητας του κοιτάσματος 3,9 tcf- αξιοποίηση της «Αφροδίτης» σύμφωνα με το αρχικό πλάνο του 2019 - που αποδέχεται η Λευκωσία. Η δεύτερη ανώνυμη της πρότασης, επίσης, δείχνει πως η Chevron προετοιμάζεται για το ενδεχόμενο επιδιαιτησίας χτίζοντας, στο νομικό της οπλοστάσιο, ένα επιχείρημα που θα βασίζεται στο ότι ικανοποιεί την κυπριακή πλευρά.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΦΡΑΝΣΕΣΚΟ ΓΚΕΡΕΡΑ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Μεταναστευτικό και τυφλός λαϊκισμός

Οι οικονομολόγοι εκθειάζουν τα οικονομικά οφέλη που επιφέρει η εργασία των ξένων σε μια χώρα, αλλά οι ψηφοφόροι των ανεπτυγμένων χωρών, εξ ου και οι λαϊκιστές πολιτικοί, εναντιώνονται στη μετανάστευση. Ίσως η διπλή κρίση των πλούσιων χωρών, η επιβράδυνση της ανάπτυξης και η γήρανση του πληθυσμού, διαρρήξει αυτό το αδιέξοδο.

Από οικονομικής απόψεως έχει γίνει αποδεκτό ότι δεν συμφέρει να υψώνεται μια χώρα τείχη στους μετανάστες. Ο Μάικλ Κλέμενς, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Τζορτζ Μέισον, συνόψισε το πρόβλημα της μετανάστευσης σε μια δημοσίευσή του στην οποία τονίζει πως «όταν η πολιτική αποφασίζει να περιορίσει τη μετανάστευση, τότε διακυβεύονται τρισεκατομμύρια δολάρια».

Κατά την εκτίμησή του, το άθροισμα του κέρδους από τη μετανάστευση για τις χώρες υποδοχής και τις χώρες προέλευσης μπορεί να δώσει ώθηση στο παγκόσμιο ΑΕΠ κατά 20% έως 60%. Δύο είναι οι κύριοι παράγοντες που οδηγούν σε αυτά τα κέρδη. Ο πρώτος είναι η αύξηση των αποδοχών των ξένων εργατών. Σύμφωνα με την

Παγκόσμια Τράπεζα, το μέσο εισόδημα ενός νέου ανεδιδεμένου εργάτη που έρχεται στις ΗΠΑ ανέρχεται σε περίπου 14.000 δολ. ετησίως. Στις ΗΠΑ ζουν πάνω από 43 εκατ. μετανάστες και καθένας από αυτούς έχει ένα τέτοιο εισόδημα και κάνει τις ίδιες δαπάνες

Από οικονομικής απόψεως έχει γίνει αποδεκτό ότι δεν συμφέρει να υψώνει μια χώρα τείχη στους μετανάστες.

που κάνουν και άλλοι κάτοικοι της χώρας. Αυτό σημαίνει ότι συνολικά προσθέτουν κάπου 590 εκατ. δολ. στη συνολική κατανάλωση ή περίπου το 3% του ΑΕΠ. Οι χώρες προέλευσης ωφελούνται επίσης από τη μετανάστευση. Τα εμβάσματα των μεταναστών σε διεθνές επίπεδο έφτασαν το 2022 στα 831 δισ. δολ., από 128 δισ. δολ. το 2000, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η αύ-

ξηση της προσφοράς εργασίας. Κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ανεπτυγμένες χώρες στις οποίες υπάρχουν υπογεννητικότητα και πολλές κενές θέσεις εργασίας. Τέτοιου είδους πιέσεις εξώθησαν την Ελλάδα να ψηφίσει νομοθεσία που επιτρέπει στις εταιρείες να επιβάλλουν στους υπαλλήλους τους την εβδομάδα των έξι ημερών. Στις ΗΠΑ το περασμένο έτος σημειώθηκε αιφνιδιαστική αύξηση των μεταναστών κατά 3,3 εκατ. άτομα, ενώ αναμενόταν πως θα αυξηθούν μόλις κατά 1 εκατ., και η εξέλιξη έδωσε ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη. Όσοι εναντιώνονται στη μετανάστευση υποστηρίζουν πως οι μετανάστες απορροφούν δημοσιονομικούς πόρους, αλλά το επιχείρημα δεν στέκει.

Οι Κριστιαν Ντάστμαν και Τομάσο Φρατίνι του University College London μελέτησαν τη μετανάστευση στη Βρετανία στο διάστημα 2001 έως 2011. Διαπίστωσαν ότι οι ξένοι συνεισέφεραν 25 δισ. στερλίνες στα κρατικά ταμεία, περισσότερα δηλαδή από όσα είχαν λάβει ως ενίσχυση. Η δημοσιονομική συνεισφορά των γηγενών, αντιθέτως, ήταν αρνητική κατά 616 δισ. στερλίνες.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Αυξάνονται οι γυναίκες που διοικούν κεντρικές τράπεζες

Οι γυναίκες ηγούνται περισσότερων κεντρικών τραπεζών από ποτέ, χάρη στους διορισμούς τους το περασμένο έτος. Εντούτοις, αυτή η πρόοδος προοδώς εξακολουθεί να δείχνει ότι το χάσμα είναι μεγάλο και το ποσοστό συμμετοχής τους απέχει πολύ από την ισορροπία με τους άνδρες ομολόγους τους. Ο αριθμός των γυναικών σε ρόλους διοικητικών κεντρικών τραπεζών ανήλθε στις 29 φέτος από 23 πέρυσι, αν και αυτό μεταφράζεται σε ποσοστό θθάνει μόλις στο 16% επί των 185 κεντρικών τραπεζών του κόσμου, σύμφωνα με έκθεση του Απριλίου από το Φόρουμ Νομισματικών και Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων. Η μεγαλύτερη ισορροπία των φύλων σε ανώτερες διοικητικές θέσεις συμβάλλει στην ποιότητα των διαφορετικών προσεγγίσεων και στην εξισορρόπηση ισχύος. Και αυτό, όπως δείχνει έρευνα του ΔΝΤ, με τη σειρά του συντείνει στην τόνωση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και στη βελτίωση των επιδόσεων.

Οι διορισμοί φέτος στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και στην Παπούα-Νέα Γουινέα

αποτελούν παράδειγμα για το πώς οι μικρότερες οικονομίες αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο και σημειώνουν μεγαλύτερη πρόοδο στην ισορροπία των φύλων, σύμφωνα με το OMFIF, μια δεξαμενή

Ο αριθμός των γυναικών σε ρόλους διοικητικών κεντρικών τραπεζών ανήλθε στις 29 φέτος από 23 πέρυσι.

σκέψης με έδρα το Λονδίνο για νομισματικά, οικονομικά και επενδυτικά ζητήματα. Η φετινή αύξηση ήταν το μεγαλύτερο κέρδος εδώ και πολλά χρόνια, που διεξάγονται σχετικές έρευνες, αν και οι κεντρικές τράπεζες έχουν ακόμη πολλά περιθώρια να σημειώσουν περαιτέρω πρόοδο προς μεγαλύτερη ισορροπία στις τάξεις των υψηλόβαθμων διοικητικών στελεχών τους. Ο απολογισμός προσθέτει στοιχεία για τον αγώνα των γυναικών στις κεντρικές τράπεζες, καθώς και στον κλάδο της οικονομίας,

όπου παραμένουν υποεκπροσσωπούμενες ακόμη και ύστερα από σταθερά ανοδικά πορεία. Η πρώτη στο είδος της έρευνας του ΔΝΤ με θέμα την ΕΚΤ έδειξε πέρυσι ότι λιγότερο από τους μισούς εργαζομένους σε αυτά τα ιδρύματα είναι γυναίκες, αλλά κατά μέσον όρο μόνο το 1/3 εξ αυτών ασκεί χρέη οικονομολόγων ή διευθυντικά καθήκοντα. Το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, Ιζαμπέλ Σνάμπελ, τόνισε ότι υπάρχει μια σοβαρή ανισορροπία μεταξύ των φύλων στο πεδίο της οικονομίας. Τόνισε πάντως, ότι τα εμπόδια δεν είναι ανυπέρβλητα και ότι το να υπάρχει κατάλληλη καθοδήγηση, καθώς και πλαίσιο φροντίδας για τα παιδιά, θα βοηθήσει στον περιορισμό των ανισορροπιών. Οι τελευταίες προσθήκες στον κατάλογο των διοικητικών ήταν τον Ιανουάριο με τη Γαλαμία Σελιμόβιτς στην Τράπεζα της Βοσνίας, την Ελιζαμπέτ Τζένια στην Τράπεζα της Παπούας-Νέας Γουινέας, ενώ πέρυσι ανάλογες επιλογές έκαναν η Αυστραλία, η Καμπότζη, η Γεωργία, η Μολδαβία και το Μαυροβούνιο.

Κύριο άρθρο στο ιστολόγιο του ΔΝΤ

Ο τριπλός πονοκέφαλος της Ούρσουλας

Ανδροκρατούμενο Κολέγιο, διαφαινόμενη απόρριψη υποψηφίων Επιτρόπων και αστάθεια Γερμανίας-Γαλλίας

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Σε δυσχερή θέση βρίσκεται η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, η οποία επιδιέχεται σε αγώνα δρόμου τα τελευταία εικοσιτετράωρα, προκειμένου να ανατρέψει την εικόνα ενός ανδροκρατούμενου, επί του παρόντος, Κολεγίου Επιτρόπων. Μέχρι πριν από 48 ώρες, το γυναικείο φύλο αριθμούσε μόλις 7 υποψήφιες Επιτρόπους, ενώ μετά από «παραίνεσις», η εικόνα βελτιώθηκε, αλλά απέχει πολύ από τους στόχους που έχουν τεθεί. Με βάση τα δεδομένα που επικρατούσαν χθες, ενώ γράφονταν αυτές οι γραμμές, από τους 26 συνολικά Επιτρόπους (εξααιρούμενης της προέδρου του Σώματος), μόλις 9 ανήκουν στο γυναικείο φύλο. Κι αυτό διασφαλίστηκε με πολλή δυσκολία, καθώς σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», «η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν σήκωσε το τηλέφωνο και υποσχέθηκε σε μικρές χώρες ότι θα εξασφαλίσουν καλύτερο χαρτοφυλάκιο εάν έστελναν όνομα γυναίκας και όχι άνδρα», για τη θέση του Επιτρόπου. Η Ρουμανία φάνηκε να δαμάζεται από την προσφορά της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν, αλλάζοντας πλάνο και από την υποβολή του ονόματος του σοσιαλιστή ευρωβουλευτή Victor Negrescu, στέλνει τελικά στις Βρυξέλλες την Roxana Minzatu. Την ίδια ώρα, το Βέλγιο που αναμενόταν να κρατήσει για δεύτερη θητεία τον Didier Reynders, στέλνει τελικά το όνομα της Hadja Lahbib, υπουργού Εξωτερικών της χώρας, η οποία δεν θεωρείται επιτυχημένη. Η «μετακίνηση» της Hadja Lahbib στην Κομισιόν (υπό την αίρεση έγκρισης της Ευρωβουλής), εκτιμάται ότι ενδέχεται να ανοίξει τον δρόμο του βελγικού ΥΠΕΞ στον απερκόμμενο πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ.

Κυβερνητική πηγή με την οποία επικοινωνήσαμε η «Κ», μας ανέφερε ότι ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης είχε τηλεφωνική επικοινωνία με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. «Μίλησαν, αλλά όχι για αλλαγή ονόματος, τέτοιο ζήτημα δεν τέθηκε», διαβεβαίωσε η ίδια κυβερνητική πηγή, καθιστώντας σαφές ότι δεν υπάρχουν δεύτερες σκέψεις για το όνομα του Κώστα Καδή.

Κρούση έγινε, πάντως, προς τη Μάλτα και όπως έχει διαρρεύσει η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ζήτησε από τον προ-

θυπουργό Robert Abela να διατηρήσει ως Επίτροπο την Helena Dalli. Όπως λέχθηκε προς την «Κ», «υπήρξε και υποσχέση για παραχώρηση ενός πολύ καλού χαρτοφυλακίου» προς τη Helena Dalli. Όπως όμως λένε κύκλοι που έχουν άριστη σχέση με την κυβέρνηση της Μάλτας, ο πρωθυπουργός της χώρας δεν συζητά καν ένα τέτοιο ενδεχόμενο, σημειώνοντας ότι θα οδηγούσε σε αυτοπεριορισμό της αρμοδιότητας της χώρας του. Κατά συνέπεια, θα εμμένει στο πρόσωπο του Glenn Mulcaire.

Η εικόνα και η Ευρωβουλή

Πηγές στις Βρυξέλλες άφηναν να διαρρεύσει ότι, εάν δεν διαφοροποιηθεί η σύνθεση και το ποσοστό γυναικών, τότε η εικόνα της νέας Κομισιόν θα παραπέμψει σε παρωχημένες εποχές. Πόσο μάλλον, εάν συνυπολογιστεί ότι η Ε.Ε. όχι μόνο είναι υπέρ της ισότητας των

Πηγές στις Βρυξέλλες άφηναν να διαρρεύσει ότι, εάν δεν διαφοροποιηθεί η σύνθεση και το ποσοστό γυναικών, τότε η εικόνα της νέας Κομισιόν θα παραπέμψει σε παρωχημένες εποχές.

φύλων, αλλά διαθέτει και «Επίτροπο Ισότητας» που έχει επιφορτιστεί με την προώθηση και την ανάδειξη του θέματος ως μείζονος πολιτικής σημασίας.

Τα πράγματα καθίστανται ακόμη πιο περίπλοκα, καθώς όπως έλεγε στην «Κ» κοινοτική πηγή, η εικόνα που τείνει να σχηματισθεί αναφορικά με τη σύνθεση της νέας Κομισιόν, αναμένεται να ανοίξει περισσότερο την όρεξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο εκτιμάται ότι θα επιδιώσει να απορρίψει 2-3 τουλάχιστον από τους προτεινόμενους Επιτρόπους. Σύμφωνα με την ίδια κοινοτική πηγή, «πρέπει να θεωρείται μάλλον ως δεδομένο, ότι η Ευρωβουλή δεν θα κριστεί στη νέα Κομισιόν και ότι θα εξαντλήσει την αυστηρότητά της, επιδιώκοντας να καταδείξει ότι διαδραματίζει τον δικό της ρόλο».

Δεδομένος «αδύναμος κρίκος» θεωρείται ο νυν Ούγγρος Επίτροπος Διευ-

«Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν σήκωσε το τηλέφωνο και υποσχέθηκε σε μικρές χώρες ότι θα εξασφαλίσουν καλύτερο χαρτοφυλάκιο εάν έστελναν όνομα γυναίκας και όχι άνδρα», για τη θέση του Επιτρόπου.

ρυνσης και προτεινόμενος Επίτροπος στη νέα Κομισιόν, Oliver Varhelyi, ο οποίος εκτιμάται ότι πολύ δύσκολα θα εξασφαλίσει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Άλλωστε, ο κ. Varhelyi έχει «προηγουμένως» με την Ευρωβουλή, καθώς σε μια συνεδρία της ολομέλειας

και θεωρώντας ότι είχε κλειστό το μικρόφωνό του, χαρακτήρισε «πλήθους» τους ευρωβουλευτές, στην ουγγρική γλώσσα. Κάτι που είχε προκαλέσει έντονη αντίδραση πολιτικών ομάδων που ζήτησαν την παύση του, ενώ ο ίδιος ο Επίτροπος είχε ισχυριστεί ότι ο

χαρακτηρισμός δεν αφορούσε τους ευρωβουλευτές, αλλά ένα άλλο ζήτημα, εξήγησε πάντως που δεν θεωρήθηκε ως πειστική. Κύκλοι στη Βουδαπέστη άφηναν πάντως να διαρρεύσει ότι ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας Βίκτορ Όρμπαν έχει επιλέξει τον Oliver Varhelyi,

προκειμένου να τον «θυσιάσει», και ότι η πραγματική του επιλογή είναι η ευρωβουλευτής των Πατριωτών για την Ευρώπη, Ενίκο Györi, σύμφωνα με ουγγρικά δημοσιεύματα (Telex και 24.hu).

Το γερμανογαλλικό κενό

Τα δυσκολότερα πάντως έπονται για την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και δεν εξαντλούνται στη σύνθεση της νέας Κομισιόν και στην ενδεχόμενη απόρριψη κάποιων εκ των προτεινόμενων Επιτρόπων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Είναι γενική η παραδοχή, στα ανώτατα δόματα των Βρυξέλλων, ότι η νέα Κομισιόν θα ξεκινήσει με εγγενείς αδυναμίες καθώς οι δύο πυλώνες σταθερότητας του ευρωπαϊκού οικοδομήματος παραπαύουν. Η μεν Γαλλία βρίσκεται ουσιαστικά σε ακυβερνησία μετά τις πρόσφατες εκλογές, δεδομένης της αδυναμίας σχηματισμού κυβέρνησης, κατάσταση η οποία θα συνεχιστεί τουλάχιστον μέχρι τον Ιούνιο του 2025. Ενώ στη Γερμανία, εκτιμάται ότι η κυβέρνηση συνασπισμού υπό τον σοσιαλιστή Όλαφ Σολτς, δύσκολα θα επιβιώσει μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2025, ημερομηνία που έχει καθοριστεί για τη διεξαγωγή των ομοσπονδιακών εκλογών. Άλλωστε, οι πρόσφατες εκλογές στη Θουριγγία και στη Σαξωνία, κατέδειξαν ότι ο τριμελής κυβερνητικός συνασπισμός στη Γερμανία πνέει τα λοίσθια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αν και η μεγάλη ανερχόμενη δύναμη των εθνικιστών, «Εναλλακτική για τη Γερμανία» εκτιμάται ότι δεν θα είναι σε θέση να συμμετάσχει σε μια κυβέρνηση (κανένας πολιτικός χώρος δεν συναινεί σε μια τέτοια εξέλιξη), ο αντιμεταναστευτικός-εθνικιστικός λόγος που εκπνέει, έχει ήδη επηρεάσει την πολιτική ατζέντα της χώρας. Κάτι που δεν περνά απαρατήρητο στις Βρυξέλλες, καθώς ήδη ο γκέις της αξιωματικής αντιπολίτευσης των Χριστιανοδημοκρατών στη Γερμανία, Φρίντριχ Μέρτς, ζήτησε μαζικές απελάσεις στη Συρία και στο Αφγανιστάν, καθώς και τον τερματισμό αποδοχής αιτημάτων ασύλου από τις εν λόγω χώρες. Ενώ, ο Καγκελάριος Όλαφ Σολτς, υποστήριξε ότι «κάποια πράγματα πρέπει να αλλάξουν στην ευρωπαϊκή νομοθεσία», κάνοντας μάλιστα λόγο για τη σύσταση «ομάδας κρούσης» κρατών-μελών, προκειμένου να συζητήσουν το ζήτημα, ως επίσης και την εφαρμογή των όρων ασύλου.

Ψηφιακή πρόοδος για τις μικρομεσαίες

Πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ οι ψηφιακές δυνατότητες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά την «ψηφιακή ένταση», δηλαδή τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και λύσεων, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, βρισκόταν η Κύπρος το 2023 σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό Δείκτη Ψηφιακής Έντασης (Digital Intensity Index - DII), ωστόσο η χώρα συνεχίζει να βρίσκεται στα μέσα της κατάταξης σε σχέση με το πόσο μικρομεσαίες επιχειρήσεις καταγράφουν πολύ υψηλές επιδόσεις.

Η εικόνα για τις επιχειρήσεις στην Κύπρο κατέγραψε όμως βελτίωση σε σχέση με το 2021 στη χρήση τεχνολογιών, όπως τεχνητά νοημοσύνη ή cloud computing, ή και πιο απλά στην πραγματοποίηση πωλήσεων μέσω διαδικτύου. Μάλιστα, η Κύπρος βρίσκεται αρκετά ψηλά μετάξι των κρατών μελών στα ποσοστά επιχειρήσεων που έχουν έστω τις μίνιμουμ ψηφιακές δεξιότητες.

Το Digital Intensity Index καταγοριοποιεί τις επιχειρήσεις σε τέσσερις κατηγορίες, από «πολύ χαμηλής» μέχρι «πολύ υψηλής» ψηφιακής έντασης στο πλαίσιο της παρακολούθησης, με ταξιό άλλων, του στόχου της Ψηφιακής Δεκαετίας της ΕΕ, ώστε το 90% τουλάχιστον των μικρομεσαίων επιχειρήσεων να έχουν έστω το μίνιμουμ επίπεδο «χαμηλής» ψηφιακής έντασης.

Πιάνουν τη βάση

Σε αυτό το πλαίσιο, στην Κύπρο το 67,3% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων το 2023 είχαν έστω ένα βασικό επίπεδο ψηφιακών δυνατοτήτων, σε σχέση με 57,7% στον μέσο όρο της ΕΕ, με την Κύπρο να έχει το έβδομο μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ. Σε σχέση με το 2021 καταγράφηκε μικρή αύξηση από 66,2% στην Κύπρο αλλά σημαντικότερη σε επίπεδο ΕΕ από 54,8%. Ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις ορίζονται αυτές με περισσότερους από 10 και λιγότερους από 250 υπαλλήλους.

Μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων (πάνω από 250 εργαζόμενοι), το ποσοστό ψηφιακής έντασης είναι αρκετά

Στην Κύπρο το 67,3% των μικρομεσαίων επιχειρήσεων το 2023 είχαν έστω ένα βασικό επίπεδο ψηφιακών δυνατοτήτων, σε σχέση με 57,7% στον μέσο όρο της ΕΕ, με την Κύπρο να έχει το έβδομο μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ.

Ο δείκτης ψηφιακής έντασης βασίζεται σε 12 χαρακτηριστικά μιας επιχείρησης που χρησιμοποιεί εργαλεία και τεχνολογίες πληροφορικής, με κάθε χαρακτηριστικό να δίνει έναν επιπρόσθετο «πόντο» στην κάθε επιχείρηση.

μεγαλύτερο σε πανευρωπαϊκό επίπεδο (91,0%) με την Κύπρο να έχει το 6ο υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ (96,4%). Το προβάδισμα που έχουν οι μεγαλύτερες εταιρίες είναι και ο λόγος

που η ΕΕ προσπαθεί να ενθαρρύνει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να κλείσουν την «ψαλίδα» ώστε να καταστούν πιο ανταγωνιστικές.

Θετική τάση

Τα στοιχεία που αφορούν στο σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων δείχνουν πως οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Κύπρο κατέγραψαν χαμηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης (37,6%) το 2023, 32,7% είχαν πολύ χαμηλό επίπεδο, 25,2% είχαν υψηλό επίπεδο και 4,5% πολύ υψηλό επίπεδο.

Αν και στην κατηγορία των μικρομεσαίων εταιριών πολύ υψηλού επιπέδου η Κύπρος βρίσκεται στα μέσα της κατάταξης (όπου πρώτη είναι η Φινλανδία με 11,6% και τελευταία η Ρουμανία με 1,2%), σε σχέση με την

ΕΕ βρίσκεται λίγο πάνω από τον μέσο όρο (που είναι στο 4,4%).

Η εικόνα είναι γενικότερα καλύτερη για την Κύπρο σε σχέση με τον μέσο όρο. Στην ΕΕ οι μικρομεσαίες εταιρίες με χαμηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης βρίσκονται στο 33,8%, ποσοστό μικρότερο από ό,τι για την Κύπρο, όμως οι μικρομεσαίες εταιρίες με πολύ χαμηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης αποτελούν το 42,3% στην ΕΕ (σε σύγκριση με 32,7% στην Κύπρο). Το ποσοστό των εταιριών με υψηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης (25,2%) επίσης ήταν υψηλότερο από τον μέσο όρο στην ΕΕ (19,6%).

Ακόμα, σε σχέση με το 2021 έχει σημειωθεί βελτίωση στα νοήματα, καθώς το ποσοστό των εταιριών με πολύ χαμηλό επίπεδο ψηφιακής έντασης έχει μειωθεί ελαφρά (από

33,8% σε 32,7%) αλλά το ποσοστό εταιριών χαμηλής έντασης έχει μειωθεί σημαντικά (από 41,4% σε 37,6%). Το ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων υψηλής ψηφιακής έντασης αυξήθηκε επίσης από 22,2% σε 25,2%, ενώ το ποσοστό των εταιριών με πολύ υψηλή ψηφιακή ένταση αυξήθηκε κατά δύο τρίτα, από το 2,7% στο 4,5%.

Κριτήρια ψηφιακής έντασης

Ο δείκτης ψηφιακής έντασης βασίζεται σε 12 χαρακτηριστικά μιας επιχείρησης που χρησιμοποιεί εργαλεία και τεχνολογίες πληροφορικής, με κάθε χαρακτηριστικό να δίνει έναν επιπρόσθετο «πόντο» στην κάθε επιχείρηση. Τα κριτήρια για το 2023 περιλαμβάνουν το να έχει το 50% των υπαλλήλων πρόσβαση στο διαδίκτυο για σκοπούς εργασίας, η μάχιμότητα ταχύτητα download της γρηγορότερης σύνδεσης διαδικτύου της επιχείρησης να είναι τουλάχιστον 30 Mb/s, οι πωλήσεις μέσω διαδικτύου να αποτελούν τουλάχιστον το 1% του επιχειρηματικού κύκλου (ή και εκεί που είναι μεγαλύτερο το ποσοστό, το 10% των πωλήσεων να γίνεται απ' ευθείας με τον πελάτη χωρίς ενδιάμεσο), η επιχείρηση να αγοράζει απλώς ή πιο προχωρημένες υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους (cloud), χρήση ενός ή περισσότερων μέσων κοινωνικών δικτύων, χρήση τεχνολογιών διασυνδεδεμένων συσκευών (internet of things), χρήση τεχνητάς νοημοσύνης (AI), χρήση συστημάτων επιχειρησιακού σχεδιασμού ή και διαχείρισης σχέσεων με πελάτες.

Τα κριτήρια αυτά προσαρμόζονται με την πάροδο των χρόνων και ανάλογα με την κατηγορία επιχείρησης. Για παράδειγμα, για το 2024 δεν θεωρείται ως επιπρόσθετο «προσόν» η χρήση cloud computing, ωστόσο προστίθενται κριτήρια για τον βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις έχουν πολιτικές για θέματα ασφάλειας, τη χρήση βιομηχανικών ρομπότ ή ρομπότ υπηρεσίας, παροχή πρόσβασης στους εργαζόμενους στα συστήματα της επιχείρησης εξ αποστάσεως, ή η διενέργεια συναντήσεων μέσω τηλεδιάσκεψης.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Η ευθύνη της πολιτικής ηγεσίας

Η κοινωνία δείχνει κουρασμένη. Όταν πλέον ακούει για μεγαλεπήβολα πανάκριβα έργα που να μην μπορεί να γίνουν για το καλό του συνόλου, αλλά αφήνουν οικίες για το πώς και από πού θα πληρωθούν, τότε θα πρέπει η πολιτική ηγεσία να παίρνει θέση και να ξεκαθαρίζει τα πράγματα. Ο ρόλος των υπουργών, των υπηρεσιακών παραγόντων, του Προέδρου της Δημοκρατίας και των βουλευτών δεν μπορεί να είναι απαθής. Έχουν την ευθύνη και την υποχρέωση να κρατάνε τη χώρα σε συνοχή χωρίς να αφήνουν τον διαχισμό να εξαπλώνεται. Βέβαια, από την άλλη, πρέπει να έχουμε υπόψη ότι δεν μπορούν όλα τα μεγάλα έργα υποδομών που αφορούν στην ασφάλεια της χώρας να συζητούνται στη δημόσια σφαίρα. Η κοινωνία, όμως, δεν κουράστηκε ξαφνικά. Είδη και αποδείξει με τόσα σκάνδαλα που έγιναν και έμειναν ατιμώρητα. Θεωρεί πλέον δεδομένο ότι είτε οι πολιτικοί είναι ανίκανοι, είτε έχουν κάποιο συμφέρον από οποιοδήποτε έργο πάει να γίνει. Αυτό είναι πολύ άρρωστο για μια χώρα γιατί εκτρέφει την απαξίωση, τον διαχισμό, την αντίδραση και τη μιζέρια. Καμία χώρα δεν πήγε μπροστά με τα παραπάνω χαρακτηριστικά. Βέβαια αυτό δεν είναι κάτι που λέω εγώ, αφού είδαμε στο πολύ πρόσφατο παρελθόν έρευνες που το καταδεικνύουν. Μετά αναρωτιόμαστε (βάζω και τον εαυτό μου μέσα) γιατί εκλέγονται Φειδίες και γιατί καταξιωμένοι άνθρωποι από την κοινωνία δεν ασκούνται με την πολιτική. Για παράδειγμα, ο χειρισμός για το έργο της διασύνδεσης του ηλεκτρικού καλωδίου με την Ελλάδα ήταν ερασιτεχνικός. Δεν μίσησε κανένας στους πολίτες για το τι πραγματικά θα προσφέρει ένα τέτοιο έργο, αφήνοντας οικίες που οδηγούσαν στην καχυποψία. Δεν μπορεί μια ευρωπαϊκή χώρα εν έτει 2024 να αφήνει τα πράγματα να εξελίσσονται στην τύχη. Ίσα ίσα, επειδή είμαστε μικροί θα πρέπει να προηγουμένως των εξελίξεων ώστε να μπορούμε να πετύχουμε το μέγιστο πολιτικό και οικονομικό όφελος. Πραγματικά, θλιβόμαστε με τα όσα συνέβησαν τις τελευταίες μέρες, αλλά αυτό είναι το αποτέλεσμα κακών χειρισμών των τελευταίων 10 ετών όπου «τρέχει» το έργο. Ελπίζω ότι αυτό θα μας βάλει μυαλό και τα επόμενα μεγάλα έργα υποδομών θα τα χειριστούμε με επαγγελματισμό, πρωταξιοσύνη πάντα το όφελος των πολιτών και της χώρας. Το έργο διασύνδεσης είναι ένα πολύ σημαντικό έργο και αυτό θα το καταλάβουμε εν καιρώ.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Στο μικροσκοπιο οι οικονομικές τρύπες των ΕΟΑ

Αναζητούνται λύσεις για νομοθετική αλλαγή, ώστε να τους επιστραφούν έσοδα που πάνε στους δήμους - Προσπάθειες του υπ. Εσωτερικών

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Ενώ οι νεοϊδρυθέντες Επαρχιακοί Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης (ΕΟΑ) έχουν καλύψει τους πρώτους μήνες λειτουργίας, με τα πρώτα τους βήματα να τα υποβαστάζει προσωρινά από οικονομικές απόψεις η κρατική στήριξη, το Υπουργείο Εσωτερικών εντατικοποιεί αυτόν τον μήνα τις προσπάθειες να κλείσουν τρύπες στη νομοθεσία, οι οποίες υποσκάπτουν την οικονομική βιωσιμότητα των νέων οργανισμών και δεν τους επιτρέπουν να είναι οικονομικά ανεξάρτητοι. Κυρίως πρόκειται για κρη-

Με την επιπλέον κρατική χορηγία που σχεδιάζεται να λάβουν οι δήμοι, τα €117 εκατομμύρια, που ήδη τους χορηγεί η κυβέρνηση, θα αυξηθούν.

ματικά ποσά, τα οποία, όπως εκτιμά το Υπουργείο, θα έπρεπε να πήγαιναν στα ταμεία των ΕΟΑ, αντί να καταλήγουν στους δήμους.

Το 60%

Το μεγαλύτερο ζήτημα που απασχολεί αυτή τη στιγμή το Υπουργείο είναι με ποιον τρόπο μία νομοθετική ρύθμιση θα καταργήσει την παραχώρηση από τους ΕΟΑ προς τους δήμους του 60% των εσόδων από τις άδειες ανάπτυξης (πολεοδομικές και άδειες οικοδομής). Αυτή η πρόνοια έχει ήδη δημιουργήσει πονοκέφαλο στο Υπουργείο, δεδομένου ότι θα προκαλέσει ένα μεγάλο έλλειμμα στα οικονομικά των ΕΟΑ, ύψους €12 εκατομμυρίων. Προς αυτή την κατεύθυνση ληφθήκε, ως προσωρινό μέτρο, η απόφαση για το 2025 την οικονομική τρύπα να την καλύψει η κυβέρνηση. Μετά από αίτηση του Υπουργείου, σε ταυτόχρονη κινητοποίηση για το θέμα βρίσκεται αυτή την περίοδο και η Ένωση Δήμων Κύπρου, τοποθετώντας το στην ατζέντα των πρώτων συνεδριάσεων της νέας της σύμβουσης.

Αριθμός αντί ποσοστού

Στόχος για το Υπουργείο είναι μέχρι

το τέλος Σεπτεμβρίου να είναι έτοιμη μια δέσμη μέτρων, η οποία ακολούθως θα πάει στη Βουλή για νομοθετικές αλλαγές. Για το ζήτημα του 60% το Υπουργείο προσανατολίζεται στην αντικατάσταση της πρόνοιας με παροχή χορηγίας στους δήμους από την κυβέρνηση. Αυτό, όμως, το οποίο θα αναζητηθεί, μέσα από τον διάλογο του Υπουργείου με την Ένωση Δήμων, αλλά και με επαφές με τη Βουλή και τα κόμματα, είναι το ύψος της κρατικής χορηγίας, η οποία, όπως θα επιδιώξει ασυζητητί το Υπουργείο, θα πρέπει σε αντίθεση με τα σημερινά δεδομένα, να είναι αριθμός και όχι ποσοστό. «Ειδάλλως, δεν θα μπορούσαν ποτέ οι ΕΟΑ, τους οποίους πιέζουμε για αύξηση των ρυθμών στις εκδόσεις αδειών ανάπτυξης, να αυξήσουν τα έσοδά τους για περαιτέρω προσλήψεις προσωπικού, από τη στιγμή που με το 60% τα επιπλέον έσοδά τους θα καταλήγουν πάντα στα ταμεία των δήμων», σύμφωνα με αρμόδια πηγή του Υπουργείου. Η αλλαγή της πρόνοιας θα δώσει την ευκαιρία στους ΕΟΑ να εξοικονομήσουν κάποια ποσά, ώστε εντός των επόμενων μηνών να αρχίσουν ως αυτόνομοι οργανισμοί τις προσλήψεις μόνιμου προσωπικού και να έχουν την ευθύνη για πληρωμή τους. Υπενθυμίζεται ότι αυτή τη στιγμή, το προσωπικό που στελεκώνει τους ΕΟΑ είναι αποσπασμένο από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσσεως και ο μισθός τους καλύπτεται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

Χωρίς χορηγία

«Όταν αφαιρεθεί το ποσό του 60% στους ΕΟΑ, ώστε να τους ανήκουν αποκλειστικά τα έσοδα και τα έξοδα, δεν θα μπορούσαν να προβάλουν αιτιολογίες απέναντι στο Υπουργείο, σε περίπτωση που παρουσιάζουν ελλειμματικούς προϋπολογισμούς και αυτό αρνείται να τους εγκρίνει», όπως τόνισε η ίδια πηγή. Παράλληλα, υπέδειξε ότι μία ειδοποιός διαφορά μεταξύ των δήμων και των ΕΟΑ, η οποία καθιστά αναγκαία την αλλαγή της πρόνοιας, είναι ότι οι δεύτεροι είναι αυτόνομοι και το κράτος δεν μπορεί να τους παρέχει χορηγία, ωστόσο μπορεί να παρέχει οικονομική στήριξη στους δήμους. «Πάντως, σε περίπτωση που κάποιος ΕΟΑ παρουσιάσει ελλειμματικό προϋπολογισμό, αυτός θα απορριπτεί απευθείας», ξεκαθάρισε. Αυτοί είναι οι

Για το ζήτημα του 60% το Υπουργείο Εσωτερικών στοχεύει πρώτον, να παραχωρηθεί στους ΕΟΑ, και δεύτερον, να δίνεται κρατική στήριξη στους δήμους, η οποία, σε αντίθεση με τα σημερινά δεδομένα, να είναι αριθμός και όχι ποσοστό.

λόγοι που ωθούν το Υπουργείο Εσωτερικών να προωθήσει άμεσα αλλαγές, αφού είναι κάτι που θα επηρεάσει τη λειτουργία των Επαρχιακών Οργανισμών Αυτοδιοίκησης στο άμεσο μέλλον. «Αν δεν λυθεί το πρόβλημα μέχρι το τέλος του έτους, τον Μάρτιο - Απρίλιο του 2025 οι ΕΟΑ θα πρέπει να κλείσουν, καθώς θα αδυνατούν να καλύπτουν μισθούς υπαλλήλων», τόνισε.

Ανυποψίες από τους δήμους

Την ίδια ώρα, η Ένωση Δήμων Κύπρου δεν διαφωνεί ότι οι ΕΟΑ πρέπει να είναι οικονομικά βιώσιμοι, ωστόσο

μέλη της εκφράζουν ανυποψίες για το ύψος της χορηγίας, με το επιχείρημα ότι τα ποσά από τα έξοδά τους για την ανάπτυξη ήταν «εξυγνόνο» για τα οικονομικά τους, και με πολλά ερωτήματα, όπως πότε θα εισπράτουν τη χορηγία από το κράτος, καθώς το ιδανικό σενάριο για αυτούς θα ήταν η άμεση εισπράξη. Εκείνο που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι με την επιπλέον κρατική χορηγία που σχεδιάζεται να λάβουν οι δήμοι, μετά από αλλαγή στην πρόνοια του 60%, τα €117 εκατομμύρια, που ήδη χορηγεί η κυβέρνηση στους δήμους, θα αυξηθούν.

Εσοδα από τα πράσινα σημεία

Ένα δεύτερο ζήτημα, το οποίο επίσης χαρακτηρίζεται από το Υπουργείο Εσωτερικών ως οικονομική τρύπα στη νομοθεσία των ΕΟΑ, αφορά τα έσοδα από τα πράσινα σημεία. Ενώ έχουν περάσει στην αρμοδιότητα των ΕΟΑ, τα έσοδα από τη διαχείρισή τους πηγαίνουν στους δήμους. Στην ουσία διαπιστώνεται αδυναμία στην υφιστάμενη νομοθεσία, η οποία δεν προβλέπει τη

δυνατότητα για επιβολή φορολογίας από τους Επαρχιακούς Οργανισμούς για θέματα σκυβαλών. Ήδη, έχει συσταθεί ομάδα εργασίας σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, ώστε να διασαφηνιστούν οι αρμοδιότητες και ο τρόπος χρηματοδότησης της δημιουργίας και της λειτουργίας απαραίτητων υποδομών.

Αυξάνονται οι επενδύσεις στην παιδεία

Ενδιαφέρον για ιδιωτικά σχολεία με νέες συμφωνίες για αγγλόφωνα - Τόνωση της οικονομίας

Της ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ

Με την Κύπρο να έχει μπει δυναμικά τα τελευταία χρόνια στον παγκόσμιο χάρτη των επενδύσεων, το βλέμμα στρέφεται πλέον και στον τομέα της εκπαίδευσης. Με τη ζήτηση για τα ιδιωτικά σχολεία να αυξάνεται, το επενδυτικό ενδιαφέρον κινείται και προς αυτά. Ήδη, κάποιες κινήσεις έχουν πραγματοποιηθεί από ξένους επενδυτές στο νησί. Το γεγονός αυτό, πέρα από την εκπαιδευτική ανέλιξη που προσφέρει, συμβάλλει ουσιαστικά και στην τόνωση της οικονομίας της Κύπρου.

Η προσέλκυση ξένων επενδυτών και επιχειρήσεων στο νησί, εκτός του θετικού τους αντίκτυπου, φέρνουν στο προσκήνιο και την «ανάγκη» για ιδιωτικά σχολεία, κάτι που είναι εμφανές τα τελευταία χρόνια. Η έλευση ξένων επενδυτών στην Κύπρο, μαζί με τις οικογενειακές τους, αυξάνει τη ζήτηση για αγγλόφωνα σχολεία. Το δεδομένο αυτό, αναπόφευκτα, θέτει την εκπαίδευση στην Κύπρο ως προτεραιότητα, καθώς αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την έλευση επενδυτών και εργαζομένων στον τόπο, με την υψηλή ποιότητα να είναι αυτό που αναζητούν.

ΟΛΥΜΠΙΟΝ – Globeducate

Προς τον δρόμο αυτό, μία νέα συμφωνία ανακοινώθηκε τη Δευτέρα, 2 Σεπτεμβρίου, στον χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος ΟΛΥΜΠΙΟΝ (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο) εντάσσεται πλέον στον διεθνή εκπαιδευτικό οργανισμό Globeducate, ένα κορυφαίο δίκτυο εκπαίδευσης παγκόσμιας εμβέλειας K-12 (προδημοτικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης).

Η Globeducate αριθμεί περισσότερα από 60 υψηλής ποιότητας διγλώσσα και πολυεθνικά σχολεία, καθώς και διαδραστικά προγράμματα, με 40.000 μαθητές σε 11 χώρες. Τα σχολεία της Globeducate εξειδικεύονται σε μια πληθώρα αναγνωρισμένων διεθνών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων των English National Curriculum (ENFS to A Level), International Baccalaureate (PYP to IBDP) και των κρατικών προγραμμάτων

Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος ΟΛΥΜΠΙΟΝ εντάσσεται πλέον στον διεθνή εκπαιδευτικό οργανισμό Globeducate.

Το 2022, στο δίκτυο της Globeducate εντάχθηκε η PASCAL International Education στην Κύπρο, ενώ με την εξαγορά του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, επέκτεινε την παρουσία της στο νησί.

Καναδά, Κύπρου, Γαλλίας, Ινδίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας και Ισπανίας.

Την εξέλιξη αυτή, με θετικό πρόσημο βλέπουν οι ιδιοκτήτες και διευθυντές του Ομίλου ΟΛΥΜΠΙΟΝ, οικογένεια Κρητικού, καθώς θα προσφέρει σημαντικά οφέλη, ευκαιρίες και νέα τεχνολογία στον εκπαιδευτικό όμιλο, ενώ παράλληλα θα αναβαθμίσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Αναφερόμενος στη συμφωνία, ο ι-

διοκτήτης του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, κ. Γιώργος Κρητικός, αναφέρει: «Στο ΟΛΥΜΠΙΟΝ ξεχωρίζουμε για τη δέσμευσή μας να προάγουμε ένα υποστηρικτικό και άκρως ενδιαφέρον μαθησιακό περιβάλλον. Προστιμάμε τους μαθητές μας για επιτυχία στην ακαδημαϊκή και προσωπική τους ζωή, και είμαστε βέβαιοι ότι η ένταξή μας στην Globeducate και η ανάπτυξη μιας στενής σχέσης με τα σχολεία της PASCAL International Education, θα μας προσφέρει μεγαλύτερες ευκαιρίες για περαιτέρω εξέλιξη και ευρύτερες, παγκόσμιες ευκαιρίες. Ανυπομονούμε για αυτό το επόμενο κεφάλαιο στην ιστορία του ΟΛΥΜΠΙΟΝ».

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Globeducate, κ. Luca Uva, δήλωσε: «Είμαστε ενθουσιασμένοι που καλωσορίζουμε τον Εκπαιδευτικό Όμιλο ΟΛΥΜΠΙΟΝ στην Globeducate, επεκτείνοντας την παρουσία μας στην Κύπρο. Οι συζητήσεις με την οικογένεια Κρητικού και την ομάδα στο ΟΛΥΜΠΙΟΝ ανέδειξαν

γρήγορα πολλές κοινές αξίες και στόχους, και πιστεύω ότι αυτό θα είναι ένα δυναμικό και σημαντικό βήμα για τη μελλοντική ανάπτυξη και των δύο οργανισμών». Συμπληρωματικά, αναφέρθηκε στην υψηλή ποιότητα που παρέχουν τα σχολεία της Globeducate, με τη μεγαλύτερη απόδειξη να είναι οι ίδιοι οι μαθητές, που επιτυγχάνουν εισδοχές σε κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου. Επιπρόσθετα, τα σχολεία-μέλη επωφελοποιούνται από διεθνείς συνεργασίες με την WWF (World Wildlife Fund), με τη LEGO Education και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αειφορίας Eco-Schools.

Να σημειωθεί πως ο οικογένεια Κρητικού, δραστηριοποιείται και στα πεδία της Ανάπτυξης Εκπαίδευσης, με το Global College, το οποίο δεν έχει συμπεριληφθεί στην εξαγορά της Globeducate. Με την ένταξη του ΟΛΥΜΠΙΟΝ στην Globeducate, τόσο η διεύθυνση όσο και η διοίκηση των σχολείων παραμένουν ως έχουν.

Και το PASCAL στην Globeducate

Η συμφωνία της Globeducate με τον Όμιλο ΟΛΥΜΠΙΟΝ, δεν αποτελεί την πρώτη της παρουσία στην Κύπρο στον χώρο της εκπαίδευσης. Το 2022, το δίκτυο της εντάχθηκε η PASCAL International Education στην Κύπρο, ενώ με την εξαγορά του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, η Globeducate επέκτεινε την παρουσία της στο νησί.

Με την ένταξη των δύο αυτών ιδιωτικών σχολείων, PASCAL και ΟΛΥΜΠΙΟΝ, η Globeducate ενισχύει τον ι-διωτικό εκπαιδευτικό τομέα της Κύπρου, καθώς φιλοδοξεί να παρέχει μια πληθώρα ωφελμάτων και ευκαιριών, έχοντας ως κύριο μέλημα τον μαθητή. Η συμμετοχή στην πλούσια γκάμα δραστηριοτήτων ανά το παγκόσμιο, συμβάλλει σημαντικά στην εξέλιξη των σχολείων, ενώ οι καθηγητές έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διεθνείς κοινότητες μάθησης, έχοντας στο επίκεντρο τις σύγχρονες μορφές μάθησης.

Τέτοιου είδους επιχειρηματικές κινήσεις δεν προσφέρουν μόνο στην εκπαίδευση, αλλά ενισχύουν και το οικονομικό τοπίο με την έλευση επενδυτών και εργαζομένων.

Στα χέρια της Trastor το LABS Tower του Teddy Sagi

Η Trastor A.E.E.A.P., η εταιρεία επενδύσεων σε ακίνητα από την Ελλάδα, έκανε «ποδαρικό» στην Κύπρο και ανακοίνωσε ότι μέσω της θυγατρικής της στην Κύπρο, την TRASTOR HOLDINGS SINGLE MEMBER SA, απέκτησε το 100% της Excelsior Hotel Enterprises Limited, ιδιοκτήτριας του LABS Tower στη Λευκωσία, του Ισραηλινού επενδυτή, κ. Teddy Sagi.

Όπως είχαν μεταφέρει τα μέσα από την Ελλάδα το καλοκαίρι, η Trastor A.E.E.A.P. είχε δημιουργήσει θυγατρική στην Κύπρο με μετοχικό κεφάλαιο της τάξης των 33 εκατομμυρίων ευρώ. Η στόχευση της εταιρείας είχε γνωστοποιηθεί πως θα ήταν γραφειοκαί χώρο (όπως έγινε στο πρώτο της βήμα), ενώ το γενικότερο επενδυτικό της πλάνο μέχρι το 2025 είναι να αυξηθεί στα 100 εκατ. ευρώ. Εξάλλου, η Trastor είναι μία από τις εταιρείες στην Ελλάδα που έχουν εντάξει στα πλάνα τους επενδύσεις στο νησί.

Σύμφωνα με τα όσα ανακοινώθηκαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών, το ακίνητο μικτής χρήσης γραφείων και κατοικιών, με ύψος 90 μέτρα, 22 ορόφους και 3 υπόγεια επίπεδα στάθμευσης, έχει συνολική επιφάνεια 14.102,μ. Η απόκτηση υπόκειται στην πλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων που ορίζονται στη συμφωνία αγοράς μετοχών, ενώ η τιμή αγοράς θα καθοριστεί με βάση την καθαρή αξία ενεργητικού (NAV) της Excelsior Hotel Enterprises Limited κατά τη στιγμή της ολοκλήρωσης της συναλλαγής, όπως ορίζεται στη συμφωνία.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος της Trastor A.E.E.A.P., κ. Τάσος Καζίνος, δήλωσε ότι η Trastor σηματοδοτεί την πρώτη της γεωγραφική επέκταση από την ίδρυσή της με την απόκτηση ενός από τους πιο εμβληματικούς πύργους της Κύπρου. «Η σημαντική αυτή επένδυση σε μια σταθερά αναπτυσσόμενη οικονομία με ισχυρά θεμελιώδη κτη-

Κάνει το πρώτο της άνοιγμα στην Κύπρο η εταιρεία επενδύσεων σε ακίνητα από την Ελλάδα.

ματαγοράς, διαφοροποιεί το χαρτοφυλάκιό μας και ενισχύει σημαντικά την ανάπτυξή μας. Με την απόκτηση αυτού του ακινήτου-τρόπαιου, με εγγυημένες εισοδηματικές χρηματοροές τουλάχιστον για τα επόμενα πέντε έτη, ενισχύουμε τη δυναμική αύξησης της αξίας του και παράλληλα η Εταιρεία επιτυγχάνει την εισοδή της στους αναπτυσσόμενους τομείς του co-working και των εξυπηρετούμενων πολυτελών διαμερισμάτων, υπό τη διαχείριση της LABS, μιας πλατφόρμας παγκόσμιας κλάσης. Η εν λόγω συναλλαγή τεκμηριώνει την εξειδίκευση της Trastor στην ανάληψη, δομή και εκτέλεση σύνθετων συμφωνιών στον χώρο των επαγγελματικών ακινήτων, και προσδίδει στην περαιτέρω εμβάθυνση της στρατηγικής μας συνεργασίας με την Globe Invest, το single-family office του κ. Teddy Sagi, του σημερινού ιδιοκτήτη του κτηρίου και του LABS co-working brand», σχολίασε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ωριμοί πλέον οι ουραγοί του κλάδου της τεχνολογίας

Του ΠΡΑΝΑΒ ΚΙΡΑΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Οι εξαγορές των εταιρειών λογισμικού είναι έτοιμες για επανεκκίνηση. Πρόκειται για μια σειρά από εταιρείες που εισήχθησαν στο χρηματιστήριο τα χρόνια της πανδημίας, οι οποίες έχασαν στη συνέχεια την εύννοια των επενδυτών. Ωστόσο, καθώς τα υψηλά επιτόκια υποχώρησαν και η πορεία των αποτιμήσεων μετοχών παρέμεινε ασταθής, τα ιδιωτικά μετοχικά κεφάλαια παρακίνησαν όλο και λιγότερους πωλητές να υπογράψουν συμφωνίες μετά την κορύφωση του 2021. Τα γεμάτα σεντούκια από την περίοδο της κρίσης, οι ολοένα και πιο αποκλίνουσες περιουσίες μεταξύ των εκχόντων και των μη εκχόντων, και τα ρυθμιστικά όρια

Πρόκειται για μια σειρά από εταιρείες που εισήχθησαν στο χρηματιστήριο τα χρόνια της πανδημίας, οι οποίες έχασαν στη συνέχεια την εύννοια των επενδυτών.

στον κλάδο της Big Tech μπορεί να τερματίσουν το αδιέξοδο.

Οι νέες εταιρείες λογισμικού βρίσκονται σε δίλημμα. Το κλασικό πλέον μοντέλο είναι ότι στην αρχή τους ξοδεύουν πολλά για να ενισχύσουν την ανάπτυξη και να πείσουν τους πελάτες να ανανεώσουν τις συνδρομές τους. Αυτό ωστόσο βαρύνει την κερδοφορία και με την εποχή των μηδενικών επιτοκίων να πλησιάζει, οι υποσχέσεις για μελλοντικές ανταμοιβές είναι μειωμένες. Πάνω από το 85% των εταιρειών στον δείκτη Software-as-a-Service Index του Software Equity Group (SEG) υπολείπονται του λεγόμενου «κανόνα των 40» (Rule of 40), ενός αναγνωρισμένου μέτρου υγείας για τις εταιρείες του κλάδου που χρησιμοποιείται για τη συγκριτική αξιολόγηση της κερδοφόρας επέκτασης.

Αυτό το χάσμα έχει αυξηθεί από το 2021, ενώ οι μετοχές του κλάδου συ-

νολικά υστερούν στην ευρύτερη αγορά. Η πορεία αυτή μπορεί τελικά να επιβεβαιώσει τις προοπτικές των στελεχών. Ακόμη και η ταχέως αναπτυσσόμενη GitLab με σύσταση αγοράς από 12 εκατ. των 15 αναλυτών που συμμετείχαν σε δημοσκόπηση της Visible Alpha εξετάζει το ενδεχόμενο πώλησης, σύμφωνα με το Reuters. Οι μετοχές της εταιρείας των 7 δισ. δολαρίων έχουν μειωθεί σχεδόν κατά 60% από την αρχική δημόσια προσφορά της.

Οι «βαρώνοι εξαγοράς» ελπίζουν ότι θα ακολουθήσουν και άλλοι το παράδειγμά τους. Με ένα ρεκόρ 2,6 τρις. δολαρίων έχουν άφρονη δύναμη πυρός. Πρόσφατα αποτελέσματα δείχνουν ότι εταιρείες όπως οι Blackstone και η KKR την ξεδεύουν. Και για τους πωλητές που σταθμίζουν τις επιλογές τους, τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια μπορεί μερικές φορές να είναι η μόνη επιλογή: το αυστηρότερο ρυθμιστικό πλαίσιο της κυβέρνησης Μπάιντεν εμπόδιζε τους «Γολιάθ» της τεχνολογίας από το να αποκτήσουν μικρότερους αντιπάλους. Οι πρόσφατες εξαγορές ταιριάζουν απόλυτα στο καλούπι. Ο κατασκευαστής εκπαιδευτικού λογισμικού PowerSchool και η εταιρεία δημιουργίας ιστοτόπων Squarespace εισήχθησαν στο χρηματιστήριο το 2021, υστερούν στον «κανόνα του 40» και έχουν πλέον πουληθεί στις Bain Capital και Permira, αντίστοιχα. Για να... λαδώσουν τα γρανάζια, οι υπάρχοντες επενδυτές που προσβλέπουν σε μια πιο επικερδή συμφωνία θεωρούν ότι οι υποστηρικτές της Squarespace, General Atlantic και Accel, θα επανεπενδύσουν στην εταιρεία.

Τίποτε από αυτά δεν σημαίνει ότι οι συνολικές συγχωνεύσεις και εξαγορές θα φθάσουν στο αποκορύφωμά τους. Ωστόσο, παρά το ψυχρό ξεκίνημα του έτους, τα ιδιωτικά κεφάλαια έχουν καταγράψει 661 συμφωνίες λογισμικού το 2024 μέχρι στιγμής και όλα δείχνουν ότι θα ξεπεράσουν τον μέσο όρο της πενταετίας προ πανδημίας (673), σύμφωνα με την Preqin. Τα «ντιλ» της τελευταίας στιγμής θα βοηθήσουν προς την επίτευξη του στόχου.

Οι αμερικανικές εκλογές διχάζουν τη Σίλικον Βάλει

Σε κλίμα φανατισμού η κόντρα μεταξύ δισεκατομμυριούχων της τεχνολογίας

Μια πρωτοφανής «τιτανομαχία» λαμβάνει χώρα στους κόλπους της λεγόμενης «big tech» ενόψει των προεδρικών εκλογών στις ΗΠΑ, με τους μεγιστάνες της Σίλικον Βάλει να ανταλλάσσουν πολιτικά πυρά. Οι δημόσιες διαμάχες για τους δύο υποψηφίους του Λευκού Οίκου καταστρέφουν φιλίες, ακόμη και συμφωνίες σε έναν χώρο που μέχρι σήμερα στήριζε παραδοσιακά τους Δημοκρατικούς. Ο Ελον Μασκ, ο πιο πολυσυζητημένος υποστηρικτής του Ντόναλντ Τραμπ, χαρακτηρίσε πρόσφατα τον Δημοκρατικό επενδυτή τεχνολογίας Βίνοντ Κόσλα «εμμονικό», ενώ την ίδια στιγμή πολλοί επενδυτές της πράσινης τεχνολογίας που μέχρι πρότινος θαύμαζαν τον Μασκ, τον αποκαλούν πλέον «προδότη». Και αυτό γιατί ο Τραμπ ορκίζεται να ενισχύσει την παραγωγή ορυκτών καυσίμων και μιλάει για την «πράσινη απάτη» της κυβέρνησης Μπάιντεν.

Καθώς πλησιάζουν οι κάλπες του

Οι διαμάχες για τους δύο υποψηφίους για τον Λευκό Οίκο καταστρέφουν φιλίες, ακόμη και συμφωνίες.

Νοεμβρίου, πολλά μεγάλα ονόματα της τεχνολογίας στρέφουν τα πυρά τους σε πρώην φίλους και συναδέλφους. Αυτού του είδους οι διαμάχες ήταν σπάνιες στις προηγούμενες προεδρικές εκλογές, καθώς η βιομηχανία τεχνολογίας έκλινε ιστορικά προς τα αριστερά. Σε αυτές τις εκλογές όμως μια μικρή ομάδα ηγετών με επιρροή –μεταξύ των οποίων και ο Μασκ– άνοιξε τα πορτοφόλια της και μίλησε υπέρ του Τραμπ, προκαλώντας αντιδράσεις. «Το κλίμα στη Σίλικον Βάλει είναι εξαιρετικά τεταμένο αυτή τη στιγμή, επειδή υπάρχουν δύο αντιπαλά στρατόπεδα. Η κατάσταση είναι ασυνήθι-

Ο Ελον Μασκ, ο πιο πολυσυζητημένος υποστηρικτής του Ντόναλντ Τραμπ, χαρακτηρίσε πρόσφατα τον Δημοκρατικό επενδυτή τεχνολογίας Βίνοντ Κόσλα «εμμονικό», ενώ την ίδια στιγμή πολλοί επενδυτές της πράσινης τεχνολογίας που μέχρι πρότινος θαύμαζαν τον Μασκ τον αποκαλούν πλέον «προδότη».

στη», λέει ο Σαμ Σίνγκερ, ειδικός στις δημόσιες σχέσεις.

Η εκστρατεία των Δημοκρατικών ενισχύθηκε όταν η Χάρις, η οποία κατάγεται από το Σαν Φρανσίσκο, έγινε υποψήφια για την προεδρία. Η αντιπρόεδρος των ΗΠΑ παρευρέθη πρόσφατα σε έναν έρανο που συνδιοργάνωσε στην πόλη από τον συνιδρυτή του LinkedIn, Ρέιτ Χόφμαν, συγκεντρώνοντας περισσότερα από 13 εκατ. δολάρια. Οι υποστηρικτές της επισομαίνονται ότι η ομιλία της στο εθνικό συνέδριο των Δημοκρατικών έκρυβε απροσδόκιστα «μπόνους» για τον κλάδο, όπως η παροχή ευκαιριών και κεφα-

λαίων όχι μόνο σε ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων αλλά και σε ιδρυτές, αλλά και η έμφαση σε τομείς όπως η τεχνητή νοημοσύνη. Στελέχη του κλάδου που στήριζαν τον Τραμπ θεωρούν ότι η Χάρις θα αυξήσει τους φόρους σε πλούσιους ιδιώτες και εταιρείες και θα επιβάλει ρυθμίσεις σε αναδυόμενες βιομηχανίες όπως η κρυπτογράφηση. Θεωρούν επίσης ότι ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος θα τερματίσει τον ασφυκτικό έλεγχο του Μπάιντεν στις συγχωνεύσεις και στις εξαγορές. «Βλέπουμε ένταση μεταξύ δισεκατομμυριούχων της τεχνολογίας επειδή είναι οι πρώτες εκλογές που θυμάμαι που κάποιοι ε-

γκαταλείπουν το κοπάδι και ενεργούν για τον εαυτό τους», λέει η Χάρμιτ Ντιλόν, μέλος της εθνικής επιτροπής των Ρεπουμπλικανών για την Καλιφόρνια.

Οι εντάσεις σιγοβράζουν εδώ και καιρό. Στα μέσα Αυγούστου ο Μπεν Χόροβιτς, συνιδρυτής της εταιρείας επιχειρηματικών κεφαλαίων Andreessen Horowitz, επέτρεψε στον πρώην πρόεδρο της Sequoia Capital Μάικλ Μόριτζ, ο οποίος χρηματοδοτεί εν μέρει τον ειδησεογραφικό ιστότοπο San Francisco Standard. Ο Χόροβιτς, πρώην χορηγός των Δημοκρατικών που στήριζε τον Τραμπ, κατηγορήσε τον Δημοκρατικό Μόριτζ ότι παρήγγειλε ένα άρθρο που τον δυσφημεί. Τον Ιούλιο οι πρώην φίλοι και συνεργάτες στο PayPal, Ρέιτ Χόφμαν και Πίτερ Τιέλ, διαπληκτίστηκαν για τις πολιτικές απόψεις τους στο συνέδριο του Σαν Βάλει. Ο συνιδρυτής του LinkedIn Ρέιτ Χόφμαν δώρισε περισσότερα από 10 εκατ. δολάρια υπέρ της Χάρις. Ενώ ο Τιέλ έχει δηλώσει δημοσίως ότι θα ψηφίσει τον Τραμπ και χρηματοδότησε την εκστρατεία του υποψήφιου αντιπροέδρου των Ρεπουμπλικανών Τζέι Ντι Βανς για τη Γερουσία.

Οι ηγέτες της τεχνολογίας είναι μεταξύ των κορυφαίων χορηγών και για τα δύο κόμματα. Η προεκλογική επιτροπή της Χάρις –που μεταφέρθηκε στο όνομά της μετά την αποχώρηση Μπάιντεν– συγκέντρωσε περίπου 204 εκατ. δολάρια τον Ιούλιο, ενώ ο Τραμπ συγκέντρωσε 47,5 εκατ. δολάρια. Ορισμένα στελέχη τεχνολογίας θέλουν να βάλουν τέλος σε όλες τις δημόσιες διαμάχες. Ο συνιδρυτής της εταιρείας βιντεοπαιχνιδιών Zynga Μάρκ Πίνκους, που μέχρι σήμερα στήριζε τους Δημοκρατικούς, δήλωσε ότι δεν υποστηρίζει κανέναν υποψήφιο σε αυτές τις εκλογές. «Πιστεύουμε τόσο βαθιά ότι η πλευρά μας είναι δίκαιη που κρίνουμε ηθικά την άλλη πλευρά. Όλοι μας έχουμε τραβήξει το σκοινί», έγραψε στο LinkedIn.

SMART FORWARD.

SUSTAINABLE PERFORMANCE.

KAPODISTRIAS
AUTOMOTIVE PARTS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ

Καντάρας 54, Καίμακλι, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistrias.com, T. 22348600

Frida Khalo

Αντισυμβατική, δυναμική, εκρηκτική

Ένα συλλεκτικό λεύκωμα για τη ζωή και το έργο της μεγάλης ζωγράφου, 70 χρόνια μετά τον θάνατό της

Μια μοναδική έκδοση για ένα διαχρονικό ίνδαλμα

**ΚΥΡΙΑΚΗ
8/9**

Τα μεγαλεπήβολα σχέδια του Ερντογάν

Στοχεύει σε έναν νέο εμπορικό διάδρομο που θα ενώνει την Ασία με την Ευρώπη μέσω της Τουρκίας

Παρούσα σε κάθε εμπορικό διάδρομο λόγω της στρατηγικής γεωγραφικής θέσης της, υπερδύναμη που κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει με συμμαχίες σε όλες τις ηπείρους και με μια οικονομία 900 και πλέον δισ. δολ. που επιχειρεί να ανταγωνιστεί την επέλαση της Κίνας σε μια από τις πλέον ζωτικές περιοχές του πλανήτη. Κάπως έτσι διαγράφεται μέρος του οράματος του Τούρκου προέδρου τουλάχιστον ως προς την οικονομία της Τουρκίας που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τις εγγενείς παθογένειές της -έναν πληθωρισμό που καλπάζει, εμπορικά και δημοσιονομικά ελλείμματα που καθιστούν αναγκαίο το ξένο κεφάλαιο και μια νεολαία που δυσκολεύεται να βρει ευκαιρίες-, αλλά τις παρακάμπτει και προβάλλει την ισχύ της.

Τις στρατηγικές φύσης οικονομικές επιδιώξεις της Τουρκίας είχε εκφράσει ο Ταγίπ Ερντογάν απερίφραστα τον περασμένο Σεπτέμβριο όταν επιστρέφοντας από την Ινδία και τη σύνοδο του G20 υποστήριξε πως η χώρα του πρέπει να είναι παρούσα και ει δυνατόν δεσπόζουσα σε κάθε εμπορικό διάδρομο, σε κάθε μείζονος σημασίας διεθνή σύμπραξη. «Οι χώρες προσπαθούν να επεκτείνουν τους εμπορικούς τους δρόμους και να διευρύνουν την περιφερειακή τους επιρροή, και εμείς λέμε πως δεν μπορεί να υπάρξει εμπορικός διάδρομος χωρίς την Τουρκία».

Αυτή ήταν η απάντησή του όταν ρωτήθηκε από δημοσιογράφο πώς βλέπει τη συμφωνία για τη δημιουργία του IMEC, του εμπορικού διαδρόμου που θα

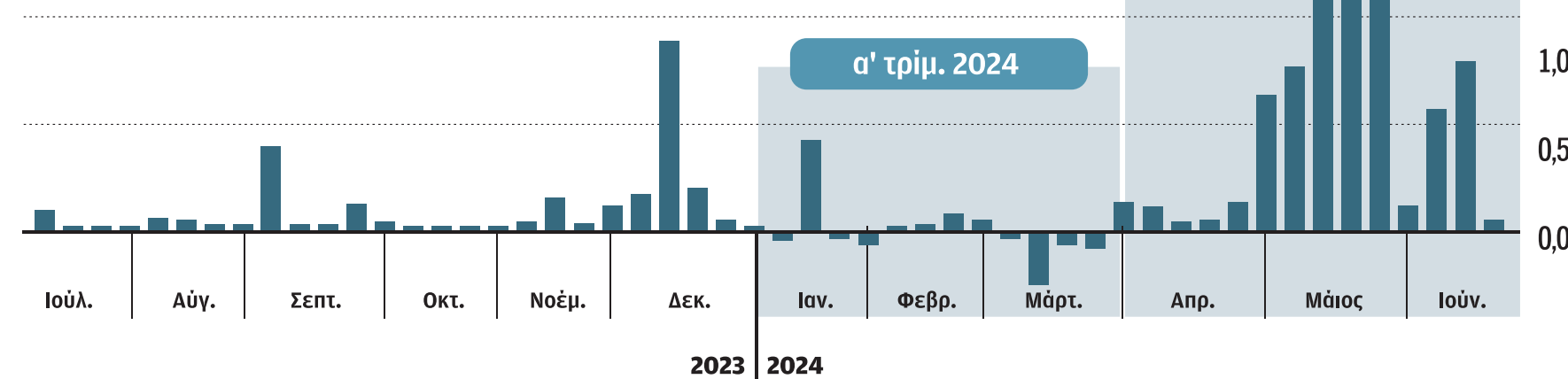

Το σχέδιο της Τουρκίας για τον Αναπτυξιακό Δρόμο

Ο Ταγίπ Ερντογάν επιδιώκει να κατασκευάσει ένα δίκτυο οδικών αρτηριών και σιδηροδρομικών συνδέσεων συνολικού μήκους 1.200 χλμ., που θα συνδέει την Ασία με την Ευρώπη μέσω της Τουρκίας και θα λειτουργεί εναλλακτικά έναντι της διώρυγας του Σουέζ

Αυξήθηκαν τους τελευταίους μήνες οι εισροές ξένου κεφαλαίου σε ομόλογα της Τουρκίας

Οι ξένοι επενδυτές αγοράζουν και πάλι σημαντικό όγκο τουρκικών κρατικών ομολόγων

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα στοιχεία για το β' τρίμηνο εκτιμάται πως θα καταδεικνύουν συρρίκνωση της τουρκικής οικονομίας από 0,5% έως 1%.

Με μια οικονομία 900 και πλέον δισ. δολ. και συμμαχίες σε όλο τον πλανήτη επιχειρεί να ενισχύσει την επιρροή της.

ενώνει την Ευρώπη με την Ασία ξεκινώντας από την Ινδία και περνώντας μέσα από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, για να καταλήξει στην Ευρώπη μέσα από το λιμάνι του Πειραιά.

Στο εν λόγω σχέδιο, ένα δίκτυο οδικών αρτηριών και σιδηροδρομικών συνδέσεων, είχαν μόλις εκφράσει επισήμως την στήριξή τους η Ε.Ε. και οι ΗΠΑ στη σύνοδο του G20. Και τότε ο Ταγίπ Ερντογάν συμπλήρωσε πως «η καταλληλότερη διαδρομή για τη μεταφορά εμπορευμάτων από την Ανατολή στη Δύση πρέπει να περνάει μέσα από την Τουρκία», απλώνοντας τη στρατηγική του να επικαλείται τη γεωγραφική θέση της χώρας του και να χρησιμοποιεί την οικονομία της για να εδραιώσει την επιρροή της ανά τον κόσμο.

Η πχ από τις δηλώσεις του Τούρκου προέδρου ακούστηκε αυτές τις ημέρες στην Κωνσταντινούπολη όταν ο Ταγίπ Ερντογάν υποδέχθηκε τους υπουργούς Μεταφορών των χωρών του Κόλπου, του Κατάρ και των Ηνωμένων Αραβικών

Εμιράτων, σε μια προσπάθεια να διασφαλίσει χρηματοδότηση για τον Αναπτυξιακό Διάδρομο, το ανταγωνιστικό στον IMEC σχέδιό του. Πρόκειται για έναν εμπορικό διάδρομο αρχικού προϋπολογισμού 20 δισ. δολ., ένα δίκτυο από οδικές αρτηρίες και σιδηροδρομικές συνδέσεις που θα συνδέει την Ασία με την Ευρώπη, αλλά θα διέρχεται από την Τουρκία. Σημειώστε ότι έχουν υπάρξει αναλύσεις που θεωρήσαν ότι ο Ερντογάν έχει ενοχληθεί και επειδή ο IMEC περιλαμβάνει την Ελλάδα.

Οι οδικές αρτηρίες του τουρκικού Αναπτυξιακού Διαδρόμου θα αρχίζουν από το λιμάνι Φο του Ιράκ στον Περσικό Κόλπο και θα περνούν από τα βόρεια σύνορά του με την Τουρκία.

Παράλληλα, η σιδηροδρομική σύνδεση θα περνάει από τα Στενά του Βοσπόρου στην Κωνσταντινούπολη, για να καταλήξει στην Ευρώπη. Θα είναι συνολικού μήκους 1.200 χιλιομέτρων και μεταξύ άλλων η Τουρκία ευελπιστεί πως ο εν λόγω διάδρομος θα λειτουργήσει

και ως εναλλακτική έναντι της διώρυγας του Σουέζ.

Ο πληθωρισμός «τρέχει» με 62%

Την ίδια στιγμή που ο Τούρκος πρόεδρος προωθεί τα μεγαλεπήβολα σχέδιά του, στο εσωτερικό της Τουρκίας μεγάλο μέρος του τουρκικού λαού εξακολουθεί να αισθάνεται προσπαθώντας να επιβιώσει με έναν πληθωρισμό που παραμένει επίμονο στο 62% παρά τις επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων. Παράλληλα με την ακρίβεια ο τουρκικός λαός έχει να αντιμετωπίσει τα επιτόκια της τουρκικής λίρας που βρίσκονται εδώ και μήνες στο 50%, μετά από αλλεπάλληλες αυξήσεις που αποφάσισε η Τράπεζα της Τουρκίας όταν προ περίπου 15 μηνών εγκαίνιασε μια στροφή σε ορθόδοξη πολιτική.

Κι ενώ δεν έχει καταφέρει να τιθασεύσει τον πληθωρισμό, η περιοριστική νομισματική πολιτική πλήττει αναπόφευκτα την ανάπτυξη. Τις τελευταίες ημέρες πηγές προσκείμενες στο οικονομικό επιτελείο της Τουρκίας, που προ-

τίμησαν την ανωνυμία, αποκάλυψαν σε διεθνή ΜΜΕ ότι η κυβέρνηση θα αναθεωρήσει προς τα κάτω τους στόχους και τις προβλέψεις της για ανάπτυξη. Ο υφιστάμενος στόχος του 4% φαίνεται πλέον απρόσιτος, καθώς συνεχίζεται η μάχη κατά του πληθωρισμού. Τα στοιχεία για το β' τρίμηνο, που αναμένεται να δοθούν αύριο στη δημοσιότητα, εκτιμάται πως θα καταδεικνύουν συρρίκνωση της τουρκικής οικονομίας από 0,5% έως 1%. Και στο μεταξύ η ανεργία στη χώρα βρίσκεται με τα επίσημα στοιχεία στο 10,3% και τα ανεπίσημα να εκτιμώνται πιθανώς χειρότερα και ιδιαίτερος για την ανεργία των νέων.

Στο μεταξύ, ξένοι επενδυτές παρακολουθούν προσεκτικά κάθε εξέλιξη στα μακροοικονομικά μεγέθη της Τουρκίας και προπαντός στον πληθωρισμό προκειμένου να διαπιστώσουν σε ποιο βαθμό είναι αξιόπιστη η μάχη του οικονομικού επιτελείου κατά του πληθωρισμού. Πριν από μερικά χρόνια η Τουρκία ήταν η αγαπημένη του ξένου κεφαλαίου

που εισέρρεε μαζικά στους τίτλους της, βλέποντας τις αναπτυξιακές προοπτικές της και την τεράστια αγορά της. Τα τελευταία χρόνια, όμως, το ξένο κεφάλαιο είχε γυρίσει την πλάτη στην Τουρκία εξαιτίας της ανορθόδοξης νομισματικής πολιτικής που τηρούσε η κεντρική τράπεζα καθ' υπαγόρευση του Τούρκου προέδρου.

Με τη στροφή της σε πιο ορθόδοξη πολιτική τείνει να ανακτήσει εν μέρει την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών, οι οποίοι, ωστόσο, παραμένουν επιφυλακτικοί γνωρίζοντας πόσο απρόβλεπτος μπορεί να γίνει ο Τούρκος πρόεδρος. Και το ξένο κεφάλαιο είναι ζωτικής σημασίας για την Τουρκία που το χρειάζεται για την κάλυψη των ελλειμμάτων της. Αυτή τη στιγμή το δημοσιονομικό της έλλειμμα υπολογίζεται στο 6% και το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών στο 3,1%, ποσοστά που ενδέχεται να αναθεωρηθούν εντός του Σεπτεμβρίου μαζί με την αναθεώρηση της πρόβλεψης για ανάπτυξη.

Οι στενές σχέσεις με τους Αραβες και η επέκταση στην Αφρική

Η επιλογή των χωρών του Κόλπου ως ενδεχόμενων επενδυτών στα σχέδια του Ταγίπ Ερντογάν για τον Αναπτυξιακό Διάδρομο δεν είναι τυχαία, καθώς στη διάρκεια της μακροχρόνιας παραμονής του στο τιμόνι της Τουρκίας ο Τούρκος πρόεδρος έχει καλλιεργήσει τις σχέσεις του με το Κατάρ, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και τη Σαουδική Αραβία, προσβλέποντας, πάντα, στα κεφάλαια των πλούσιων αραβικών χωρών.

Από την επανεκλογή του το 2023 έδωσε νέα ώθηση στις σχέσεις οικονομικής συνεργασίας με αυτές τις χώρες, οι οποίες θεωρώντας πως συγκλίνουν οι στρατηγικές τους επιδιώξεις με την Τουρκία

Η Τουρκία έχει ανακοινώσει συμφωνίες ύψους \$50 δισ. με το Κατάρ και τα Εμιράτα.

έχουν επανειλημμένως στήριξη την τουρκική οικονομία με ενέσεις ρευστότητας και συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων. Η Τουρκία έχει ανακοινώσει συμφωνίες ύψους 50 δισ. δολ. με το Κατάρ και τα Εμιράτα, αλλά και με τη Σαουδική Αραβία που έχει διαθέσει στην Τράπεζα της Τουρκίας ρευστότητα ύψους 5 δισ. δολ. Το Κατάρ έχει επενδύσει τουλάχιστον 10

δισ. δολ. σε τουρκικούς τίτλους. Ακολουθούν τα Αραβικά Εμιράτα με επενδύσεις 3,4 δισ. δολ. στην Τουρκία και η Σαουδική Αραβία με 500 εκατ. δολ. Οι εμπορικές σχέσεις της Τουρκίας με τις χώρες του Κόλπου υπερβαίνουν τα 22 δισ. δολάρια.

Η οικονομική συνεργασία φέρνει παράλληλα και τουρκικές επενδύσεις στις χώρες του Κόλπου, με τις ισχυρές κατασκευαστικές εταιρείες της Τουρκίας να αναλαμβάνουν μεγάλα έργα, ενώ παράλληλα η Τουρκία επενδύει στον Κόλπο σε τομείς όπως η τεχνολογία της πληροφορικής, οι τηλεπικοινωνίες και η αγροτική τεχνολογία. Παράλληλα, όμως, τις δύο τελευταίες δεκαετίες, το μεγαλύτερο

μέρος δηλαδή της περιόδου παραμονής του Ερντογάν στην εξουσία, η επέλαση της Τουρκίας στην Αφρική τείνει να ανταγωνιστεί εκείνη της Κίνας.

Δείχνοντας ενδιαφέρον για χώρες που φαίνεται να αγνοούν οι δυτικές οικονομίες, έχει αναπτύξει εμπορικές σχέσεις με τη Μαύρη Ηπειρο, οι οποίες το περασμένο έτος έφθασαν στα 32 δισ. δολ., καταγράφοντας αύξηση 50% σε σύγκριση με μία δεκαετία νωρίτερα. Την τελευταία 15ετία τουρκικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στην Αφρική, ενώ ο Ερντογάν είχε επισκεφθεί τη Σομαλία εν μέσω μιας ολέθριας κρίσης, όταν η χώρα βρισκόταν στα πρόθυρα λιμού και κάλεσε τις χώρες

της περιοχής να ενδιαφερθούν.

Οι τουρκικές κατασκευαστικές έχουν συμμετάσχει ή και αναλάβει τουλάχιστον 1.800 έργα υποδομής, αεροδρόμια και ξενοδοχεία, αποκτώντας έτσι την ευκαιρία να επενδύσουν σε χώρες όπως για παράδειγμα ο Νίγηρας, οι οποίες είναι ετελώς ξεχασμένες από τις μεγάλες δυτικές οικονομίες. Και ταυτοχρόνως έχει αυξησει τον αριθμό των πρεσβειών της Τουρκίας στη Μαύρη Ηπειρο στις 44, συμμετέχει στον αμυντικό τομέα των αφρικανικών χωρών, ενώ έχει προσθέσει σειρά δρομολογίων των τουρκικών αερογραμμών που συνδέουν την Κωνσταντινούπολη με δεκάδες αφρικανικές πόλεις.

Ισχυροποίηση

Ερωτώμενος σχετικά με τον Οικονομικό Διάδρομο Ινδίας - Μέσης Ανατολής - Ευρώπης (IMEC), ο Τούρκος πρόεδρος προέβη σε μια δήλωση αποκαλυπτική των φιλοδοξιών του, τονίζοντας πως «οι χώρες αγωνίζονται για να επεκτείνουν τους εμπορικούς τους δρόμους και να διευρύνουν την επιρροή τους, και εμείς επιμένουμε ότι δεν μπορεί να υπάρξει εμπορικός διάδρομος χωρίς την Τουρκία».

32

δισ. δολ. έφτασε πέρυσι το εμπόριο ανάμεσα στην Τουρκία και στις χώρες της Αφρικής, σημειώνοντας αύξηση 50% σε σύγκριση με το 2013.

Δυσκολίες

Ο Χακάν Αράν, διευθύνων σύμβουλος της μεγαλύτερης ιδιωτικής τράπεζας της Τουρκίας από πλευράς ενεργητικού, της İşbank, προβλέπει ότι «οι δυσκολίες θα συνεχιστούν καθώς όλοι στην Τουρκία θα εξακολουθήσουν να πληρώνουν το τίμημα για να διασφαλιστεί η σταθερότητα των τιμών και να μειωθεί ο πληθωρισμός». Ο ίδιος προσέθεσε, πάντως, ότι εκτιμά πως η Τράπεζα της Τουρκίας θα αρχίσει να μειώνει τα επιτόκια από τον Νοέμβριο.

1.800

έργα υποδομών έχουν αναλάβει οι τουρκικές κατασκευαστικές σε χώρες της Αφρικής.

Οι επενδύσεις

Αναφερόμενος στις εκτεταμένες επενδύσεις της Τουρκίας σε χώρες της Αφρικής, ο Ουλφ Λέανγκ, διευθυντής του προγράμματος για το Σαχέλ που προωθεί το Ίδρυμα Κόνραντ Αντενούσερ, επισημαίνει πως «η τουρκική κυβέρνηση βοήθησε τις τουρκικές κατασκευαστικές να αποκτήσουν παρουσία στην περιοχή και αυτές έχουν αναλάβει περισσότερα ρίσκα επενδύοντας σε χώρες για τις οποίες αδιαφορούν οι δυτικές χώρες».

PwC Foundation
Ενδυναμώνουμε την τοπική κοινωνία
Ανακαλύψτε τις δράσεις μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πληθωρισμός τροφίμων και «ηθικός πανικός»

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Για διάφορους λόγους είναι εύκολο να δημιουργηθεί ατμόσφαιρα έντονου, παθιασμένου πανικού στην ελληνική κοινή γνώμη. Σοφά προκύπτει το «μεγάλο» ζήτημα που εκτοξεύεται στην κορυφή του ενδιαφέροντος, για να ξεφουσκώσει στη συνέχεια και να πάρει τη θέση του στην αποθήκη της ανυποληψίας και αδιαφορίας. Κι αυτή η ένταση που βρίσκεται στα όρια «ηθικού πανικού» γιατί υποτίθεται κινδυνεύουν οι αξίες, ο τρόπος ζωής, δεν αφορά μόνο κοινωνικά θέματα, αλλά συχνά και οικονομικά φαινόμενα.

Να θυμίσουμε ότι πριν από

Το «μεγάλο» ζήτημα εκτοξεύεται στην κορυφή του ενδιαφέροντος, για να ξεφουσκώσει στη συνέχεια.

λίγους μήνες το «μεγάλο» ζήτημα ήταν ο πληθωρισμός τροφίμων. Πράγματι, οι τιμές στα τρόφιμα είχαν σημειώσει σημαντική άνοδο και μάλιστα μεγαλύτερη από τον αντίστοιχο δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνήθως οι τιμές τροφίμων στην Ελλάδα έχουν μικρότερη άνοδο από τις αντίστοιχες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο πέρσι, από τον Ιούλιο του 2023 ο πληθωρισμός τροφίμων στην Ελλάδα «έτρεχε» με υψηλότερο ρυθμό. Γιατί; Επειδή υπήρχε μεγάλη ρευστότητα, η διάρθρωση της αγοράς τροφίμων είναι ολιγοπωλιακή και σε βάρος των καταναλωτών, επειδή βρήκαν αφορμή από τον πόλεμο στην Ουκρανία, την (πραγματική) έλλειψη πρώτων υλών, την κλιματική κρίση, την ανομβρία, τις πλημμύρες. Η εκτίμηση που επικρατούσε ήταν ότι υπήρχαν πολλές αβεβαιότητες που θα διατηρούσαν τον πληθωρισμό τροφίμων σε υψηλά επίπεδα για απροοριστο χρονικό διάστημα. Οι φυσικές καταστροφές στη Θεσσαλία έπληξαν την προσφορά τροφίμων, με συνέπεια ο πληθωρισμός τροφίμων να θεθεί σε τροχιά αποσταθεροποίησης, με συνεπακόλουθο την περαιτέρω αύξηση του.

Ο πληθωρισμός στα τρόφιμα την περίοδο 2010-2019 ήταν 0,5%, το 2022 εκτοξεύθηκε στο

12%, το 2023 διαμορφώθηκε σε 11,7%, ενώ το πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 2024 ήταν 5,6%.

Και τι έγινε; Η κυβέρνηση έλαβε από τον Ιανουάριο μέτρα που αρχικά λοιδορήθηκαν, αλλά στην πράξη δυσκόλευαν την ανεξέλεγκτη άνοδο τιμών από τα σουπερ μάρκετ και ορισμένες βιομηχανίες. Αργότερα, τον Απρίλιο, επιβλήθηκαν μεγάλα πρόστιμα, που θεωρήθηκαν υπερβολικά. Παράλληλα, η ρευστότητα που υπήρχε στην οικονομία στην αρχή της χρονιάς, άρχισε να περιορίζεται.

Τους επόμενους μήνες ο πληθωρισμός τροφίμων βρέθηκε σε χαμηλότερα ποσοστά από τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό. Η άνοδος τιμών σε προϊόντα που ήταν δικαιολογημένη λόγω μείωσης της παραγωγής, όπως το ελαιόλαδο (+56,7% σε ετήσια βάση τον Ιούλιο) και η σοκολάτα (+17% σε ετήσια βάση), φρέναρε χωρίς επιτάχυνση από την κερδοσκοπία. Προϊόντα όπως το γάλα (-2,4%), η ζάχαρη (-18,9%) και τα σπορέλαια (-8,5%) είδαν να μειώνονται οι τιμές επειδή δεν είναι ελκυστικά με τη σημερινή μόδα διατροφής. Οι χυμοί φρούτων (+15,5%) και τα δημητριακά για πρωινό (+7,4%), που θεωρούνται «υγιεινή διατροφή» χωρίς να είναι πάντα, πέτυχαν αύξηση τιμών. Ο πληθωρισμός τροφίμων πάντως προσγειώθηκε. Τον Ιούνιο ήταν 1%, ενώ στην Ευρώπη 1,3%, και τον Ιούλιο 1,2%, με την Ευρωπαϊκή Ένωση στο 1,3%. Παράλληλα υπάρχει ευρύτερη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού. Στη Γερμανία είναι πλέον κάτω από 2%. Βέβαια όταν λέμε μειώ-

ση του πληθωρισμού, δεν σημαίνει ότι μειώθηκαν όλες οι τιμές. Στην πράξη σημαίνει ότι τα περισσότερα προϊόντα είχαν περιορισμένη ανατίμηση, ίσως άλλα μείωση τιμών. Ωστόσο εξανειστέθηκαν οι πολεμικές κραυγές για την κατάρρα που έπεσε στο έθνος με την πρωτόγνωρη άνοδο τιμών. Οι «έμποροι της έντασης» μετακίνησαν τα πυρά τους σε άλλα θέματα, όπως ο καιρός, οι μεταδοτικές ασθένειες, οι ανεμογεννήτριες. Έχουν την ικανότητα να προκαλούν πανικό γιατί η προσέγγιση στηρίζεται στην υπερβολή που καθιστά πειστική την όποια απειλή. Η πρακτική αυτή θα συνεχίζεται, γιατί δεν είναι χόμπι, είναι επάγγελμα.

Ερχεται νέα μείωση των επιτοκίων του ευρώ τον Σεπτέμβριο

Ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε τον Αύγουστο στο 2,2%

Ενισχύονται οι προσδοκίες για μείωση των επιτοκίων του ευρώ στην επόμενη συνεδρίαση της ΕΚΤ σε λιγότερο από δύο εβδομάδες, καθώς ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης υποχωρεί διαρκώς και βρίσκεται πλέον στο χαμηλότερο επίπεδο από τα μέσα του 2021. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, υποχώρησε τον Αύγουστο στο 2,2% καταγράφοντας αισθητή αποκλιμάκωση από το 2,6% του Ιουλίου, και παράλληλα ο δομικός πληθωρισμός, από τον οποίο εξαιρούνται οι εμμεταβλητές τιμές των τροφίμων και της ενέργειας, υποχώρησε στο 2,8% από το 2,9% στο οποίο βρισκόταν τον Ιούλιο.

Τα ενθαρρυντικά στοιχεία θα διατηρήσουν έτσι το κλίμα αισιοδοξίας που επικράτησε προ ημερών στο ετήσιο συνέδριο της Federal Reserve στο Τζάκσον Χολ, όταν ο πρόεδρος της Ζερόμ Πάουελ δήλωσε πως επικείται μείωση των επιτοκίων του δολαρίου τον Σεπτέμβριο, συντασσόμενος έτσι με την αντίστοιχη πολιτική της ΕΚΤ και της Τράπεζας της Αγγλίας.

Οι επενδυτές στοιχηματίζουν σε δύο ή τρεις μειώσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ εντός του έτους, που θα ακολουθηθούν από άλλες μέσες στο 2025. Μιλώντας στο Bloomberg ο Μάντις Μίλερ, επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Εσθονίας, τόνισε πως «είμαστε όλο και πιο σίγουροι ότι τον Σεπτέμβριο θα προ-

Οι επενδυτές στοιχηματίζουν σε δύο ή τρεις μειώσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ εντός του έτους.

χωρήσουμε σε μείωση των επιτοκίων». Παράλληλα, ο ομόλογος της Πορτογαλίας Μάριο Σεντένο τάχθηκε προσφάτως υπέρ μιας χαλαρής μείωσης κατά 25 μονάδες βάσης από το 3,75% στο 3,5%. Τις τελευταίες ημέρες, όμως, πυκνώνουν οι φωνές ισχυρών αξιωματούχων που προειδοποιούν πως δεν έχει ολοκληρωθεί η μάχη κατά του πληθωρισμού.

Τελευταία ήταν χθες η Ζαμπιέλ Σνάμπελ, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, που εξέφρασε την εκτίμηση ότι ο κίνδυνος του πληθωρισμού δεν έχει παρέλθει, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τιμές στον τομέα των υπηρεσιών, και ότι

Μιλώντας στο Bloomberg, ο Μάντις Μίλερ, επικεφαλής της κεντρικής τράπεζας της Εσθονίας, τόνισε πως «είμαστε όλο και πιο σίγουροι ότι τον Σεπτέμβριο θα προχωρήσουμε σε μείωση των επιτοκίων». Παράλληλα, ο ομόλογος της Πορτογαλίας Μάριο Σεντένο (φωτογραφία) τάχθηκε προσφάτως υπέρ μιας χαλαρής μείωσης κατά 25 μονάδες βάσης από το 3,75% στο 3,5%.

η ΕΚΤ δεν πρέπει να σπεύσει να μειώσει ραγδαία το κόστος δανεισμού. Σε ομιλία στον στο Ταλίν της Εσθονίας τόνισε πως «η επιστροφή σε κατάσταση σταθερών τιμών βασίζεται σε ένα σετ από κρίσιμους παράγοντες, γι' αυτό και η αλλαγή πολιτικής πρέπει να γίνει σταδιακά και προσεκτικά και όχι μηχανικά. Πρέπει να βασιστεί σε δεδομένα και αναλύσεις». Πράγματι, τα στοιχεία που έδωσε χθες η Eurostat καταδεικνύουν πως ο πληθωρισμός στον τομέα των υπηρεσιών επιταχύνθηκε τον Αύγουστο εξαιτίας των αυξήσεων στους μισθούς των εργαζομένων του κλάδου και έφθασε στο 4,2%.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της ΕΚΤ, ο πληθωρισμός της Ευρωζώνης οδεύει προς μια σταθεροποίηση του σε επίπεδα κοντά στον στόχο του 2% γύρω στα τέλη του επόμενου έτους.

Η πρόβλεψη της περιλαμβάνει, πάντως, και αυξομειώσεις του δείκτη στην πορεία μέχρι τα τέλη του 2025. Βασίζεται, άλλωστε, στην προσδοκία πως θα επιβραδυνθούν οι αυξήσεις των μισθών, τα κέρδη των επιχειρήσεων θα απορροφήσουν ένα τμήμα των αυξήσεων των μισθών και θα ενισχυθεί η παραγωγικότητα της εργασίας, ώστε να μειωθεί το κόστος ανά μονάδα παραγωγής. Μέχρι στιγμής

το β' τρίμηνο του έτους η αναβάθμιση της παραγωγικότητας ήταν απογοητευτική, αλλά επιβραδύνθηκαν οι αυξήσεις των μισθών.

Παράλληλα, άλλα στοιχεία καταδεικνύουν πως η ανεργία στην Ευρωζώνη σημείωσε σημαντική υποχώρηση στο 6,4% και η πτώση της θα μπορούσε να τονώσει την οικονομία της Ευρωζώνης, τα χαμηλά επίπεδα της οποίας ενισχύουν την επιχειρηματολογία όσον αφορά την επιτακτική από την ΕΚΤ να προχωρήσει σε μείωση του κόστους δανεισμού στη συνεδρίαση της στις 12 Σεπτεμβρίου.

BLOOMBERG

Υψηλά τέλη διαμονής για μείωση τουριστών εξετάζει η Ιταλία

Δραστηκές αυξήσεις στα τέλη διαμονής στα ξενοδοχεία προτείνει η Ιταλία, ώστε να διαχειριστεί τη λαίλαπα του υπερτουρισμού, που απειλεί τα πολιτιστικά αξιοθέατα, τα οικοσυστήματα, αλλά και την ίδια την καθημερινότητα των ανθρώπων που ζουν σε δημοφιλείς πόλεις. Στόχος των τελών διαμονής έως και 25 ευρώ ανά διανυκτέρευση στα ακριβότερα δωμάτια των ξενοδοχείων είναι να τωθούν τα έσοδα των προβληματικών οικονομικά πόλεων και να καταστούν πιο υπεύθυνοι οι επισκέπτες,

Σκέψεις για επιβολή τέλους από 5 έως 25 ευρώ ανά διανυκτέρευση.

όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμά της η βρετανική εφημερίδα Financial Times.

Βέβαια, όπως ήταν αναμενόμενο, οι επαγγελματίες ενώσεις ξενοδοχείων και τουριστικών πρακτόρων έχουν εξοργιστεί και αντιδρούν, εκτιμώντας ότι θα υπάρξει δυσμενής αντίκτυπος. «Ο κοινός μας στόχος οφείλει να είναι η τόνωση της τουριστικής κίνησης και όχι η ανάσχεσή της», επισημαίνει η Φεντεραλμπέργκι, ομοσπονδία μικρομεσαίων ξενοδοχείων της γειτονικής χώρας.

Η υπουργός Τουρισμού Ντανιέλα Σαντανσέ, από το κόμμα της πρωθυπουργού Τζόρτζια Μελόνι, προτίθεται να έρθει σε διάλογο με τις αρμόδιες επαγγελματίες ενώσεις τον Σεπτέμβριο για το ενδεχόμενο αλλαγής της φο-

ρολογίας. Η ίδια, πάντως, σε πρόσφατη ανάρτησή της στα κοινωνικά δίκτυα διευκρίνισε ότι «όλοι οι φόροι δεν είναι το ίδιο, ενώ σε περιόδους υπερτουρισμού είναι θέμα υπό διαπραγμάτευση, ώστε πραγματικά να βελτιώσει τις υπηρεσίες και να ενισχύσει την υπευθυνότητα των επισκεπτών». Από μέρος της, η πρόεδρος της Φεντεραλμπέργκι, της ομοσπονδίας του συνόλου των τουριστικών επιχειρήσεων της Ιταλίας, Μαρίνα Λάλι, διαμαρτύρεται διότι πολλές πόλεις ήδη χρησιμοποιούν «παράνομους» τα έσοδα των τουριστικών φόρων για να καλύψουν κενά στον προϋπολογισμό.

Αλλά ο υπερτουρισμός έχει εξοργίσει πολλούς ανθρώπους, διότι το ιστορικό κέντρο παραδοσιακών πόλεων έχει τρωθεί ανεπανόρθωτα με τη μετατροπή απλών διαμερισμάτων σε καταλύματα βραχείας μίσθωσης. Μέχρι στιγμής, η επιβάρυνση ανά διανυκτέρευση κυμαίνεται από 1 έως 5 ευρώ το άτομο για όλους, αναλόγως των πόσων αστεριών είναι το κατάλυμα. Προ πανδημίας, σχεδόν 1.200 δήμοι συνέλεξαν από τον τουριστικό φόρο 470 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ιταλίας, αλλά ελπίζει το 2023 επιτόρησε στους δημοφιλέστερους προορισμούς να επιβάλουν έως και 10 ευρώ ανά διανυκτέρευση, συγκεντρώθηκαν 775 εκατ. ευρώ. Τέλος, σύμφωνα με πρόταση, τα νέα δεδομένα θα ήταν 5 ευρώ η διανυκτέρευση σε δωμάτιο κάτω των 100 ευρώ, 10 ευρώ για 100-400 ευρώ, 15 ευρώ για 400-750 ευρώ και 25 ευρώ σε όσα κοστολογούνται από 750 ευρώ και άνω.

Μείωση κόστους με μαζικές περικοπές θέσεων από τη Shell

Μειώνει κατά 20% το εργατικό δυναμικό της στον τομέα πετρελαίου και αερίου

Η Shell σχεδιάζει να μειώσει κατά 20% το εργατικό δυναμικό της στον τομέα της εξερεύνησης και ανάπτυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου, με απώτερο στόχο τη μείωση του κόστους έως και 3 δισ. δολάρια έως το τέλος του 2025. Η αναδιάρθρωση στις μονάδες εξερεύνησης και ανάπτυξης πηγών και υπεδάφους θα επιφέρει εκατοντάδες περικοπές θέσεων εργασίας σε όλο τον κόσμο και θα γίνει ιδιαίτερα αισθητή στα γραφεία της στο Χιούστον και στη Χάγη και λιγότερο στη Βρετανία. Η σχεδιαζόμενη μείωση κατά 20% υπόκειται σε διαβουλεύσεις με τα όργανα εκπροσώπησης των εργαζομένων, προσθέτουν οι πηγές.

Η απόφαση αυτή ανακινώθηκε, καθώς ο διευθύνων σύμβουλος Ουέλντ Σαουάν διευρύνει την προσπάθειά του για εξοικονόμηση κόστους στον ιδιαίτερα κερδοφόρο τομέα, μετά τις βαθιές περικοπές στις ΑΠΕ και στις επιχειρήσεις χαμηλών

Απώτερος στόχος, η εξοικονόμηση κόστους έως και 3 δισ. δολ. μέχρι το τέλος του 2025.

εκπομπών άνθρακα, δήλωσαν πηγές της εταιρείας. «Η Shell στοχεύει να δημιουργήσει περισσότερη αξία με λιγότερες εκπομπές ρύπων, εστιάζοντας στην απόδοση, την πειθαρχία και την απλοποίηση σε όλα τα στάδια της επιχειρήσεως», δήλωσε εκπρόσωπος της εταιρείας. «Αυτό περιλαμβάνει την επίτευξη διαρθρωτικών μειώσεων του λειτουργικού κόστους κατά 2 δισ. δολάρια έως 3 δισ. δολάρια μέχρι το τέλος του 2025, όπως ανακοινώθηκε πρόσφατα. Η επίτευξη αυτών των μειώσεων θα απαιτήσει υψηλή βαθμολόγηση του χαρτοφυλακίου, νέες αποδοτικότητες και μια πιο ευέλικτη συνολική οργάνωση», πρόσθεσε.

Οι δραστηριότητες που υπόκεινται σε περικοπές αποτελούν μέρος του τμήματος

Ο Λιβανεζοκαναδός διευθύνων σύμβουλος της Shell, Ουέλντ Σαουάν, ανέφερε ότι έχει καταφέρει να εξοικονομήσει 1,7 δισ. δολ. σε όλη την επιχείρηση και ότι θα συνεχίσει να «απλοποιεί τον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού».

παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου της Shell, γνωστού ως upstream, το οποίο αντιπροσώπευε περισσότερο από το ένα τρίτο των προσαρμοσμένων κερδών της εταιρείας ύψους 28 δισ. δολαρίων πέρυσι. Παρά τις περικοπές, η Shell θα συνεχίσει να αυξάνει την παραγωγή φυσικού αερίου τα επόμενα χρόνια, παρά τις προειδοποιήσεις από ειδικούς στο κλίμα ότι τα νέα έργα πετρελαίου και φυσικού αερίου δεν είναι συμβατά με τον περιορισμό της παγκόσμιας θέρμανσης στους 2 βαθμούς Κελσίου σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Νορίτερα φέτος, η εταιρεία επιβεβαίωσε τα σχέδιά της να περικόψει εκατοντάδες θέσεις εργασίας από τη μονάδα λύσεων χαμηλών εκπομπών άνθρακα, ως μέρος

της εκστρατείας μείωσης του κόστους που εγκαινίασε ο Σαουάν μετά την ανάληψη καθηκόντων του.

Τα σχέδια προκάλεσαν οργή στους ακτιβιστές και στους υπαλλήλους της Shell, με δύο μέλη του προσωπικού να γράφουν μια σπάνια ανοικτή επιστολή, καλώντας τον νέο διευθύνοντα σύμβουλο να μην περιορίσει τις επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Από τότε που ο Σαουάν αντικατέστησε τον Μπεν βαν Μπέρντεν στο τιμόνι της Shell, τον Ιανουάριο του 2023, εγκατέλειψε τα σχέδια για μείωση της παραγωγής πετρελαίου και εμφάρμοσε πρόγραμμα μείωσης του κόστους για να αυξήσει τα κέρδη του ομίλου. Η εταιρεία, η οποία ανέφερε λειτουργικά έξοδα 40 δισ. δολαρίων πέρυσι, έχει ήδη περικόψει

θέσεις εργασίας σε πολλούς τομείς, από τις επιχειρήσεις χημικών και την ανάπτυξη αιολικών πάρκων μέχρι τις ομάδες επικοινωνιών. Νορίτερα αυτό τον μήνα, ο Λιβανεζοκαναδός Σαουάν είπε ότι μέχρι στιγμής έχει καταφέρει να εξοικονομήσει 1,7 δισ. δολάρια σε όλη την επιχείρηση και ότι θα συνεχίσει να «απλοποιεί τον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού». Τον τελευταίο χρόνο, η αξία της Shell αυξήθηκε κατά 13% στα 170 δισ. δολάρια. Η ολλανδοβρετανική πολυεθνική εταιρεία πετρελαίου και φυσικού αερίου Shell δραστηριοποιείται σε πάνω από 90 χώρες, παράγει περίπου 3,1 εκατ. βαρέλια ισοδύναμου πετρελαίου την ημέρα και έχει 44.000 πρατήρια καυσίμων σε όλο τον κόσμο.

Δίχως προοπτική εργασίας δεκάδες εκατ. νέοι στην Ασία

Ωρολογιακή βόμβα για Μπανγκλαντές, Ινδία και Μαλαισία η ανεργία

Αν και ταχύτητα αναπτυσσόμενες οι οικονομίες της Ασίας, κρύβουν μια καινούρια πηγή που ενδεχομένως αποτελεί ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια τους. Ο λόγος για την επίμονα υψηλή και τελευταία αυξανόμενη ανεργία μεταξύ των νέων αυτών των αναπτυσσόμενων χωρών, δεκάδων εκατομμυρίων νέων που δεν έχουν προοπτική. Όπως τονίζει σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, ειδικότερα στις ασιατικές οικονομίες που δεν διαθέτουν τη βιομηχανική βάση της Κίνας τα διψήφια ποσοστά ανεργίας των νέων ενγκυμονούν κινδύνους κοινωνικών εκρήξεων και εγείρουν ερωτήματα για το κατά πόσον μπορεί να συνεχιστεί η ανάπτυξη αυτών των χωρών με τα συγκεκριμένα δεδομένα.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας των Ηνωμένων Εθνών, πρόκειται συνολικά για 30 εκατομμύρια νέους ηλικίας από 15 έως 24 ετών που αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ήμισυ του συνόλου των 65 εκατομμυρίων ανέργων νέων αυτής της ηλικιακής κατηγορίας. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουν χώρες όπως το Μπανγκλαντές, που έχει θεωρηθεί επιτυχές μοντέλο ανάπτυξης και εξόδου από την ακραία ένδεια και στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας σημειώνει κατά μέσον όρο ετήσια ανάπτυξη 6,5%. Τα τελευταία χρόνια, όμως, η ανεργία των νέων έχει φτάσει στο 16%, καταγράφοντας το υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων τουλάχιστον 30 ετών. Όπως

Ολοένα και περισσότεροι αποκτούν πτυχία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά οι οικονομίες των χωρών τους δεν παράγουν ανάλογες θέσεις εργασίας.

τονίζει η αμερικανική εφημερίδα, η εν λόγω χώρα κατόρθωσε να βγει από την ακραία ένδεια επειδή εξελίχθηκε σε εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας του κόσμου και άρχισε να παράγει ρούχα για τις μεγάλες φίρμες της Δύσης. Εκατομμύρια πολίτες του Μπανγκλαντές εγκατέλειψαν τα αγροκτήματα για να εργαστούν ως εργάτες στις βιομηχανίες κλωστοϋφαντουργίας.

Στη συνέχεια, όμως, η εξέλιξη σταμάτησε, καθώς το Μπανγκλαντές δεν προχώρησε στην παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων προστιθέμενης αξίας, όπως τα ηλεκτρονικά, ο βαρυσ μηχανολογικός εξοπλισμός ή οι μικροεπιχειρήσεις που δημιουργούν καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας, κάτι που συνέβη στην Ιαπωνία, στη Νότια Κορέα και στην Κίνα. Και το πρόβλημα τόσο για το Μπανγκλαντές όσο και για άλλες χώρες της περιοχής είναι πως για να προχωρήσουν πρέπει να ανταγωνιστούν

την Κίνα που είναι εξαιρετικά αποτελεσματική, ενώ ο αυτοματισμός αλλάζει το τοπίο της παγκόσμιας βιομηχανίας. Ακόμη και στο Μπανγκλαντές πολλές βιομηχανίες βασίζονται περισσότερο στα μηχανήματα παρά στο ανθρώπινο δυναμικό. Αυτή είναι και η άλλη μεγάλη παθογένεια των χωρών της περιοχής, ότι το επίπεδο εκπαίδευσης των νέων δεν αντιστοιχεί στις θέσεις εργασίας.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας όλο και περισσότεροι νέοι αποκτούν πτυχία τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιδιώκουν να απασχοληθούν σε κάποια θέση γραφείου σε τομείς όπως το μάρκετινγκ, η τεχνολογία, τα χρηματοπιστωτικά ή το βιομηχανικό σχέδιο. Οι χώρες της Νότιας Ασίας, όμως, δεν δημιουργούν παρά ελάχιστες θέσεις εργασίας σε αυτούς τους τομείς.

Το ίδιο ποσοστό νέων ανέργων με το Μπανγκλαντές εμφανίζουν η Κίνα και η Ινδία, ενώ το αντίστοιχο στην Ινδονησία είναι 14% και στη Μαλαισία 12,5%. Εν ολίγοις, τα ποσοστά των ανέργων νέων στις ασιατικές χώρες είναι σαφώς υψηλότερα από τα αντίστοιχα στις ανεπτυγμένες χώρες της Δύσης, στις ΗΠΑ και στη Γερμανία, αλλά και στην Ιαπωνία, όπου επικρατεί μεγάλη δυσφορία μεταξύ των νέων, αν και χαμηλότερα από ορισμένες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου όπως η Ιταλία και η Ισπανία, όπου το 25% των νέων αδυνατεί να ενταχθεί στην αγορά εργασίας. Πρω-

Το Μπανγκλαντές κατόρθωσε να βγει από την ακραία ένδεια επειδή εξελίχθηκε σε εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας του κόσμου και άρχισε να παράγει ρούχα για τις μεγάλες φίρμες της Δύσης. Στη συνέχεια, όμως, η εξέλιξη σταμάτησε, καθώς η χώρα δεν προχώρησε στην παραγωγή πιο σύνθετων προϊόντων προστιθέμενης αξίας, όπως τα ηλεκτρονικά, ο βαρυσ μηχανολογικός εξοπλισμός ή οι μικροεπιχειρήσεις, που δημιουργούν καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας.

τίτως, όμως, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων στις χώρες της Ασίας εγκυμονούν τον κίνδυνο κοινωνικών εκρήξεων, όπως κατέδειξαν προσφάτως τα επεισόδια στο Μπανγκλαντές όταν πλήθη φοιτητών ανάγκασαν τον σείχη Χαζίντα να παραιτηθεί από την πρωθυπουργία μετά από 15 συναπτά έτη. Στην Ινδία, άλλωστε, η οικονομία της οποίας αναπτύσσεται φέτος με ρυθμό 8%, η κυβέρνηση του Ναρέντρα Μόντι επανέξελε την πλιν όμως έχασε την κοινωνοβουλευτική πλειοψηφία.

Η ανεργία των νέων έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ινδία, αλλά και πάλι παραμένει πάνω από τον παγκόσμιο

μέσο όρο, γι' αυτό και πολιτικοί και οικονομικοί αναλυτές απέδωσαν την αποδυνάμωση της κυβέρνησης Μόντι στην έλλειψη επαγγελματικών ευκαιριών για τους νέους της χώρας. Σε ό,τι αφορά την Κίνα, αν και δεύτερη υπερδύναμη, κατέγραψε πέρυσι εκτόξευση της ανεργίας των νέων σε πάνω από 20% και έκτοτε σταμάτησε να δημοσιοποιεί τα σχετικά στοιχεία. Σε ό,τι αφορά την επίσης ταχύτατα αναπτυσσόμενη Ινδονησία, οφείλει τον ρυθμό ανάπτυξης της κατά 5% κυρίως στην άνευ προηγουμένου επέκταση της ινδονησιακής βιομηχανίας εξορύξεων και μετάλλων, σε έναν τομέα δηλαδή που βασίζεται

στα βαριά μηχανήματα και απασχολεί πολύ περιορισμένο προσωπικό.

Σε πολλές από αυτές τις χώρες, άλλωστε, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας ή επισφαλούς εργασίας επεκτείνονται και στις ηλικιακές κατηγορίες άνω των 20 ετών. Στις χώρες της Νότιας Ασίας και σύμφωνα με στοιχεία του περασμένου έτους, το 71% των νέων από 25 έως 29 ετών απασχολείται σε ανασφαλείς θέσεις εργασίας είτε ως αυτοαπασχολούμενοι είτε σε προσωρινές θέσεις εργασίας. Το ποσοστό είναι σαφώς μικρότερο από το 77% που ήταν το αντίστοιχο πριν από δύο δεκαετίες, αλλά παραμένει ι-διαίτερος υψηλό.

Πρόταση-σοκ για οριζόντιους δασμούς χωρίς διακρίσεις από τον Τραμπ

Αλυσιδωτές αντιδράσεις όχι μόνο στην αμερικανική, αλλά και στην παγκόσμια οικονομία θα μπορούσαν να προκαλέσουν οι οριζόντιοι δασμοί που προτείνει ο υποψήφιος των Ρεπουμπλικανών για την προεδρία, Ντόναλντ Τραμπ. Ο τέως πρόεδρος, που δίνει μάχη για τον Λευκό Οίκο με τη Δημοκρατική αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις, διατύπωσε την ιδέα επιβολής δασμού 10% σε όλες τις εισαγωγές, ένα σχέδιο που σύμφωνα με τους οικονομολόγους θα μπορούσε να διαταράξει τις παγκόσμιες οικονομικές ισορροπίες. Ο ίδιος ο Τραμπ επιμένει ότι το παγκόσμιο εμπόριο σύστημα προκάλεσε πολλά δεινά στην αμερικανική οικονομία, όπως οι χαμένες θέσεις εργασίας και η «θεραπεία» που ο ίδιος προτείνει είναι οι δασμοί.

Η Κίνα, γεωπολιτικός και οικονομικός αντίπαλος των ΗΠΑ, θα αντιμετωπίσει επιπλέον δασμούς 50% ή 60% στις εξαγωγές της προς τις ΗΠΑ, ενώ έχει επίσης μιλήσει για επιβάρυνση 10% έως 20% στις εξαγωγές από τον υπόλοιπο

Ο τέως πρόεδρος, που δίνει μάχη για τον Λευκό Οίκο, διατύπωσε την ιδέα επιβολής δασμού 10% σε όλες τις εισαγωγές.

κόσμο. Αν και μικρότερος από το ποσοστό που προτείνει για τις κινεζικές εξαγωγές, ένας οριζόντιος δασμός εκτιμάται ότι θα επιφέρει πολύ πιο καταστροφικό πλήγμα στο παγκόσμιο εμπόριο, προειδοποιούν οικονομολόγοι, σύμφωνα με τους New York Times. Και αυτό γιατί δεν θα έκανε διάκριση μεταξύ αντιπάλων και συμμάχων, βασικών και μη αναγκών, προβληματικών και μη βιομηχανιών ή χωρών που τηρούν τις εμπορικές συνθήκες και εκείνων που τις παραβιάζουν.

Οι προτεινόμενοι δασμοί του Τραμπ έχουν ως αποτέλεσμα να γίνονται συχνά

Οι ΗΠΑ εισήγαγαν αγαθά αξίας 427 δισ. δολαρίων από την Κίνα το 2023, ενώ οι εισαγωγές από τον υπόλοιπο κόσμο ανήλθαν σε σχεδόν 2,7 τρισ. δολάρια, «οπότε το σοκ θα είναι μεγάλο τόσο για την οικονομία των ΗΠΑ όσο και για το εξωτερικό», είπε η Κίμπερλι Κλόζινγκ, οικονομολόγος στο Peterson Institute for International Economics.

συγκρίσεις με τον παγκόσμιο «εμπόριο πόλεμο» που προκάλεσαν οι ΗΠΑ τη δεκαετία του 1930 με τους δασμούς Hawley-Smoot που πρόσθεσαν σημαντική πίεση στο διεθνές οικονομικό κλίμα, το οποίο υπέφερε ήδη από τη Μεγάλη Ύφεση. Το 1971, επίσης, ο τότε πρόεδρος Ρίτσαρντ Νίξον επέβαλε προσωρινά δασμούς 10% σε όλες τις φορολογούμενες εισαγωγές, λειτούργησε ωστόσο σε μια παγκόσμια οικονομία πολύ διαφορετική από τη σημερινή. Επιπλέον είχε συγκεκριμένο σκοπό και σαφείς όρους, αντίθετα η πολιτική Τραμπ φαίνεται πως στερείται συγκεκριμένου στόχου και χρονοδιαγράμματος. Κατά τη διάρκεια της θητείας του, άλλωστε, οι μεγαλύτεροι εμπορικοί εταίροι των ΗΠΑ, όπως η Ε.Ε., η Κίνα, ο Καναδάς, το Μεξικό και η Ινδία, απάντησαν στους δασμούς του Τραμπ με δικούς τους δασμούς ενάντια στις ΗΠΑ, εξέλιξη που πιθανότατα θα επαναληφθεί. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει στο χειρότερο δυνατό αποτέλεσμα τόσο για τις ΗΠΑ

όσο και για τους συμμάχους τους, ένα συνδυασμό ύφεσης και υψηλότερου πληθωρισμού, προειδοποιούν αναλυτές. Οι ΗΠΑ εισήγαγαν αγαθά αξίας 427 δισ. δολαρίων από την Κίνα το 2023, ενώ οι εισαγωγές από τον υπόλοιπο κόσμο ανήλθαν σε σχεδόν 2,7 τρισ. δολάρια, «οπότε το σοκ θα είναι μεγάλο τόσο για την οικονομία των ΗΠΑ όσο και για το εξωτερικό», είπε η Κίμπερλι Κλόζινγκ, οικονομολόγος στο Peterson Institute for International Economics.

Ο Τραμπ και οι οικονομολόγοι που τον συμβουλεύουν υποστήριξαν ότι οι δασμοί θα αύξαναν την παραγωγή, θα δημιουργούσαν καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας και θα μειώναν τον πληθωρισμό. Οι περισσότεροι οικονομολόγοι, ωστόσο, συμφωνούν ότι τα μεσοπρόθεσμα υπερτερούν των κερδών. Οι δασμοί και τα αντίμετρα θα έβλαπταν τελικά κάθε χώρα περιορίζοντας το εμπόριο, διαταράσσοντας τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, επιβραδύνοντας την ανάπτυξη και ανεβάζοντας τις τιμές.

Δύσκολες οι ισορροπίες του Βερολίνου με το Πεκίνο

Εκεί παρέλθει ένας χρόνος από τότε που ο Γερμανός καγκελάριος Όλαφ Σόλτς συνυπέγραψε την έκκληση του G7 για μείωση της έκθεσης στην Κίνα και του κινδύνου που αυτή συνεπάγεται.

Όπως επισημαίνει σε σχετικό δημοσίευσμά του το Politico, τώρα το Βερολίνο αρχίζει να αντιδρά στις προκλήσεις του Πεκίνου και να διαμνύει στην κινεζική ηγεσία πως έχει τελειώσει η εποχή της Αγκέλα Μέρκελ και της πολιτικής του «πάνω από όλα οι επιχειρήσεις».

Όμως ο κλάδος της γερμανικής οικονομίας που κυριολεκτικά έχει στυλώσει τα πόδια και ανθίσταται σε οποιαδήποτε σκλήρυνση της στάσης του Βερολίνου προς την Κίνα είναι οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες, καθώς

Η Κίνα είναι η σημαντικότερη αγορά για τις γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες.

γι' αυτές δια-κυβούνται πολλά και δεν θα ήθελαν να χάσουν την κινεζική αγορά. Οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες εξακολουθούν να αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της γερμανικής οικονομίας και των εξαγωγών της, και η Κίνα συνεχίζει να είναι η πιο σημαντική αγορά τους παρά την εμφάνιση εγχώριων ανταγωνιστών της στον τομέα των ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Γι' αυτό και οι μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου, όπως

η Volkswagen και η BMW, αρνούνται να προχωρήσουν σε μέτρα μείωσης της έκθεσής τους στην Κίνα μολονότι βλέπουν ήδη τις πωλήσεις τους να μειώνονται στη δεύτερη οικονομία του κόσμου. Ειδικότερα, οι πωλήσεις της Volkswagen στην Κίνα μειώθηκαν κατά 19% το β' τρίμηνο του έτους και της BMW κατά 5% στο ίδιο χρονικό διάστημα. Όπως επισημαίνει ο Νόα Μπάρκιν, σύμβουλος και εμπειρογνώμων του ερευνητικού ομίλου Rhodium Group, «στη Γερμανία υπάρχει χάσμα ανάμεσα στα όσα λέγονται για μείωση της έκθεσης στην Κίνα και τις πραγματικές κινήσεις της χώρας». Τονίζει πως για τον ίδιο λόγο οι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι της γερμανικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του κ. Σόλτς, είναι απρόθυμοι να επιδείξουν σκληρή στάση προς την Κίνα, πολλώ δε μάλλον τώρα που έχει αποδυναμωθεί η γερμανική οικονομία.

Η Γερμανίδα υπουργός Εξωτερικών Αναλένα Μπέρμποκ έχει δηλώσει από τον Μάιο ότι το Βερολίνο έχει διδαχθεί από τα λάθη του, όπως η μεγάλη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας από τη Ρωσία, γι' αυτό και θα αντισταθεί στην κινεζική αγορά. Την ίδια στιγμή, όμως, συμπλήρωσε ότι «δεν θέλουμε να επαναλάβουμε τα ίδια λάθη, να είμαστε τόσο εξαρτημένοι ώστε να μην μπορούμε να χαράξουμε εξωτερική πολιτική, αλλά δεν σκοπεύουμε να αποσυνδύσουμε την οικονομία μας από την Κίνα».

Η Γερμανίδα υπουργός Εξωτερικών Αναλένα Μπέρμποκ έχει δηλώσει από τον Μάιο ότι το Βερολίνο έχει διδαχθεί από τα λάθη του, όπως η μεγάλη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας από τη Ρωσία, γι' αυτό και θα αντισταθεί στην κινεζική αγορά.

Την ίδια στιγμή, όμως, συμπλήρωσε ότι «δεν θέλουμε να επαναλάβουμε τα ίδια λάθη, να είμαστε τόσο εξαρτημένοι ώστε να μην μπορούμε να χαράξουμε εξωτερική πολιτική, αλλά δεν σκοπεύουμε να αποσυνδύσουμε την οικονομία μας από την Κίνα».

Οποιαδήποτε σκλήρυνση της στάσης του Βερολίνου προς την Κίνα βρίσκει αντίθετες τις αυτοκινητοβιομηχανίες, που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της γερμανικής οικονομίας και των εξαγωγών της.

Υψηλής ποιότητας λύσεις ομαδοποιημένων μεταφορών. Ανταγωνιστικές τιμές και ταχύτητα.

Σάρωστε αυτόν τον QR κωδικό και μάθετε περισσότερα!

We add value to your business. | gapgroup.com

Σε «πανδημία» εξελίχθηκε η στεγαστική κρίση

Από την Ευρώπη μέχρι τις ΗΠΑ και την Κίνα, οι κυβερνήσεις αντιμετωπίζουν πρωτοφανή έλλειψη κατοικιών

Από το Ανκορατζ μέχρι το Αμστερνταμ, πολλές ανεπτυγμένες ακόμη και αναδυόμενες οικονομίες αντιμετωπίζουν μια πρωτοφανή στεγαστική κρίση: η προσφορά κατοικιών δεν ανταποκρίνεται στη ζήτηση, εκτοξεύοντας τις τιμές των κατοικιών σε επίπεδα που είναι πλέον απρόσιτα ακόμη και για οικογένειες μεσαίου εισοδήματος.

Το ζήτημα της μη προσιτής ή ανεπαρκούς στέγασης απασχολεί όλο και περισσότερο τους πολιτικούς, καθώς η στεγαστική κρίση είναι πλέον παγκόσμια, το κόστος έχει αυξηθεί ραγδαία τα τελευταία 10-20 χρόνια, ενώ μια γενιά νέων ενηλίκων σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης βλέπει να εξανειμίζονται οι προοπτικές της να αποκτήσει σπίτι, επιβαρύνεται από τα τσουχερά ενοίκια και στρέφει την πλάτη στην πολιτική. Αυτό υποκινεί εκκλήσεις για δράση. Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δεσμεύτηκε να διορίσει τον πρώτο επίτροπο Στέγασης της Ε.Ε. και έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για την αναθεώρηση βασικών κανόνων, ώστε η Ευρώπη να μπορέσει να επιδοτήσει ευρύτερα την κατασκευή κατοικιών. Η αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Κάμπαλα Χάρις, υποψήφια των Δημοκρατικών για την προεδρία, υποσχέθηκε βοήθεια σε όσους αγοράζουν για πρώτη φορά σπίτι. Και ο Ρεπουμπλικανός αντιπάλος της, ο τώως πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, απέδωσε τη στεγαστική κρίση στους παράτυπους μετανάστες και υποσχέθηκε απελάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Στην Κίνα, για να διευκολύνουν την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος και να τυνάσουν την καταπόνηση, οι Αρχές θα επιτρέψουν την

Μια γενιά νέων ενηλίκων σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης βλέπει να εξανειμίζονται οι προοπτικές να αποκτήσει σπίτι.

αναχρηματοδότηση στεγαστικών ύψους 5,4 τρις. δολαρίων. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι ιδιοκτήτες κατοικιών θα μπορούν να επαναδιαπραγματευτούν τους όρους με τους τρέχοντες δανειστές τους πριν από τον Ιανουάριο, όταν οι τράπεζες συνήθως ανατιμούν τα στεγαστικά δάνεια, ενώ θα τους επιτραπεί επίσης – για πρώτη φορά μετά την παγκόσμια οικονομική κρίση – να διαπραγματευθούν με διαφορετική τράπεζα, σύμφωνα με το Bloomberg.

Ενώ τα χαμηλότερα επιτόκια στεγαστικών δανείων θα επλάνταν την κερδοφορία των κρατικών κινεζικών τραπεζών, οι Αρχές αντιμετωπίζουν νέα πίεση για να ανακόψουν την επιβράδυνση της μεγαλύτερης οικονομίας της Ασίας λόγω της κρίσης στον κλάδο των ακινήτων.

Παραμένει άγνωστο, βέβαια, εάν οι παραπάνω προσεγγίσεις θα ήταν αποτελεσματικές ή ακόμη και επιβλαβείς – και οι ειδικοί προειδοποιούν ότι θα ήταν δύσκολο να λυθεί άμεσα το πρόβλημα της απρόσιτης στέγασης που έχει δημιουργηθεί εδώ και χρόνια. «Πιστεύω ότι έχουμε φτάσει σε ένα σημείο όπου η στεγαστική κρίση διαρρηγνύει τους κοινωνικούς δεσμούς», προειδοποιεί ο Γκλεν Κέλιμαν, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας ακινήτων Redfin.

Οι ψηφοφόροι στην Ιρλανδία βλέπουν όλο και περισσότερο την οικονομικά προσιτή στέγαση ως κορυφαίο πολιτικό ζήτημα, ανάλογες συζητήσεις γίνονται στον Καναδά, ενώ στην Ολλανδία έχουν πραγματοποιηθεί διαδηλώσεις.

Το πρόβλημα έχει επιδεινωθεί από τα υψηλά επιτόκια των κεντρικών τραπεζών, τα οποία επιστράτευαν αξιωματούχοι σε όλο τον κόσμο για να αντιμετωπίσουν τον υψηλό πληθωρισμό. Ως αποτέλεσμα έγινε ακόμη πιο ακριβό για τους δανειολήπτες να αγοράσουν

σπίτι και για τους κατασκευαστές να χρηματοδοτήσουν την κατασκευή νέων κατοικιών. Πλέον, οι κεντρικές τράπεζες σε πολλές οικονομίες μειώνουν τα επιτόκια ή ετοιμάζονται να το κάνουν άμεσα. Η ΕΚΤ και η Τράπεζα της Αγγλίας μειώνουν ήδη το κόστος δανεισμού και

ο πρόεδρος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ άφησε να εννοηθεί πρόσφατα ότι θα προχωρήσει σε μειώσεις τον Σεπτέμβριο, γεγονός ωστόσο που δύσκολα θα αποτελέσει πανάκεια για τη στεγαστική κρίση. Οι ειδικοί προειδοποιούν επίσης ότι οι μακροχρόνιες

τάσεις της αγοράς, όπως το υψηλό κόστος εργασιών, τα ακριβότερα υλικά και οι κανονισμοί που περιορίζουν τον ρυθμό και το εύρος των κατασκευών, θα παραμεινούν τροχοπέδη. Για την 38χρονη Μίρα Γκάλαχερ από το Ανκορατζ, μια οικονομική ερευνητριά που περιμένει το τρίτο της παιδί, η αγορά σπιτιού θα ήταν ένα βήμα σταθερότητας για την οικογένειά της.

Αλλά ακόμη και με εξαψήφιο εισόδημα και σταθερές θέσεις εργασίας, η ίδια και ο σύζυγός της δυσκολεύονται να αποκτήσουν σπίτι. «Δεν μπορείς να νιώσεις ασφάλεια και αυτό επηρεάζει τα πάντα», σημειώνει.

Η απογοήτευση των Γκάλαχερ είναι κοινός τόπος σε πολλές περιοχές του κόσμου. Οι ψηφοφόροι στην Ιρλανδία, λόγω χάρη, βλέπουν όλο και περισσότερο την οικονομικά προσιτή στέγαση ως κορυφαίο πολιτικό ζήτημα, οι συζητήσεις για την προσιτή στέγαση μιλνουνται στον Καναδά, ενώ στην Ολλανδία έχουν πραγματοποιηθεί διαδηλώσεις.

Ωστόσο, ορισμένοι στον κλάδο βλέπουν λόγους ελπίδας, ακόμη και αν αυτό δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τα χαμηλότερα επιτόκια. Ο Αντριου Μίκουλα από το Pioneer Institute θεωρεί ότι οι πολιτικοί, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, θα μπορούσαν να ανταποκριθούν περισσότερο στο στεγαστικό πρόβλημα τώρα που συμπιέζει και τα νοικοκυριά της μεσαίας τάξης. «Δεν είναι πια μόνο οι φτωχοί εργαζόμενοι, ιδίως σε μέρη όπως η Βοστώνη, που νιώθουν την πίεση. Και αυτό διευρύνει τον αριθμό των ανθρώπων που επενδύουν στην επίλυση του ζητήματος», καταλήγει.

NEW YORK TIMES, BLOOMBERG

Υψηλές οι τιμές κατοικιών στην Αγγλία σε σχέση με τις μέσες αποδοχές

Οι τιμές των κατοικιών στη Βρετανία μειώθηκαν απροσδόκιστα τον Αύγουστο, μετά τη μείωση του κόστους δανεισμού από την Τράπεζα της Αγγλίας (BoE). Με βάση τα στοιχεία της Nationwide Building Society, ο δείκτης τιμών κατοικιών της μειώθηκε κατά 0,2% καταγράφοντας την πρώτη πτώση από τον Απρίλιο σε αντίθεση με τους αναλυτές, που ανέμεναν αύξηση 0,2%. Τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι συντελείται μια άνοση ανάκαμψη μετά την περυσινή βουτιά. Παρά το γεγονός ότι η BoE μείωσε τα επιτόκια την 1η Αυγούστου για πρώτη φορά μετά την πανδημία και το βιοτικό επίπεδο αυξάνεται, πολλοί αγοραστές, ιδιαίτερα εκείνοι που αγοράζουν για πρώτη φορά, εξακολουθούν να δυσκολεύονται να μπουν στην αγορά κατοικίας, καθώς εδώ και χρόνια οι τιμές των ακινήτων ξεπερνούσαν τους μισθούς.

Τα επιτόκια των ενυπόθηκων δανείων εξακολουθούν να είναι τριπλάσια από το επίπεδο τους του 2021. Επομένως, η μάχη για την καταπολέμηση του πληθωρισμού από την BoE θα ακολουθήσει προσεκτικά βήματα ως προς τη μείωση των επιτοκίων, με τις αγορές να μιλούν για ακόμη μόνο μία μείωση φέτος. Εξάλλου η μεγαλύτερη προσφορά δίνει στους αγοραστές μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη.

Το μέσο κόστος ενός σπιτιού τον Αύγουστο στη Βρετανία ανερχόταν σε 265.375 λίρες Αγγλίας (περίπου 315.243 ευρώ), αυξημένο κατά 2,4% σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα. Πρόκειται για τον ταχύτερο ετήσιο ρυθμό από τον Δεκέμβριο του 2022. Ωστόσο, οι αξίες εξακολουθούν να βρίσκονται 3% κάτω από το ιστορικό υψηλό τους που καταγράφηκε το καλοκαίρι του ίδιου έτους.

«Ενώ η αύξηση των τιμών των κατοικιών και η δραστηριότητα παραμένουν υποτονικές με βάση τα ιστορικά πρότυπα, παρουσιάζουν μια εικόνα ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του περιβάλλοντος υψηλότερων επιτοκίων, όπου οι τιμές των κατοικιών παραμένουν υψηλές σε σχέση με τις μέσες αποδοχές»,

Η δραστηριότητα στην αγορά κατοικίας είναι πιθανό να ενισχυθεί σταδιακά, καθώς η Τράπεζα της Αγγλίας προχωράει σε μειώσεις επιτοκίων.

Το μέσο κόστος ενός σπιτιού τον Αύγουστο φτάνει σε 315.243 ευρώ, αυξημένο κατά 2,4% σε σύγκριση με ένα χρόνο νωρίτερα.

δύλωσε ο Ρόμπερτ Γκάρντνερ, επικεφαλής οικονομολόγος της Nationwide. Ο ίδιος εκτιμά πως «υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομία θα συνεχίσει να ανακάμπτει σταθερά, όπως αναμένουμε, η δραστηριότητα στην αγορά κατοικίας είναι πιθανό να ενισχυθεί σταδιακά, καθώς οι περιορισμοί της οικονομικής προσέγγισης θα αμβλύνονται μέσω ενός συνδυασμού ελαφρώς χαμηλότερων επιτοκίων και των αποδοχών που υπερβαίνουν την αύξηση των τιμών των κατοικιών».

Οι έρευνες δείχνουν ότι οι προοπτικές για την αγορά κατοικίας φέτος παραμένουν θετικές, κάτι που λίγιο προέ-

βλεπαν στα τέλη του 2023, αφού η εκτίναξη του κόστους δανεισμού ενέτεινε την κρίση του κόστους ζωής και προκάλεσε ύφεση στην οικονομία.

Οι αγοραστές αισθάνονται τώρα πιο σίγουροι για την οικονομική τους κατάσταση. Οι μισθοί αυξάνονται ταχύτερα από τις τιμές καταναλωτή, η οικονομική ανάπτυξη ήταν ισχυρότερη από τις προβλέψεις φέτος και η BoE έχει αφήσει να εννοηθεί ότι θα προχωρήσει σε περαιτέρω μειώσεις των επιτοκίων. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αναμένεται να διατηρήσουν τα επιτόκια στο 5% κατά τη συνεδρίασή τους τον επόμενο μήνα, αλλά οι αγορές στοιχηματίζουν σε άλλη μία μείωση τον Νοέμβριο και σε μια πιθανότητα περαιτέρω μείωσης έως το τέλος του έτους.

Το κόστος των ενυπόθηκων δανείων υποχωρεί από τον Ιούνιο εν αναμονή της μείωσης των επιτοκίων από την BoE. Το μέσο επιτόκιο για μια διετή σταθερή συμφωνία είναι τώρα 5,58%, από περίπου 6% νωρίτερα το καλοκαίρι, σύμφωνα με τη Moneyfacts.

Οι δέκα πόλεις του κόσμου όπου η αγορά κατοικίας είναι «απλησίαστη»

Οποιοσ παρακολουθεί την αγορά κατοικίας τις τελευταίες δύο δεκαετίες θα γνωρίζει καλά ότι σε πολλές χώρες η απόκτηση σπιτιού έχει γίνει πολύ ακριβή υπόθεση. Πρόσφατη έρευνα της εταιρείας Demographia επιβεβαιώνει αυτή την τάση και μάλιστα δημιουργεί ξεχωριστή κατηγορία για τις πόλεις στις οποίες είναι αδύνατο να αγοράσει κανείς ακίνητη περιουσία βάσει των μέσων αποδοχών στις περιοχές αυτές. Στην κορυφαία δεκάδα της λίστας με τις «απλησίαστες» πόλεις για αγορά κατοικίας κυριαρχούν οι αμερικανικές, καταλαμβάνοντας πέντε θέσεις, καθώς και τρεις πόλεις της Αυστραλίας.

Στην πρώτη θέση, όμως, βρίσκεται το Χονγκ Κονγκ, το οποίο –ως διεθνώς χρηματοπιστωτικό κέντρο που φιλοξενούσε ανέκαθεν τεράστιο πληθυσμό– είναι γνωστό για τα μικροσκοπικά σπίτια μόλις λίγων τετραγωνικών και τα δυσθώρητα επίπεδα των ενοικίων. Πρόκειται επίσης για τη μοναδική κινεζική πόλη που καλύπτεται από την έρευνα. Αναλυτικά, η λίστα των πόλεων με τις πιο «απλησίαστες» αγορές κατοικιών βάσει των τοπικών αποδοχών στον κόσμο:

1. Χονγκ Κονγκ.
2. Σίδνεϊ.
3. Βανκούβερ.
4. Σαν Χοσέ.
5. Λος Άντζελες.
6. Χονολουλού.
7. Μελβούρνη.
8. Σαν Φρανσίσκο και Αδελαΐδα.
9. Σαν Ντιέγκο.
10. Τόροντο.

Αξίζει να σημειωθεί πως το Χονγκ Κονγκ φιγουράρει πάντοτε στις κορυφαίες θέσεις των πιο ακριβών πόλεων για να ζει κανείς. Στη συγκεκριμένη έρευνα μάλιστα εμφανίζεται και το χαμηλότερο ποσοστό ιδιοκατοίκησης σε σύγκριση με τις 93 ακόμη περιοχές που εξετάστηκαν, μόλις στο 51%. Συγκριτικά, η Σιγκαπούρη, η οποία επίσης είναι ακριβή, καταγράφει ποσοστό ιδιοκατοίκησης άνω του 89%, χάρη στη

Το Χονγκ Κονγκ φιγουράρει πάντοτε στις κορυφαίες θέσεις των πιο ακριβών πόλεων για να ζει κανείς.

Το Χονγκ Κονγκ διατηρεί σε μία ακόμη έρευνα τον τίτλο της πόλης με τις ακριβότερες κατοικίες στον πλανήτη.

δέσμευση της κυβέρνησης να δημιουργήσει κοινωνική στέγη για τους πολίτες.

Κι όμως, η αγορά στο Χονγκ Κονγκ ήταν σε χειρότερη κατάσταση πριν από μερικά χρόνια. Οι τιμές κατέρρευσαν στην πανδημία, όταν η κυβέρνηση έκλεισε τα σύνορα της πόλης και εφαρμόσε πολιτική Zero-COVID. Επιπλέον, εφαρμόστηκαν νέα μέτρα εθνικής ασφάλειας που επιβάρυναν περαιτέρω το κλίμα στην αγορά. Σύμφωνα με την έρευνα της

Demographia, η άνοδος της πληρωγίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας προκάλεσε ένα «σοκ ζήτησης» για σπίτια εκτός του κέντρου των πόλεων, τα οποία προσφέρουν κατά κανόνα περισσότερο εξωτερικό χώρο. Παράλληλα, αποδίδει την άνοδο των τιμών στις πολιτικές διαχειρίσιμες των εδαφών, όπως είναι ο περιορισμός της αστικής επέκτασης (urban containment).

«Η μεσαία τάξη πολιορκείται κατά κύριο λόγο εξαιτίας της αύξησης του κόστους αγοράς γης. Δεδομένου ότι η διαθέσιμη γη έχει περιοριστεί σε μια προ-σπάθεια ανάσχεσης της αστικοποίησης, το πλεόνασμα της ζήτησης έναντι της προσφοράς οδήγησε προς τα επάνω τις τιμές», αναφέρεται στην έκθεση. Τέλος, οι τιμές «φούσκωσαν» περισσότερο, καθώς οι επενδυτές ριχτηκαν στην αγορά για να βγάλουν κέρδος.

ALPHA BANK

www.alphabank.com.cy

Καταθέσεις που γεννάνε χρήμα

Alpha 12μηννη Προθεσμιακή

Κατάθεση με επιτόκιο **2,25%**

- Το προϊόν αφορά καταθέσεις άνω των €70.000.

Το παραπάνω ετήσιο επιτόκιο προσφέρεται σε Ιδιώτες. Η καταβολή του τόκου πραγματοποιείται στη λήξη της προθεσμιακής κατάθεσης.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

Μέτρα στήριξης των νοικοκυριών στη μάχη κατά της ακρίβειας

Εκτακτες ενισχύσεις, προγράμματα για στεγαστικό, συλλογικές συμβάσεις

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Ευγκράτεια τιμών ειδικά στα είδη πρώτης ανάγκης, τρόφιμα και ενέργεια, αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος είτε με καλύτερη αξιοποίηση των κοινωνικών επιδομάτων είτε με την ενίσχυση της απασχόλησης και της προώθησης των συλλογικών διαπραγματεύσεων, αλλά και κορήγηση χειροπιαστών λύσεων σε δεκάδες χιλιάδες πολίτες για την αντιμετώπιση του επιτεινόμενου στεγαστικού προβλήματος συνθέτουν το «πακέτο» των στοχευμένων μέτρων που θα προωθηθούν το αμέσως επόμενο διάστημα από την κυβέρνηση, με κεντρικό στόχο τη βελτίωση της καθημερινότητας. Το σχέδιο θα υλοποιηθεί σε φάσεις, με κάποιες παρεμβάσεις να ξεκινούν άμεσα (έκτακτες ενισχύσεις ενισχύσεις τα Χριστούγεννα, βελτιώσεις σε σειρά κοινωνικών επιδομάτων) και κάποιες να «ξεδιπλώνονται» κατά το υπόλοιπο της κυβερνητικής θητείας.

«Ο μήνας δεν βγαίνει»

Η διαπίστωση εκατοντάδων χιλιάδων νοικοκυριών ότι «δεν βγαίνει ο μήνας» οφείλεται στο γεγονός ότι στις βασικότερες δαπάνες του οικογενειακού προϋπολογισμού οι τιμές έχουν «τρέξει» με μεγαλύτερο ποσοστό από το αντίστοιχο του καθαρού εισοδήματος (δηλαδή αυτού που απομένει μετά τους φόρους και τις ασφαλιστικές εισφορές). Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα τρόφιμα, που έχουν ανατιμηθεί πάνω από 30% την τελευταία τριετία, με αποκορύφωμα το ελαιόλαδο που έχει ακριβύνει κατά 135%. Δεν είναι όμως μόνο το ελαιόλαδο. Σοκολάτες, νωπά λαχανικά, πατάτες, ααγιά, τυριά, χυμοί φρούτων πωλούνται σε τιμές υψηλότερες κατά τουλάχιστον 35% συγκριτικά με τον Ιούνιο του 2021. Ο λογαριασμός του ρεύματος έχει ανατιμηθεί κατά 29% με βάση τις μετρήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, καθώς πριν από τον Ιούνιο του 2021 η κλοβατάρα κόστιζε κάτω από 10-11 λεπτά και τώρα έχει 14-15 λεπτά, ενώ έχει πολλαπλασιαστεί και το πάγιο. Το πετρέλαιο θέρμανσης έχει ακριβύνει κατά 40% την τελευταία τριετία, με τη διενθρή τιμή του πετρελαίου να αποτελεί βασικό αστάθμητο παράγοντα.

Όσο για τις τιμές των ακινήτων, έχουν αυξηθεί πλέον πάνω από 40% τα τελευταία τρία χρόνια, παρασπροντας και τα νοίκια. Ο ανοδικός κύκλος στα νοίκια, μάλιστα, δεν έχει κλείσει καθώς οι ανανεώσεις παλαιών συμβολαίων γίνονται με ολοένα και υψηλότερες τιμές. Για κάποιες κοινωνικές ομάδες (όπως για

Τα τρόφιμα έχουν ανατιμηθεί πάνω από 30% την τελευταία τριετία, με αποκορύφωμα το ελαιόλαδο που έχει ακριβύνει κατά 135%.

παράδειγμα τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα που αμείβονται με τον κατώτατο μισθό) η αύξηση της τελευταίας τριετίας έχει υπερκαλύψει τον πληθωρισμό, διασφαλίζοντας σε έναν βαθμό την (χαμηλή) αγοραστική δύναμη. Όμως, αυτό δεν ισχύει για όλους. Γι' αυτό και πλέον κρίνεται απαραίτητη η λήψη μέτρων τόσο στην κατεύθυνση της συγκράτησης του πληθωρισμού (όπου τα περιθώρια δεν είναι πολύ μεγάλα καθώς παίζουν καθοριστικό ρόλο και εξωγενείς παράγοντες) όσο και στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του διαθέσιμου εισοδήματος.

Στις πιο ευάλωτες ομάδες, που δεν έχουν πάρει αύξηση στο εισόδημά τους ώστε να αντισταθμίσουν τις απώλειες λόγω πληθωρισμού, η κυβέρνηση θα καταβάλει έκτακτη οικονομική ενίσχυση. Έχει ήδη εξαγγελθεί το έκτακτο επίδομα στους χαμηλοσυνταξιούχους, που δεν θα λάβουν αύξηση ούτε το 2025 λόγω προσωπικής διαφοράς. Εξετάζεται όμως το ενδεχόμενο να διευρυνθεί ο κατάλογος των δικαιούχων, κάτι που θα εξαρτηθεί από τον διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο στον φετινό προϋπολογισμό. Προς το παρόν δεν έχουν υπάρξει αρνητικές εκπλήξεις στο σκέλος των δημοσίων δαπανών, ενώ και το 2024 φαίνεται να κλείνει με υπέρβαση του στόχου του πρωτογενούς πλεονάσματος. Το τελικό ποσό που θα προκύψει ότι μπορεί να διανεμηθεί θα καθοριστεί και την έκταση του καταλόγου των δικαιούχων της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, οι οποίοι στο σύνολό τους θα ανήκουν στις λεγόμενες ευπαθείς ομάδες.

Τα επιδόματα

Στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των πιο ευάλωτων αποσκοπεί και ο ανασχεδιασμός βασικών κοινωνικών επιδομάτων, με έμφαση στο επίδομα ανεργίας, στο επίδομα τέκνων αλλά και το στεγαστικό. Η πολιτική που θα εξαγγελθεί στη ΔΕΘ στηρίζεται σε καλύτερη «στόχευση» με αυξημένα ποσά ενισχύσεων αυτών που εμφανίζουν τα χαμηλότερα εισοδήματα. Σε μεγάλο βαθμό αυτή η πολιτική χρηματοδοτείται μόνιμη, τns,

Το σχέδιο της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους διαβίωσης θα υλοποιηθεί σε φάσεις, με κάποιες παρεμβάσεις να ξεκινούν άμεσα (έκτακτες ενισχύσεις τα Χριστούγεννα, βελτιώσεις σε σειρά κοινωνικών επιδομάτων) και άλλες να «ξεδιπλώνονται» κατά το υπόλοιπο της κυβερνητικής θητείας.

καθώς η αύξηση των ονομαστικών εισοδημάτων και η μείωση της ανεργίας οδηγούν σε εξοικονόμηση πόρων οι οποίοι τώρα μπορούν να αναδιανεμηθούν.

Το στεγαστικό αποτελεί και το «μέτωπο» που απαιτεί τους περισσότερους πόρους προκειμένου να αντιμετωπιστεί. Το κόστος στέγασης δεν περιλαμβάνει άλλωστε μόνο τη δαπάνη για την αγορά ή την ενοίκιαση ακινήτων, αλλά και τη δαπάνη για τη διαβίωση, με το κυριότερο να είναι το ενεργειακό. Η κορήγηση των επιδοτούμενων δανείων μέσω του προγράμματος «Σπίτι μου 2» αποσκοπεί στο να καλύψει τις στεγαστικές ανάγκες περίπου 20.000 οικογενειών, ενώ τα οικονομικά κίνητρα ανακαινίσεων ακινήτων (σ.σ. με τη διόρθωση του προγράμματος «Ανακαινίζω - νοικιάζω») αποσκοπούν στο να αυξηθεί η προσφορά ακινήτων για μακροχρόνια μίσθωση.

Το μεγάλο ερώτημα είναι αν θα ανακοινωθούν από τον πρωθυπουργό και φορολογικά κίνητρα για την αύξηση των μακροχρόνιων μισθώσεων. Τέτοιου είδους κίνητρα προτείνεται να συνδεθούν με την ενοίκιαση ακινήτων που σήμερα είναι κλειστά, ώστε το δημοσιονομικό κόστος να αντισταθμιστεί από την αύξηση των δηλωθέντων εισοδημάτων.

«Κλειδί» η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος

Η αύξηση του καθαρού διαθέσιμου εισοδήματος συνιστά το «κλειδί» για τη βελτίωση της καθημερινότητας, γι' αυτό και το βάρος το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα θα πέσει σε αυτή την κατεύθυνση. Η αύξηση του καθαρού διαθέσιμου εισοδήματος σε ένα νοικοκυριό επιτυγχάνεται αν ο ρυθμός μεταβολής των ονομαστικών αποδοχών είναι ταχύτερος από τον πληθωρισμό, και ιδανικά ταχύτερος από τον ρυθμό αύξησης των τιμών σε έξοδα διατροφής, στέγασης και μετακίνησης που απορροφούν το μεγαλύτερο κομμάτι του οικογενειακού προϋπολογισμού. Η εμπειρία κατά τη διάρκεια της πληθωριστικής κρίσης έδειξε ότι μόνο με τη μεταβολή του κατώτατου μισθού, την εφάπαξ αύξηση στους δημοσίους υπαλλήλους και τις προγραμματισμένες ενισχύσεις στις συντάξεις δεν διασφαλίζεται η αύξηση του καθαρού διαθέσιμου εισοδήματος για το σύνολο της κοινωνίας. Γι' αυτόν τον λόγο θα δρομολογηθούν οι ακόλουθες πολιτικές:

1. Συλλογικές συμβάσεις: Ενώ στην Ε.Ε. οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας καλύπτουν περίπου το 80% των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα, στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό μετά βίας ξεπερνάει το 30%, ποσοστό που αντιστοιχεί σε λιγότερους από 900.000

εργαζομένους σε σύνολο άνω των 2,5 εκατομμυρίων απασχολούμενων. Ζητούμενο για το επόμενο διάστημα είναι να ενεργοποιηθεί σχέδιο δράσης από το υπουργείο Εργασίας με στόχο να ενθαρρυνθεί η υπογραφή περισσότερων συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

2. Μέτρα αύξησης της απασχόλησης: Ο στόχος μείωσης της ανεργίας σε μονοψήφιο ποσοστό έχει επιτευχθεί, αλλά η απασχόληση παραμένει σε χαμηλά επίπεδα ειδικά σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες: νέους κάτω των 30 ετών, γυναίκες και συνταξιούχους ηλικίας κάτω των 67 ετών. Με στοχευμένες πολιτικές θα επιδιωχθεί η αύξηση της απασχόλησης σε αυτές τις ομάδες, ώστε η Ελλάδα να πλησιάσει στον κοινοτικό μέσο όρο.

3. Με βάση οικονομικά κριτήρια (παραγωγικότητα, πληθωρισμός κ.λπ.) θα αποφασίζεται από το 2025 και μετά και το ποσοστό αύξησης του κατώτατου μισθού, με τον στόχο των 950 ευρώ στο τέλος της 4τίας να παραμείνει.

Επιπλέον μισό δισεκατομμύριο ευρώ φέτος για συντάξεις

Κύμα αιτήσεων συνταξιοδότησης μετά την κατάργηση του πέναλτι στους εργαζομένους συνταξιούχους

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Επιπλέον 550 εκατ. ευρώ θα χρειαστεί φέτος ο ΕΦΚΑ προκειμένου να καλύψει τις δαπάνες για συντάξεις. Από τη μια το κύμα μαζικών συνταξιοδοτήσεων που συνεχίζεται και το 2024 της ωριμάνσης των ασφαλιστικών δικαιωμάτων της γενιάς των λεγόμενων «baby boomers», από την άλλη η αυξημένη ροή εκδοσών νέων συντάξεων δημιουργούν τις συνθήκες ώστε η τρέχουσα χρονιά να καταγραφεί ως μια από τις πλέον αρνητικές αναφορικά με την αύξηση των συνταξιοδότησεων.

Στο δίπολο αυτό θα πρέπει να προστεθεί και η εννοική διάταξη για την απασχόληση των συνταξιούχων, καθώς με την κατάργηση του πέναλτι της μείωσης των συντάξεων κατά 30% αυξήθηκε ανέλπιστα ο αριθμός των συνταξιοδότησεων που δήλωσαν ότι απασχολούνται το 2024. Οι περισσότεροι, δε, από αυτούς εκτιμάται ότι υπέβαλαν αίτηση εντός του έτους, αφού πλέον η συνέχιση της απασχόλησης δεν καθίσταται απαγορευτική. Καθώς, μάλιστα, κανείς από το οικονομικό επιτελείο δεν περίμενε ότι οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι θα αγγίζουν τις 200.000, στον προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους δεν υπήρχε σχετικό κονδύλι όσον αφορά την καταβολή της σύνταξης στο 100%.

Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι και στον προϋπολογισμό του 2025, το προ-

Κανείς δεν περίμενε ότι οι απασχολούμενοι συνταξιούχοι θα αγγίζουν τις 200.000 στον προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους.

σχέδιο του οποίου καταρτίζεται από το διάστημα με ιδιαίτερη προσοχή και κεντρική γραμμή προς τα υπουργεία να είναι ιδιαίτερα «σφιχτά» όσον αφορά τις δαπάνες, το κόστος των συντάξεων θα είναι σημαντικά αυξημένο. Όπως επισημαίνουν άλλωστε άνθρωποι που γνωρίζουν τα κοινωνικά ασφαλιστικά, τον επόμενο χρόνο θα υπάρχει πλήρης εικόνα για την παράμετρο της απασχόλησης των συνταξιούχων, που εν μέρει πέταξε εκτός σχεδιασμού τις δαπάνες για συντάξεις το 2024.

Σημειώνουν βέβαια ότι αντιστοιχη αύξηση θα υπάρχει και προς το σκέλος των εσόδων, αφού είναι αυξημένες οι εισφορές που καταβάλλονται, ενώ θα προστεθεί και η ειδική εισφορά της τάξης του 10% που καταβάλλουν επιπλέον οι συνταξιούχοι οι οποίοι εξακολουθούν να απασχολούνται. Παράλληλα εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί και το 2025 το κύμα μαζικών συνταξιοδοτήσεων, με τους ειδικούς να υπολογίζουν ότι θα κορυφωθεί κάπου κοντά στο 2027. Σπ-

Δαπάνη συντάξεων e-ΕΦΚΑ έτους 2024

ΠΟΣΑ ΣΕ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ

	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2024	(ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ 8ου)	ΕΤΟΥΣ 2024
Κύριες	28,46	19,27	29,03
Επικουρικές	3,67	2,38	3,65

* Περιλαμβάνονται και οι συντάξεις Ιανουαρίου 2024, οι οποίες καταβλήθηκαν τον 12ο/2023

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μαντικά περιορισμένες θα είναι το νέο έτος οι δαπάνες για τις ληξιπρόθεσμες αιτήσεις συνταξιοδότησης, αφού ήδη εκτιμάται ότι οι οφειλές των αναμονή συνταξιούχων αλλά και πιθανές υψη-

λότερες καταβολές για προσωρινές συντάξεις καθιστούν μηδενικές τις δαπάνες για αναδρομικά.

Σε κάθε περίπτωση, το 2024 θα κλείσει με συνολικές δαπάνες της τάξης

των 29,027 δις. ευρώ για κύριες συντάξεις, αυξημένες κατά 570 εκατ. ευρώ σε σχέση με τα 28,450 δις. που αρχικά είχαν προϋπολογιστεί. Στον αντίποδα, οι δαπάνες για επικουρικές συντάξεις θα είναι τελικά μειωμένες κατά περίπου 20 εκατ. ευρώ, στα 3,650 δις. ευρώ.

Τα επίσημα στοιχεία από το σύστημα «Ατλας» δείχνουν σημαντικά αυξημένες τις αιτήσεις συνταξιοδότησης, καθώς στο 5μηνιο Ιανουαρίου - Μαΐου 2024 έφτασαν τις 96.600, που αποτελεί ρεκόρ από την ίδρυση του ΕΦΚΑ (2017) και μετά. Οι ειδικοί εκτιμούν πως αν αυτός ο ρυθμός υποβολής των αιτήσεων συνεχιστεί και τους επόμενους μήνες, μπορεί να ξεπεράσουν και τις 200.000 στο τέλος του 2024. Συγκεκριμένα, οι αιτήσεις συνταξιοδότησης 5μήνου ανήλθαν στις 96.600, εκ των οποίων οι νέες αιτήσεις ήταν 84.219, όταν το 2021, που ήταν η χρονιά της μεγάλης φυγής -έως σήμερα- με συνολικά 212.151 αποχωρήσεις, οι αιτήσεις στο 5μηνιο ήταν 88.205, με τις νέες να ανέρχονται σε 83.856.

Οι λόγοι της εξόδου, όπως εξηγούν μιλώντας στην «Κ» στελέχη της κοινωνικής ασφάλισης, είναι κυρίως η συμπλήρωση των ορίων ηλικίας από την πλειονότητα των ασφαλισμένων που εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας πριν από το 1993, ο φόβος μιας πιθανής ανόδου των ορίων ηλικίας τα επόμενα χρόνια λόγω της αύξησης του προσδο-

κιμου ζωής με το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο πλέον το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας μας, αλλά και η κατάργηση των αντικινήτρων που ίσχυαν μέχρι πρότινος για την απασχόληση συνταξιοδότητων.

Στο επίπεδο πάντως των εκκρεμοτήτων φαίνεται πως οι ληξιπρόθεσμες αιτήσεις συνταξιοδότησης για κύρια συντάξη μειώνονται σημαντικά. Στο τέλος Μαΐου είχαν υποκαρπύσει στις 19.331, από 22.890 τον Ιανουάριο. Σύμφωνα μάλιστα με τον ΕΦΚΑ, αρκετές από αυτές είναι δύναμι απορριπτικές. Με μικρότερο ρυθμό συνεχίζεται η μείωση των εκκρεμοτήτων στις επικουρικές. Είναι ενδεικτικό ότι ενώ από τον Αύγουστο του 2023 έως τον Αύγουστο του 2024 εκτιμάται πως οι εκκρεμότητες στις κύριες συντάξεις περιορίστηκαν κατά 40%, η μείωση στις εκκρεμότητες των επικουρικών συντάξεων αγγίζει το 22%.

Μάλιστα, ενώ σήμερα οι συντάξεις απονέμονται με ρυθμό που αγγίζει τις 1.250 την ημέρα στις κύριες και τις 1.000 στις επικουρικές, ο ΕΦΚΑ το επόμενο διάστημα σχεδιάζει να προχωρήσει στην ενίσχυση της Γενικής Διεύθυνσης Επικουρικής Ασφάλισης μέσω της μεταφοράς προσωπικού από άλλες υπηρεσίες, με στόχο μέχρι το τέλος του 2024 να ολοκληρώνει περισσότερες από 2.500 αιτήσεις επικουρικής σύνταξης τον μήνα.

Αγώνας δρόμου για το Ταμείο Ανάκαμψης

Κλιμακώνεται συνεχώς η πίεση για την απορρόφηση και τη διάθεση στην αγορά των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς απομένουν μόνο δύο χρόνια για το τέλος του προγράμματος, κατά τη διάρκεια των οποίων πρέπει να ικανοποιηθεί το 77% των λεγόμενων οροσώμων, δηλαδή των προαπαιτούμενων για τις δόσεις, που γίνονται όλο και πιο δύσκολα.

Τα καλά νέα είναι ότι αναμένεται η απόφαση για την εκταμίευση του

για να τηρηθεί αυτό το χρονοδιάγραμμα. Και δεν είναι μόνο τα σχεδόν 30 προαπαιτούμενα –ορόσημα και στόχοι– της συγκεκριμένης δόσης, αλλά και τα δύο που εκκρεμούν από την προηγούμενη δόση: η διπλή ανάπλαση Βοτανικού - Ελαιώνα και η υποβολή 9.700 αιτήσεων για το «Εξοικονομώ» των επιχειρήσεων. Ως προς την ανάπλαση, οι πληροφορίες αναφέρουν ότι έχει ικανοποιηθεί το ορόσημο, μετά την κατακύρωση του σχετικού έργου. Ως προς το «Εξοικονομώ» των επιχειρήσεων, ωστόσο, δεν έχει συγκεκριθεί ακόμη ο απαιτούμενος αριθμός αιτήσεων. Το καλοκαίρι που μεσολάβησε δεν βοήθησε στην ενεργοποίηση των επιχειρήσεων και στο υπουργείο ευελπιστούν ότι από τον Σεπτέμβριο θα αναζωπυρωθεί το ενδιαφέρον και θα υποβληθούν νέες αιτήσεις.

Αυτό πάντως που πρέπει να θεωρείται μάλλον βέβαιο είναι ότι δεν πρόκειται να εισπραχθεί η 5η δόση εντός του έτους. Το πιθανότερο είναι ότι θα πάει στις αρχές του επομένου, αν όλα πάνε καλά και υποβληθεί το αίτημα έως το τέλος του χρόνου.

Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε δύο δόσεις για φέτος, όπως είχε γίνει και πέρυσι. Αυτό δείχνει την πίεση που συγκεντρώνεται στα επόμενα δύο έτη, κατά τη διάρκεια των οποίων πρέπει να εισπραχθούν σχεδόν 19 δισ. ευρώ από τα 36 δισ. που δικαιούται η χώρα.

Μια άλλη πηγή πίεσης, ίσως σημαντικότερη, είναι η διάθεση των πόρων που εισπράττονται από το Ταμείο Ανάκαμψης στους τελικούς δικαιούχους. Ο στόχος για φέτος είναι να διατεθούν 3,6 δισ. ευρώ από τον προϋπολογισμό. Για τον σκοπό αυτό ο αρμόδιος αναπληρωτής υπουργός Εθνικής Οικονομίας Νίκος Παπαθανάσης πραγματοποιεί σειρά συσκέψεων με τους αρμόδιους φορείς, προκειμένου να δώσουν προτεραιότητα στα έργα που έχουν προοπτικά απορρόφησης άμεσα και να μη μείνουν όλα για την τελευταία στιγμή, τον Δεκέμβριο, όπως συνήθως γίνεται.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μειώνονται διαρκώς από το 2009 οι ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες

Η τάση για ολοένα και μεγαλύτερες επιχειρήσεις πιέζει τις «μονοβάπορες»

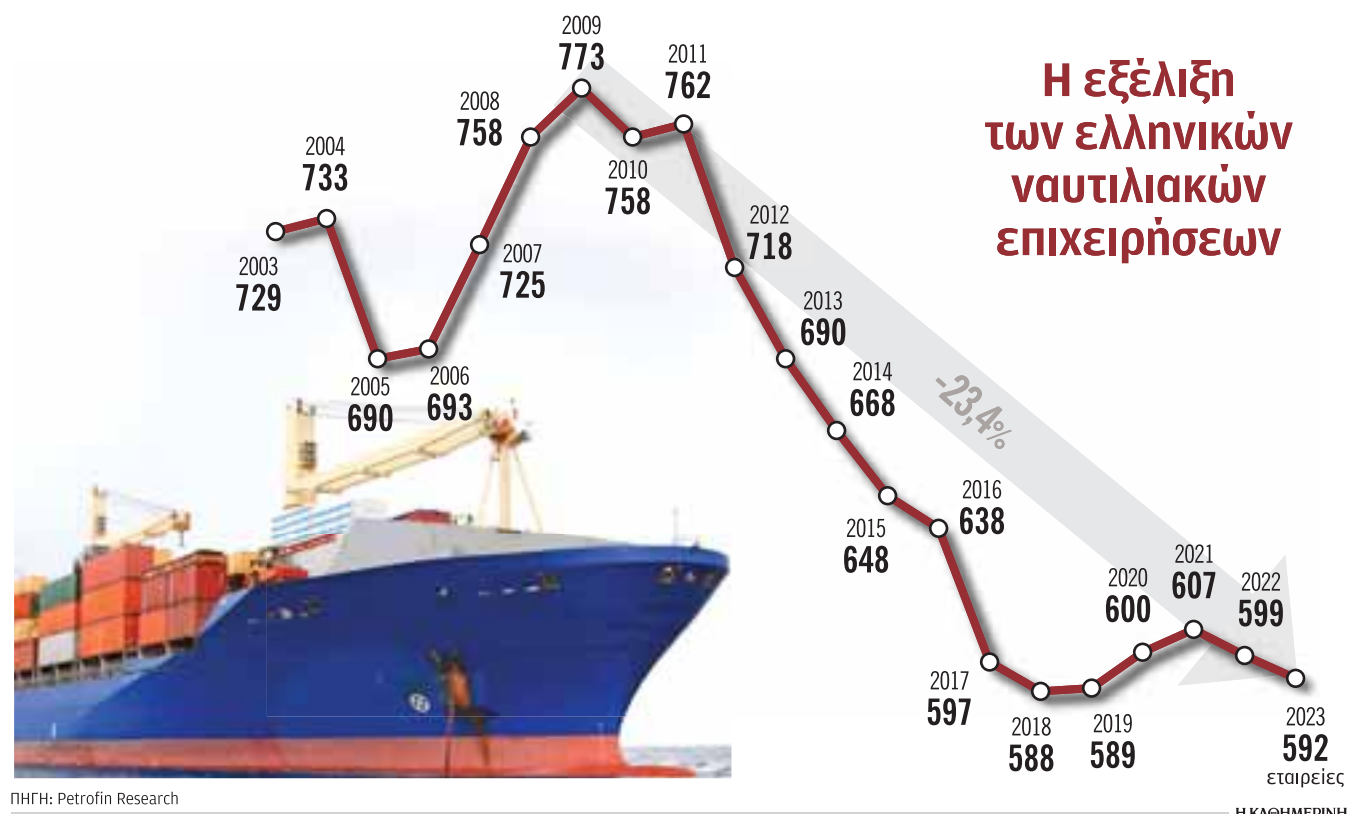
Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Κάθε μήνα από το 2009 μέχρι σήμερα κλείνει κατά μέσον όρο μία ελληνική ναυτιλιακή επιχείρηση της ποταπόρου. Ατία η τάση για ολοένα και μεγαλύτερες επιχειρήσεις, που αυξάνει την πίεση στις λεγόμενες και «μονοβάπορες» μικρές ναυτιλιακές, αλλά και η μετεγκατάσταση κάποιων σε άλλα ναυτιλιακά κέντρα φιλικότερα προς τις επιχειρήσεις του κλάδου, όπως το Ντουμπάι ή η Σιγκαπούρη, ακόμη και το Μονακό. Έτσι εξηγούν κύκλοι της αγοράς τα στοιχεία που δημοσιεύτηκαν αυτή την εβδομάδα για τον αριθμό των εν Ελλάδι ναυτιλιακών επιχειρήσεων της ποταπόρου, που δείχνουν πως από 773 επιχειρήσεις το 2009 φτάσαμε πέρυσι στις 592. Μειώθηκε

Από τις 773 επιχειρήσεις το 2009 ο αριθμός τους πέρυσι έφθασε τις 592, κάτι που σημαίνει ότι χάνεται μία εταιρεία κάθε μήνα.

δηλαδή κατά 181 ο αριθμός τους, μέγεθος που κατά μέσον όρο αντιστοιχεί σε κάτι περισσότερο από μία επιχείρηση λιγότερη κάθε μήνα.

Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από την έπση έκθεση της Petrofin Research, εξειδικευμένης συμβουλευτικής εταιρείας που παρακολουθεί τα μεγέθη της ελληνικής ναυτιλίας, των επιχειρήσεων, της και της χρηματοδότησής της. Σύμφωνα με τον επικεφαλής του οίκου, Τεντ Πετρόπουλο, η τάση προς ολοένα και μεγαλύτερες επιχειρήσεις θα συνεχιστεί: «Οι οικονομίες κλίμακας εξακολουθούν να είναι καθοριστικός παράγοντας στη ναυτιλία και δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι ο αριθμός των ελληνικών ναυτιλιακών εταιρειών μειώθηκε για άλλη μια φορά το 2023 σε 592, μια μικρή ανάσα από το ιστορικό χαμηλό των 588

το 2018». Όπως ήταν αναμενόμενο, το μεγαλύτερο μέρος της πτώσης αποδίδεται στους ομίλους με τους μικρότερους στόλους, αυτούς με 1-2 πλοία, καθώς όλα τα άλλα μεγέθη στόλων έδειξαν ανθεκτικότητα.

Ο αριθμός των ναυτιλιακών ενδέχεται να ήταν ακόμη μικρότερος εάν δεν υπήρχε η πρακτική των τελευταίων ετών, με βάση την οποία μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες δημιουργούν ξεχωριστές «παραφύλαδες εταιρείες» (spin offs), που είτε τις εισαγάγουν στο χρηματιστήριο είτε τακτοποιούν με τον τρόπο αυτό οικογενειακά και άλλα περιουσιακά θέματα. «Αυτές οι νέες εταιρείες συχνά αναπτύσσονται γρήγορα και βρίσκονται σε διαρκή μεγέθυνση του στόλου τους». Σε κάθε περίπτωση, «η περαιτέρω ενοποίηση του αριθμού των ελληνικών ναυτιλιακών εταιρειών θα συνεχιστεί με σταθερά βήματα», εκτιμά η Petrofin. Ωστόσο, το μέσο μέγεθος μιας ελληνικής ναυτιλιακής εταιρείας αναμένεται να αυξηθεί τόσο σε αριθμό όσο και σε χωρητικότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατηγορία ναυτιλιακών που ελέγχει τους στόλους με 16 έως 24 ποταπόρα πλοία παρουσίασε τη μεγαλύτερη ανάπτυξη το 2023 κατά 10,85%, κάτι που υποστηρίζει την υπόθεση της συγκεντρώσεως στον ναυτιλιακό κλάδο προκειμένου να επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας. «Αναμένεται ότι οι παραπάνω τάσεις θα συνεχιστούν και στο μέλλον, καθιστώντας έτσι την ελληνική ναυτιλία πιο ανταγωνιστική και ισχυρότερη».

Όσον αφορά το μέγεθος των εταιρειών με βάση τον στόλο τους, ο αριθμός των ναυτιλιακών που ελέγχουν περισσότερα από 25 ποταπόρα πλοία αυξήθηκε σε 57 από 56 το 2022 και 54 σε 2021, ανερχόμενος στα υψηλότερα ιστορικά επίπεδα. Μεγάλη ήταν και η αύξηση της χωρητικότητας αυτών των στόλων και μάλιστα μεγαλύτερη αποτυπώνουν τα πλήθη των πλοίων τους. Σε χωρητικότητα έχουν αυξηθεί κατά 7,86 εκατ. τόνους DWT το 2023.

Όσον αφορά την ηλικία των πλοίων, ο αριθμός των ναυτιλιακών εταιρειών που διαθέτουν στόλους πολύ νέους (0-9 ετών) συνεχίζει την πτωτική του τάση: το 2023 μειώθηκε σε 89, από 99 το 2022. Το γεγονός αυτό αντανακλά τον σκεπτικισμό στην αγορά για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε νεότευκτα πλοία στην τρέχουσα φάση του κύκλου και τα τρέχοντα υψηλά επίπεδα τιμών των ναυπηγείων.

Πάμε Τρόδος!

Φεστιβάλ παραδοσιακών γευσιών και χειροτεχνημάτων για ανάδειξη μικρών επιχειρήσεων του τόπου μας

Σάββατο 07.09.2024 11:00 - 17:00

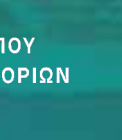
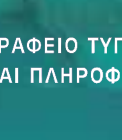
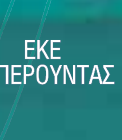
Προεδρική Κατοικία Στο Τρόδος

Δωρεάν μεταφορά από την πλατεία Τρόδους

Μια πρωτοβουλία της Πρώτης Κυρίας Φιλίππας Καρσερά Χριστοδουλίδη στο πλαίσιο της φιλανθρωπικής της δράσης.

Μέρος των εσόδων από τις πωλήσεις προϊόντων θα διατεθεί για στήριξη Συμβουλίων Κοινωνικής Ευημερίας της υπαίθρου (ΕΚΕ Κυπερούνας)

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Μειωμένος τζίρος στις εκπτώσεις για το 57% των εμπόρων

Χαμηλότερες πωλήσεις σε σύγκριση με πέρυσι για 6 στις 10 εμπορικές επιχειρήσεις, συγκρατημένοι καταναλωτές, πτώση της επισκεψιμότητας. Αυτά είναι μερικά από τα συμπεράσματα της έρευνας θερινών εκπτώσεων 2024 που εκπόνησε το INEMY-ΕΣΕΕ. Σύμφωνα με την έρευνα, περισσότερες από τις μισές εμπορικές επιχειρήσεις (57%) που έκαναν εκπτώσεις κατέγραψαν χαμηλότερες πωλήσεις σε σύγκριση με πέρυσι, ενώ για το 37% των επιχειρήσεων αυτές κινήθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2023. Ενα μικρό μονοψήφιο ποσοστό, ήτοι το 6% των επιχειρήσεων, σημείωσε αύξηση του κύκλου εργασιών.

Πάντως, εξαιτίας και της αυξημένης τουριστικής κίνησης, οι νησιωτικές περιοχές αλλά και η Αττική σημείωσαν καλύτερες επιδόσεις, αν και οι μισοί επιχειρηματίες (45%) τελικά δεν έμειναν καθόλου ή έμειναν λίγο ικανοποιημένοι από τις πωλήσεις τους κατά τη διάρκεια των θερινών εκπτώσεων. Ικανοποιημένο εμφανίζεται μόνο το 6%. Πάντως, οι παραπάνω εξελίξεις επιβεβαιώνονται από την πτώση της επισκεψιμότητας στα καταστήματα, με περισσότερα από τα μισά να καταγράφουν υποχώρηση (55%).

Ταυτόχρονα το 36% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επισκεψιμότητα διαμορφώθηκε στα ίδια επι-

πέδα με πέρυσι. Παράλληλα, ένα συντριπτικό ποσοστό των επιχειρηματιών, ήτοι το 85%, θεωρεί πως φέτος οι καταναλωτές ήταν περισσότερο συγκρατημένοι στις αγορές τους συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια. Τα ευρήματα αυτά φαίνεται πως προβληματίζουν την αγορά, ωστόσο εξηγούνται από το γεγονός πως αρκετοί ψωνίζουν και online, άρα έχει εδραιωθεί η κουλτούρα των πωλήσεων εκτός φυσικού καταστήματος. Επίσης, η ακρίβεια και η συρρίκνωση της αγοραστικής δύναμης έχει αναγκάσει αρκετούς καταναλωτές να περικόψουν δαπάνες.

Πάντως, ακόμη και στις περιπτώσεις που ο κύκλος εργασιών ενισχύθηκε κατά τη διάρκεια των θερινών εκπτώσεων, η αύξηση αυτή δεν υπερέβη το 10% για περισσότερες από τις μισές (56%) επιχειρήσεις. Αντίθετα, στις περιπτώσεις όπου ο κύκλος εργασιών υποχώρησε κατά τη διάρκεια των θερινών εκπτώσεων, η μείωση για το 69% των επιχειρήσεων ήταν ισχυρότερη και υπερέβη το 20%. Σε ό,τι αφορά το ύψος των εκπτώσεων που έκαναν οι εμπορικές επιχειρήσεις, το 39% προχώρησε σε εκπτώσεις μεταξύ 21% και 30%, ενώ το 32% έκανε εκπτώσεις άνω του 40%, «απαρτημένη» η μείωση για το 69% των επιχειρήσεων ήταν ισχυρότερη και υπερέβη το 20%. Σε ό,τι αφορά το ύψος των εκπτώσεων που έκαναν οι εμπορικές επιχειρήσεις, το 39% προχώρησε σε εκπτώσεις μεταξύ 21% και 30%, ενώ το 32% έκανε εκπτώσεις άνω του 40%, «απαρτημένη» η μείωση για το 69% των επιχειρήσεων ήταν ισχυρότερη και υπερέβη το 20%.

Αυξήθηκαν κατά 59% οι εισαγωγές αερίου από τη Ρωσία

Σημαντικά διαφοροποιημένο και με αρκετά υψηλότερες τιμές στον ηλεκτρισμό και στο φυσικό αέριο αναδεικνύεται το ενεργειακό καταναλωτικό προφίλ της χώρας για τον μήνα Ιούλιο, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Αυτό είναι ένα από τα βασικά συμπεράσματα του μηνιαίου δελτίου ενεργειακής ανάλυσης του Ινστιτούτου Ενέργειας ΝΑ Ευρώπης (IENE).

Σύμφωνα με το IENE:
• Ανόδους των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας και του φυσικού αερίου στην Ελλάδα. Ειδικότερα, η μέση τιμή εκκαθάρισης της αγοράς (TEA) τον Ιούλιο του 2024 εμφανίστηκε αυξημένη κατά 37% σε σύγκριση με τον περασμένο Ιούνιο και διαμορφώθηκε στα 135,18 ευρώ/MWh, ενώ αυξήθηκε κατά 20% σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2023.

Σε ανοδική τροχιά βρίσκονται και οι τιμές στο βάθος εμπορίας φυσικού αερίου του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας, με τη μέση τιμή για τον Ιούλιο να διαμορφώνεται στα 33,4 ευρώ/MWh από 31 ευρώ/MWh τον Ιούνιο του 2024.

• Όσον αφορά τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, αυτή διαμορφώθηκε σε 6.090,021 MWh τον Ιούλιο του 2024, κινούμενη ανοδικά σε σύγκριση με τον Ιούνιο, επιβεβαιώνοντας όμως τη μακροχρόνια τάση για στασιμότητα. Όπως, εξ άλλου, επισημάνθηκε στην πρόσφατη μελέτη του IENE με θέμα «Ενεργειακές τάσεις 2023-2024», η ζήτηση ενέργειας στην Ελλάδα έχει μειωθεί σοβαρά τα τελευταία χρόνια, χωρίς να διαφαίνεται μέχρι στιγμής ανάκαμψη. Ειδικότερα, η συνολική ζήτηση ενέργειας έχει μειωθεί από τις 329,7 TWh το 2010

στις 253,8 TWh το 2022, καταγράφοντας πτώση της τάξης του 23%.

• Αυξημένη, επίσης, εμφανίζεται η χρήση φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή τον μήνα Ιούλιο του 2024, καλύπτοντας το 42% του μείγματος καυσίμου, σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, που ανήλθε στο 40%. Επίσης, η παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ και φυσικό αέριο τον Ιούλιο ανήλθε σε 2.598.476 MWh και 2.410.757 MWh αντίστοιχα, ενώ από τα νερά έφτασε στις 361.579 MWh.

• Το μείγμα καυσίμου στην ηλεκτροπαραγωγή τον περασμένο Ιούλιο χαρακτηρίστηκε από ισχυρή συμμετοχή των ΑΠΕ και του φυσικού αερίου, συνεισφέροντας κατά 45% και 42%, αντίστοιχα.

• Η μέση ημερήσια εισαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της Ελλάδας τον Ιούλιο του 2024 ανήλθε σε 20.974 MWh και η μέση μηνιαία εισαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας έφτασε στις 650.185 MWh, καταγράφοντας αυξημένες εισαγωγές σε σχέση με τον Ιούνιο του 2024. Η Ελλάδα παρέμεινε καθαρή εισαγωγής χώρα σε ηλεκτρισμό τον Ιούλιο, με συνολικές καθαρές εισαγωγές 84.975 MWh.

• Παρά τις κυρώσεις της Ε.Ε. κατά της Ρωσίας και τις παροτρύνσεις για απεξάρτηση από το ρωσικό αέριο, οι εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Ρωσία, μέσω της πύλης του Σιδηροκάστρου, αυξήθηκαν από το 55% τον Ιούνιο του 2024 στο 59% τον περασμένο Ιούλιο. Με τις εισαγωγές LNG από το τερμινάλ της Ρεβουθούσας να ακολουθούν, καλύπτοντας το 19% των εισαγωγών, και το αέριο από το Αζερμπαϊτζάν, μέσω του αγωγού TAP, να καλύπτει το υπόλοιπο 22%.

Προς επιδότηση του ηλεκτρικού ρεύματος και τον Σεπτέμβριο

Λόγω του ράλι στην αγορά ενέργειας τις τελευταίες ημέρες

Ισχυρό είναι το ενδεχόμενο να υπάρξουν επιδοτήσεις στους λογαριασμούς ρεύματος και τον Σεπτέμβριο, ανέφερε χθες σε ραδιοφωνική συνέντευξη ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Θόδωρος Σκυλακάκης. Όπως είπε, η ενίσχυση των νοικοκυριών είναι απαραίτητη λόγω της τιμής ρεύματος που διαμορφώθηκε τον Αύγουστο, με το υπουργείο Περιβάλλοντος να αναμένει τις τελικές τιμές που θα προσφέρουν οι πάροχοι.

Τα τιμολόγια του Σεπτεμβρίου προγραμματίζεται να ανακοινωθούν από τους ενεργειακούς ομίλους το αργότερο έως την Κυριακή. Η επιδότηση του Αυγούστου είχε διαμορφωθεί σε περίπου

Τα τιμολόγια του Σεπτεμβρίου αναμένεται να ανακοινωθούν από τους παρόχους το αργότερο έως την Κυριακή.

1,6 λεπτά ανά κιλοβατώρα (kWh), επιτρέποντας η τελική τιμή για την πλειονότητα των καταναλωτών (η οποία εξαρτάται από το τιμολόγιο κάθε παρόχου) να διαμορφωθεί κάτω από τα 15 λεπτά ανά κιλοβατώρα. Τον ίδιο στόχο, δηλαδή οι τιμές να παραμείνουν σταθερές και τον Σεπτέμβριο, έχει το υπουργείο Περιβάλλοντος, που θα αντλήσει τους απαιτούμενους πόρους από την επιβολή προσωρινής συνεισφοράς αλληλεγγύης 33% στα πλεονάζοντα κέρδη των διυλιστηρίων.

«Θα είναι στα ίδια επίπεδα με τον

Βασική αιτία για το ράλι στην αγορά ρεύματος αποτελεί η μεγαλύτερη συμμετοχή του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μείγμα, η τιμή του οποίου έχει αυξηθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα. Τα ευρωπαϊκά futures (συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης) ξεπέρασαν τα 39 ευρώ ανά μεγαβατώρα λόγω προοδωκτικής μειωμένης κερδοφορίας.

προηγούμενο μήνα, έτσι ώστε να κρατηθούν και οι τιμές σταθερές. Από εκεί και πέρα η ελίπα μου είναι να έχουμε αποκλιμάκωση λόγω της φυσιολογικής ζήτησης της εποχής (σ.σ.: το φθινόπωρο) και λόγω της εισόδου των νέων ανανεώσιμων πηγών», σημείωσε ο υπουργός.

Λίγες ημέρες πριν εκπνεύσει ο Αύγουστος, δηλαδή από τη Δευτέρα 25 Αυγούστου, οι τιμές στην αγορά ηλεκτρισμού ενισχύονται συνεχώς. Κι αυτό, έως έναν βαθμό, εξαιτίας της περιορισμένης συνεισφοράς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), που οδήγησε στη συμ-

μετοχή στο ενεργειακό μείγμα του φυσικού αερίου, το οποίο είναι πιο ακριβό. Ενδεικτικά, στις 29 Αυγούστου η μέγιστη τιμή ημέρας εκτοξεύθηκε στα 756 ευρώ και η ελάχιστη διαμορφώθηκε σε 107 ευρώ, ενώ μέχρι χθες το μεσημέρι η τιμή διαμορφώθηκε σε 146,37 ευρώ. Μέσα σε πέντε ημέρες ο μέσος όρος του Αύγουστου αυξήθηκε κατά 5 ευρώ και διαμορφώθηκε από 123,03 σε άνω των 128 ευρώ/MWh. Παραμένει όμως χαμηλότερη σε σχέση με τη μέση τιμή του Ιουλίου, που είχε διαμορφωθεί σε 135,54 ευρώ ανά μεγαβατώρα.

Στην Ελλάδα ο 5ος υψηλότερος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη

Αυξημένες κατά 3,1% ήταν οι τιμές καταναλωτή στη χώρα μας τον Αύγουστο σε ετήσια βάση (από 3% τον Ιούλιο), τη στιγμή που ο επίστοπος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε στο 2,2% από 2,6% τον Ιούλιο. Αυτό αναφέρουν οι πρώτες εκτιμήσεις της Eurostat, σύμφωνα με τις οποίες ο πληθωρισμός στην Ελλάδα τον Αύγουστο είναι ο πέμπτος υψηλότερος – πίσω από το Βέλγιο (4,5%), την Εσθονία (3,4%), την Ολλανδία (3,3%) και την Σλοβακία (3,2%), ενώ πρόκειται για τον δεύτερο συνεχόμενο μήνα ανόδου σε ετήσια βάση.

Αντιθέτως, ο ετήσιος πληθωρισμός στην Ευρωζώνη υποχώρησε στο 2,2% από 2,6% τον Ιούλιο. Σε ό,τι αφορά τον δομικό πληθωρισμό, που εξαιρεί τις μεταβλητές τιμές της ενέργειας και των μη επεξεργασμένων τροφίμων, διατηρήθηκε για τρίτο διαδοχικό μήνα στο 2,8%.

Σχετικά με τις κύριες συνιστώσες του πληθωρισμού της Ζώνης του Ευρώ, οι υπηρεσίες έχουν τον υψηλότερο ετήσιο ρυθμό τον Αύγουστο (4,2% έναντι 4% τον Ιούλιο), ακολουθούμενες από τα τρόφιμα, το αλκοόλ και τον καπνό (2,4% έναντι 2,3% τον Ιούλιο), τα μη ενεργειακά βιομηχανικά αγαθά (0,4% έναντι 0,7%

τον Ιούλιο) και την ενέργεια (-3%, έναντι 1,2% τον Ιούλιο). Πάντως, σε αντίθεση με την Ελλάδα, σε άλλες χώρες, όπως ενδεικτικά στη Γερμανία αλλά και την Ισπανία, ο πληθωρισμός δείχνει πως υποχωρεί. Έτσι, στη Γερμανία χάρη στις χαμηλότερες τιμές ενέργειας ο πληθωρισμός υποχώρησε τον Αύγουστο στο 2% – πρόκειται δηλαδή για το χαμηλότερο ποσοστό από το 2021. Οι αναλυτές που συμμετείχαν σε δημοσκόπηση του Reuters είχαν προβλέψει μείωση 2,3% για τον Αύγουστο, έπειτα από ετήσια αύξηση των τιμών καταναλωτή κατά 2,6% τον Ιούλιο. Ο δομικός πληθωρισμός, που δεν περιλαμβάνει τις σταθερές τιμές των τροφίμων και της ενέργειας, ήταν στο 2,8% τον Αύγουστο.

Στο μεταξύ, έρευνα του ΙΕΛΚΑ που δημοσιεύθηκε χθες δείχνει πως για τέταρτο συνεχόμενο μήνα οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ εμφανίζουν αρνητικό πληθωρισμό. Ο σχετικός δείκτης τιμών, ο οποίος καταρτίζεται με βάση τις τιμές σε 23 κατηγορίες προϊόντων, υποχώρησε κατά 1,08% σε σχέση με τον Αύγουστο του 2023. Ο Μάιος ήταν ο πρώτος μήνας που είχε καταγραφεί μείωση του εν λόγω δείκτη, ο οποίος τότε είχε διαμορφωθεί στο -1,25%, ενώ τον Ιούνιο διαμορφώθηκε

Έρευνα του ΙΕΛΚΑ δείχνει πως για τέταρτο συνεχόμενο μήνα οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ εμφανίζουν αρνητικό πληθωρισμό. Ο σχετικός δείκτης τιμών, ο οποίος καταρτίζεται με βάση τις τιμές σε 23 κατηγορίες προϊόντων, υποχώρησε κατά 1,08% σε σχέση με τον Αύγουστο του 2023.

Αυξήθηκε στο 3,1% τον Αύγουστο από 3% τον Ιούλιο, ενώ στην Ευρωζώνη υποχώρησε στο 2,2% από 2,6%.

στο -1,92% και τον Ιούλιο στο -1,56%. Όπως σημειώνει το ΙΕΛΚΑ, η μεταβολή του Αυγούστου οφείλεται κυρίως στη συνεχιζόμενη αποκλιμάκωση των τιμών και εν μέρει στην επίδραση της εποχικότητας λόγω καλοκαιριού. Από τις 23 κατηγορίες προϊόντων σούπερ μάρκετ που εξετάζονται, οι 14 κατέγραψαν μείωση και οι 9 αύξηση. Οι μεγαλύτερες αυξήσεις καταγράφονται στις εξής κατηγορίες: ορεκτικά, αλμπίσσια και άλλα σεβριζιζόμενα είδη +5,52%, φρέσκα ψάρια

και θαλασσινά +5,09%, τρόφιμα παντοπωλείου +3,51%, μπισκότα, σοκολάτες, ζαχαρώδη +3,41% και οινοπνευματώδη ποτά +2,07%. Πάντως, τα περισσότερα από αυτά τα είδη επηρεάζονται από την εποχική ζήτηση λόγω καλοκαιριού (π.χ. ψάρια, αλκοολούχα) και τις διεθνείς τιμές πρώτων υλών, τις τιμές της ζάχαρης και του κακάο και από άλλα κόστη παραγωγής. Σύμφωνα με το ΙΕΛΚΑ, οι λόγοι συγκράτησης των τιμών στα σούπερ μάρκετ οφείλεται κυρίως στις καλύτερες συγκριτικά με το 2023 καιρικές συνθήκες το 2024 και στην εποχικότητα, στην ομαλοποίηση της αγοράς, στις κυβερνητικές θεσμικές παρεμβάσεις, στις προσφορές και εκπτώσεις, στην υψηλή κυκλοφοριακή ταχύτητα αποθεμάτων, στην επίδραση των προϊόντων ιδιαιτέρως εκτετασ, αλλά και στη σταδιακή μείωση των τιμών τους τελευταίους μήνες στα μεγάλα καταστήματα τροφίμων.

Ανεβαίνει η Αθήνα ως προορισμός για τους ψηφιακούς νομάδες

της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Σε προορισμό για ψηφίολοβαθμα στελέχη που θέλουν να αλλάξουν για κάποιο διάστημα διεύθυνση εργασίας εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια η Αθήνα, η οποία παρά τα δυσεπίλυτα και διαχρονικά προβλήματα της – από το κυκλοφοριακό μέχρι τις φτωχές υποδομές της – για κάποιους remote workers ή ψηφιακούς νομάδες τρίτων χωρών συνιστά μικρό «παράδεισο». Σύμφωνα με έρευνα που διενήργησε η εταιρεία ακινητών Savills και την οποία δημοσιεύει το Bloomberg, η Αθήνα κατατάσσεται στη λίστα με τις 25 κορυφαίες αγορές παγκοσμίως για την εγκατάσταση ψηφίολοβαθμων στελεχών που επιθυμούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους εξ αποστάσεως. Μολονότι καταλαμβάνει την τρίτη θέση από το τέλος στην «premium» αυτή λίστα – πριν από την Τοσκάνη και μετά το Παλέρμο –, εντούτοις

η ελληνική πρωτεύουσα βρίσκεται ψηλά στις επιλογές όσων στελεχών δουλεύουν ως ψηφιακοί νομάδες. Λόγω της θύλασας, της καλής ποιότητας ζωής και των σχετικά –για τα ξένα στελέχη πάντα– ικανοποιητικών επιπέδων στα οποία κινούνται τα ενοίκια, η Αθήνα προστιθενται στη λίστα με τις προτιμήσεις τους. Φυσικά, το εγχώριο θεσμικό πλαίσιο μέσα από την εισαγωγή της digital nomad visa το 2021 έχει θετική επίδραση στην προσέλκυση ψηφιακών νομάδων από τρίτες χώρες (ΗΠΑ, Κίνα, Καναδάς κ.ά.). Μεγάλη, ωστόσο, υστέρηση καταγράφεται στις ταχύτητες του Ιντερνετ, οι οποίες γενικώς στην Ελλάδα κινούνται με πιο αργούς ρυθμούς σε σύγκριση με άλλες χώρες.

Στην κορυφή της κατάταξης της Savills βρίσκεται το Ντουμπάι, ακολουθούμενο από το Αμπου Ντάμπι, καθώς, οι δύο πόλεις αναδεικνύονται από αρκετά στελέχη ως ιδανικοί προορισμοί για υ-

Στην κορυφή της κατάταξης της Savills βρίσκεται το Ντουμπάι, ακολουθούμενο από το Αμπου Ντάμπι, καθώς οι δύο πόλεις αναδεικνύονται από αρκετά στελέχη ως ιδανικοί προορισμοί για υ-

βριδική - εξ αποστάσεως εργασία. Σύμφωνα με την εταιρεία, το Ντουμπάι και το Αμπου Ντάμπι προσελκύουν μεγάλο αριθμό ψηφίολοβαθμων στελεχών που εργάζονται υβριδικά σε κλάδους όπως τα οικονομικά και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες. Αρκετοί από αυτούς τα επι-

λέγουν εξαιτίας της καλής διασυνδεσιμότητας τους με μεγάλα αεροδρόμια του κόσμου, των σύγχρονων υποδομών και της υψηλής ποιότητας ζωής. «Θέλουν τα καλύτερα από τους δύο κόσμους. Δηλαδή έναν παραθαλάσσιο τρόπο ζωής με τις ανέσεις μιας πόλης. Οι περισσό-

τες από τις κορυφαίες 10 πόλεις εμπίπτουν σε αυτή την κατηγορία και η επιθυμία γι' αυτού του είδους τις τοποθεσίες έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια», το δήλωσε στο Bloomberg η Κέλι Σέλερς, ερευνήτρια στη Savills. Μετά τις δύο πόλεις στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν η Μάλαγα, το Μαϊάμι, η Λισαβόνα, η Βαρκελώνη, η Πάλμα ντε Μαγιόρκα, τα Μπαρμίντον, η πορτογαλική Αλγκάρβε και η Αγία Λουκία στην Καραϊβική. Στη 17η θέση βρίσκεται το Κέιπ Τάουν, ακολουθούμενο από τη Μάλτα, ενώ στην 21η θέση βρίσκεται η Κύπρος. Στην 22η θέση βρίσκεται το Παλέρμο και ακολουθούν η Αθήνα (23η), η Τοσκάνη και οι εξωτικές Μπαχάμες.

Οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν μια τάση που γνώρισε –και στη χώρα μας– αύξηση κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Παρά την επιστροφή κάποιων στα γραφεία, στελέχη της αγοράς βλέπουν πως

αυτή η τάση δεν καταγράφει μείωση, απλώς πλέον είναι κάτι «mainstream». Σύμφωνα με στοιχεία που είχε αναδείξει η «Κ» σε προηγούμενο ρεπορτάζ, το 2022 στην Ελλάδα κορυφώθηκαν 142 digital nomad visa σε επίδοξους ψηφιακούς νομάδες και σε 49 μέλη οικογένειας, που αντλούν δικαιώματα από τους digital nomads.

Παράλληλα, από τις αρχές του 2023 έως τον Οκτώβριο του ίδιου έτους είχαν χορηγηθεί 136 digital nomad visa. Την ίδια στιγμή η αυξημένη ζήτηση για ευέλικτους τρόπους εργασίας έχει ανεβάσει προς τα πάνω και τη ζήτηση για αντίστοιχους χώρους εργασίας. Έτσι, μέσα στην εβδομάδα ο αμερικανικός όμιλος International Workplace Group ανακοίνωσε την περαιτέρω ενίσχυση της παρουσίας του στην Ελλάδα, με τη δημιουργία τέτοιων χώρων στη Γλυφάδα και στον Πειραιά που θα λειτουργούν υπό το brand της Regus.

170 εκατ. άντλησαν ελληνικές startups το πρώτο δμνο

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Το φράγμα του 1 δισ. ευρώ ξεπέρασαν οι χρηματοδοτήσεις που εξασφάλισαν νεοφυείς επιχειρήσεις σε Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη το πρώτο εξάμηνο του 2024, με την Τσεχία να συγκεντρώνει τα περισσότερα σε αξία κεφάλαια, ακολουθούμενη στη δεύτερη θέση από την Ελλάδα, με τρίτη την Πολωνία και τέταρτη την Κροατία. Σύμφωνα με την ανάλυση από στοιχεία που συγκεντρώνει η πλατφόρμα The Recursive, συνολικά οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης άντλησαν κεφάλαια άνω του 1,15 δισ. ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, με τις νεοφυείς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Τσεχία να συγκεντρώνουν

Η Ελλάδα κατατάσσεται δεύτερη στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, μετά την Τσεχία, στις χρηματοδοτήσεις.

445,3 εκατ. ευρώ και τις αντίστοιχες ελληνικές να ακολουθούν εξασφαλίζοντας κοντά στα 170 εκατ. ευρώ.

Μόλις μια ανάσα μετά την Ελλάδα στη σχετική κατάταξη βρίσκονται οι χρηματοδοτήσεις εταιρειών από την Πολωνία (161,3 εκατ.) και ακολουθούν η Κροατία (123,6 εκατ.), η Σλοβακία (89,5 εκατ.), η Ρουμανία (78 εκατ.), η Βουλγαρία (38,7 εκατ.), η Ουγγαρία (32 εκατ.), ενώ την κατάταξη ολοκληρώνουν χώρες των Βαλκανίων (Αλβανία, Σερβία, Β. Μακεδονία κ.ά.) και η Σλοβενία. Σύμφωνα με την ανάλυση της πλατφόρμας, σημαντικό μερίδιο της «πίτας» συγκέντρωσαν επιχειρήσεις που ειδικεύονται σε τεχνολογίες υψηλής τεχνολογίας, γεγονός που συμβαδίζει και με τη γενικότερη τάση παντού στον κόσμο και κυρίως σε πιο προηγμένες οικονομίες. Κατά το πρώτο εξάμηνο συνολικά καταγράφηκαν περισσότερα από 200 deals, εκ των οποίων σχεδόν το 30%

αφορούσε εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης. Από αυτές, σχεδόν 1 στις 4 ειδικεύεται στην παραγωγή προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης με επίκεντρο τον κλάδο της υγείας (health tech). Από τα 200 deals, ένα ποσοστό της τάξης του 27%-30% αφορούσε χρηματοδοτήσεις, το ποσό των οποίων δεν έχει γνωστοποιηθεί.

Στο μεταξύ, το The Recursive επισημαίνει πως παρά τις προκλήσεις των προηγούμενων ετών, όπως η πανδημία, οι γεωπολιτικές εντάσεις, ο πληθωρισμός, οι εκλογές και οι υποτονικοί ρυθμοί ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας, «το οικοσύστημα τεχνολογίας σε περιοχές της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης ανακάμπτει». Σε ό,τι αφορά τον συνολικό αριθμό των χρηματοδοτήσεων, η κατάταξη αλλάζει. Το 25% των deals πέτυχαν πολωνικές startups, το 18% έγινε από εταιρείες με έδρα ή παρουσία στην Τσεχία, ενώ στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ελλάδα, με τις ελληνικές ή ελληνικών συμφερόντων εταιρείες να συγκεντρώνουν το 15% του συνολικού αριθμού των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Από τον συνολικό αριθμό των deals (άνω των 200), σε ένα ποσοστό της τάξης του 30% συμμετείχαν και επενδυτές από την Αμερική. Ενδεικτική είναι η περίπτωση της πολωνικής Eleven Labs, στην οποία επένδυσαν τα κορυφαία αμερικανικά venture capitals, Sequoia και Andreessen Horowitz, ενώ στην Ελλάδα το αμερικανικό private equity Susquehanna, καθώς και το Westcap χορήγησαν κεφάλαια 45 εκατ. δολ. στην Blueground η οποία δραστηριοποιείται στον κλάδο της εκμίσθωσης διαμερισμάτων. Κατά τα λοιπά, παρά το θετικό κλίμα οι επενδυτές που χρηματοδοτούν ελληνικές startups δυσκολεύονται περισσότερο σε σύγκριση με το παρελθόν να βρουν αξιόλογες περιπτώσεις, ικανές να αντλήσουν κεφάλαια. Κάποιοι εξ αυτών υποστηρίζουν ακόμη πως οι επενδύσεις σε σχετικά πιο ώριμες εταιρείες (τύπου Series A) γίνονται με το «σταγονόμετρο».

Ηρθαν περισσότεροι τουρίστες, αλλά ξόδεψαν λιγότερα χρήματα

Μειώνεται η μέση δαπάνη ανά ταξίδι των ξένων επισκεπτών λόγω πληθωρισμού

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

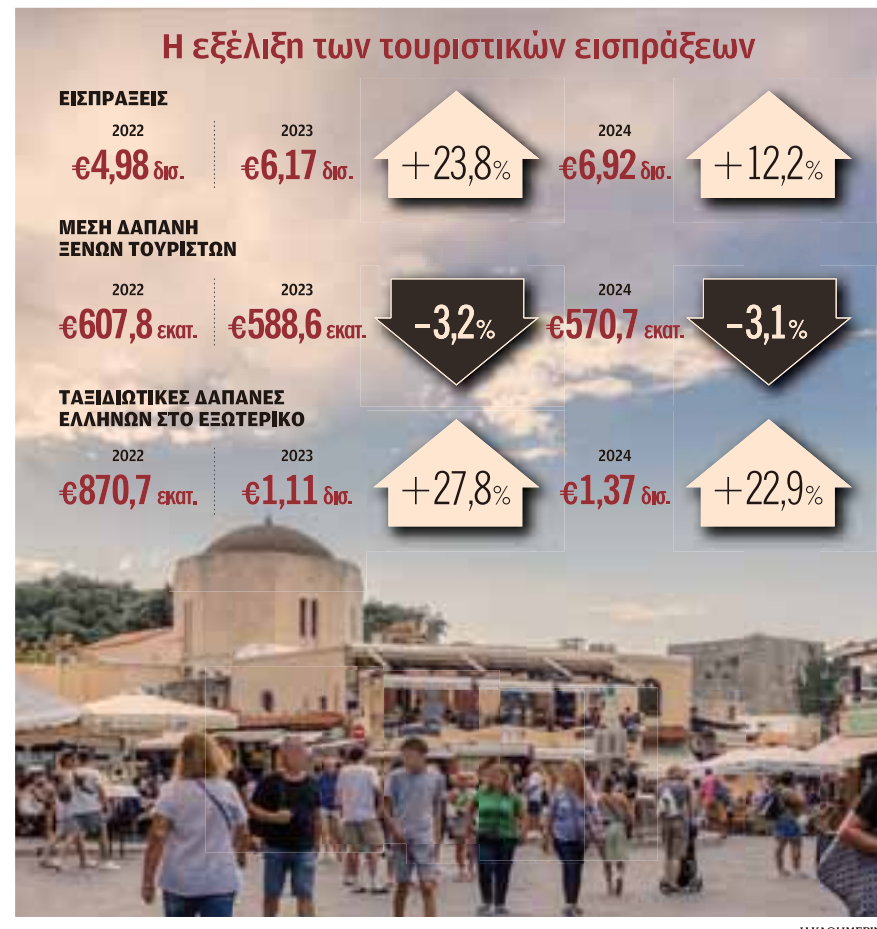
Τα έσοδα από τον τουρισμό αυξάνονται, όμως με ρυθμούς μικρότερους από την επιβατική κίνηση, καθώς η μέση δαπάνη ανά ταξίδι συνεχίζει να μειώνεται. Η εικόνα αυτή αποδίδεται από κύκλους της αγοράς τόσο στον περιορισμό των προϋπολογισμών των Ευρωπαίων, κυρίως, ταξιδιωτών εξαιτίας της οικονομικής επιβράδυνσης στην Ε.Ε., όσο όμως και στην άνοδο των τιμών στην Ελλάδα. Επιπλέον, καθώς ο πληθωρισμός έχει αυξηθεί σημαντικά και μαζί του και τα λειτουργικά έξοδα, εκτιμάται ότι έχουν περιοριστεί σημαντικά και τα περιθώρια κερδοφορίας των ξενοδοχείων και των άλλων επιχειρήσεων στον κλάδο της φιλοξενίας, προσθέτουν οι ίδιες πηγές.

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος για το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις κατέγραψαν άνοδο κατά

Γερμανοί και Βρετανοί κατέλαβαν τις πρώτες θέσεις στη λίστα με τις βασικές αγορές του ελληνικού τουρισμού στο εξάμηνο.

754,8 εκατ. ευρώ ή 12,2% και διαμορφώθηκαν στα 6,921 δισ. ευρώ. «Η άνοδος των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται στην αύξηση της εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης κατά 15,5%, καθώς η μέση δαπάνη ανά ταξίδι μειώθηκε κατά 3,1%», σημειώνει η Τράπεζα της Ελλάδος.

Ειδικότερα, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση της ίδιας περιόδου (+15,5%) διαμορφώθηκε σε 11,625 εκατομμύρια ταξιδιώτες, έναντι 10,061 εκατομμυρίων ταξιδιωτών την αντίστοιχη περίοδο του 2023.

Η κίνηση μέσω αεροδρομίων αυξήθηκε κατά 16,1% και αυτή μέσω οδικών συνοριακών σταθμών κατά 15,2%. Μόνο κατά τον Ιούνιο οι ταξιδιωτικές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 7,7% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2023 και η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση κατά 8,8%.

Γερμανοί και Βρετανοί κατέλαβαν τις πρώτες θέσεις στη λίστα με τις βασικές αγορές του ελληνικού τουρισμού στο εξάμηνο.

Συγκεκριμένα, η ταξιδιωτική κίνηση από τη Γερμανία παρουσίασε αύξηση

κατά 13,6% και διαμορφώθηκε σε 1,766 εκατομμύριο ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τη Γαλλία αυξήθηκε κατά 5,6% και διαμορφώθηκε σε 676.100 ταξιδιώτες. Άνοδο κατά 39,1% σημείωσε επίσης η ταξιδιωτική κίνηση από την Ιταλία, η οποία διαμορφώθηκε σε 588.600 ταξιδιώτες.

Αναφορικά με τις λοιπές χώρες, η ταξιδιωτική κίνηση από το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε κατά 6,0% και διαμορφώθηκε σε 1,371 εκατομμύριο ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 9,5% σε 578.400 ταξιδιώτες.

Όσον αφορά τις ταξιδιωτικές εισπράξεις, την πρώτη θέση στο εξάμηνο καταλαμβάνουν οι Γερμανοί με 1,2 δισ. ευρώ.

Συγκεκριμένα, οι ταξιδιωτικές εισπράξεις κατέγραψαν, όπως προαναφέρθηκε, άνοδο κατά 12,2% στο εξάμηνο, στα 6,921 δισ. ευρώ.

Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της Ζώνης του Ευρώ διαμορφώθηκαν στα 3,104 δισ., αυξημένες κατά 11,8%, ενώ και οι εισπράξεις από κατοίκους των χωρών της Ε.Ε. των «27» εκτός της Ζώνης του ευρώ σημείωσαν άνοδο κατά 30,1% και διαμορφώθηκαν στα 711,4 εκατ. ευρώ.

Οι εισπράξεις από τη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 7,4% στο 1,223 δισ. ευρώ, όπως και αυτές από τη Γαλλία κατά 2,5% στα 445,7 εκατ.

Αυξημένες κατά 48,8% ήταν και οι εισπράξεις από την Ιταλία, οι οποίες διαμορφώθηκαν στα 329 εκατ. Από τις λοιπές χώρες, άνοδο κατά 19,9% παρουσίασαν οι εισπράξεις από το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες διαμορφώθηκαν στο 1,008 δισ., ενώ οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 1% στα 540,1 εκατ.

Με βάση αυτά τα δεδομένα, οι καθαρές εισπράξεις από την παροχή ταξιδιωτικών υπηρεσιών στο εξάμηνο αντιστάθμισαν κατά 31,8% το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών και συνέβαλαν κατά 76,8% στο σύνολο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες.

Αξίζει να σημειωθεί πως αύξηση κατά 255,3 εκατ. ευρώ (22,9%) παρατηρήθηκε και στις ταξιδιωτικές πληρωμές, στις δαπάνες που πραγματοποιούν δηλαδή οι Έλληνες στο εξωτερικό κατά τα ταξίδια τους, οι οποίες διαμορφώθηκαν στο 1,368 δισ. ευρώ. Συγκεκριμένα, την περίοδο Ιανουαρίου - Ιουνίου 2024 το ταξιδιωτικό ισοζύγιο εμφάνισε πλεόνασμα 5,553 δισ. ευρώ έναντι πλεονάσματος 5,053 δισ. την αντίστοιχη περίοδο του 2023.

Η Τράπεζα Κύπρου στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 125 χρόνια της παρουσιάζει το πολιτιστικό γεγονός της χρονιάς:

ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

40 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ' (ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ)

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ 11.09.2024

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ "Μ. ΤΟΚΑΣ"

ΛΕΜΕΣΟΣ, ΠΕΜΠΤΗ 12.09.2024

Τράπεζα Κύπρου

125 ΧΡΟΝΙΑ

ricos

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: **ticketmaster**.cy | **ACS** | 7777 7040

ΧΟΡΗΓΟΣ: **UoL** University of Limassol

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ: **AEGEAN**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

wizguide

Στο τραπέζι μεγαλύτερη μείωση εισφορών το 2025

Παζάρι με την Κομισιόν για αύξηση των δαπανών του 2025 κατά 500 εκατ.

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μέτρα για τη στέγαση, τις φυσικές καταστροφές, το δημογραφικό και το διαθεσίμο εισόδημα αναμένεται να κυριαρχήσουν στις εξαγγελίες του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη την ερχόμενη εβδομάδα στη ΔΕΘ, σ' ένα πλαίσιο που θα είναι –κατά τις πηγές– πλούσιο σε διαρθρωτικές κυρίως παρεμβάσεις. Ο σχεδιασμός γίνεται με άξονα μια αύξηση δαπανών του προϋπολογισμού του 2025 της τάξης των 3,5 δισ. ευρώ σε σύγκριση με φέτος, περίπου 500 εκατ. ευρώ πάνω από την αρχική πρόβλεψη και την πρόταση της Κομισιόν, η οποία κάλυπτε οριακά τις αυξήσεις παγίων δαπανών του κράτους, συντάξεων και αμυντικών εξοπλισμών. Το ακριβές ποσό αναμένεται να οριστικοποιηθεί στα μέσα Σεπτεμβρίου, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με την Κομισιόν.

Ενα από τα νέα μέτρα που «ζυγίζονται» είναι η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά μία ποσοστιαία μονάδα, αντί του 0,5 της ποσοστιαίας μονάδας που έχει προαναγγελθεί. Είναι ένα σαφώς διαρθρωτικό μέτρο για τη μείωση του κόστους εργασίας, με επιπλέον κόστος περίπου 215 εκατ. ευρώ (συνολικά 430 εκατ. ευρώ). Οι πηγές αναφέρουν ότι το ποσό θα επιδιωχθεί να εξοικονομηθεί από τη συνολικά αναμόρφωση της επιδοματικής πολιτικής. Οπως είναι γνωστό, σχεδιάζονται αλλαγές για τον εξορθολογισμό και την καλύτερη στόχευση των επιδομάτων. Μεταξύ άλλων, το επιδόμα ανεργίας θα ξεκινάει πλέον από

υψηλότερο ποσό, βάσει του μισθού του ανέργου, αλλά θα μειώνεται σταδιακά. Επίσης, σχεδιάζεται η δημιουργία ενός μπρώου επιδομάτων, ώστε να διασταυρώνονται οι πληροφορίες μεταξύ των διαφόρων φορέων που τα χορηγούν, αλλά και με την ΑΑΔΕ, για να τηρούνται τα εισοδηματικά κριτήρια. Επιπλέον, προγραμματίζονται τα εξής:

1. Η νέα φάση του προγράμματος «Σπίτι μου», που θα προβλέπει τη χρηματοδότηση σχεδόν του μισού επιτοκίου από το στεγαστικό των τραπεζών για την απόκτηση κατοικίας από άτομα ηλικίας έως 49 ετών (διευρύνοντας το όριο από τα 39 έτη που ίσχυε για την πρώτη φάση του προγράμματος). Το πρόγραμμα, συνολικού ύψους 2 δισ. ευρώ, θα χρηματοδοτηθεί κατά 1 δισ. από το Ταμείο Ανάκαμψης.

2. Το πρόγραμμα κοινωνικής στέγης. Μέσα στο 2024 ή το αργότερο στις αρχές του επόμενου έτους αναμένεται να προκηρυχθεί διαγωνισμός για την ανέγερση 3.000 κατοικιών σε οικόπεδα του Δημοσίου, αλλά και την αξιοποίηση κενών κατοικιών, ώστε να στεγαστούν σχεδόν 5.000 νοικοκυριά με χαμηλό αντίτιμο.

3. Η ενίσχυση του προγράμματος «Ανακαινίζω - Ενοικιάζω», ώστε να αυξηθεί η προσφορά στέγης. Η επιδότηση εξετάζεται να αυξηθεί από 4.000 σε 6.000 ευρώ, καλύπτοντας το 60% ενός συνολικού κόστους ως 10.000 ευρώ, ώστε να φτάσει ο αριθμός των κατοικιών προς ανακαινίση και ενοικίαση τις 12.500.

4. Η χορήγηση κινήτρων (φορολογικών ή άλλων) σε ιδιοκτήτες, κυρίως μι-

Για το δημογραφικό τα σχέδια της κυβέρνησης περιλαμβάνουν εξίσωση γονεϊκών αδειών μητέρας και πατέρα, υποχρέωση επιλογής τηλεργασίας, εφόσον το επιτρέπει η φύση της δουλειάς, μεγαλύτερη ευελιξία στις γονεϊκές άδειες, δημιουργία περισσότερων βρεφονηπιακών σταθμών σε μεγάλες επιχειρήσεις.

κρών και μεσαίων διαμερισμάτων, για να τα βγάλουν στην αγορά αυξανοντας την προσφορά στέγης.

Για το δημογραφικό τα σχέδια της κυβέρνησης περιλαμβάνουν εξίσωση γονεϊκών αδειών μητέρας και πατέρα, υποχρέωση επιλογής τηλεργασίας, εφόσον το επιτρέπει η φύση της δουλειάς, μεγαλύτερη ευελιξία στις γονεϊκές άδειες, δημιουργία περισσότερων βρεφονηπιακών σταθμών σε μεγάλες επιχειρήσεις.

Για την κλιματική αλλαγή προβλέπεται επέκταση της υποχρεωτικής ασφάλισης σε μικρότερες επιχειρήσεις.

Για την ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, ήδη έχει εξαγγελθεί:

1. Αύξηση των συντάξεων, με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, κόστους 400 εκατ. ευρώ.

2. Πλήρης κατάργηση τέλους επιτηδεύματος, με κόστους 120 εκατ. ευρώ.

3. Μόνιμη επιστροφή του ΕΦΚ στους αγρότες – κόστους 100 εκατ. ευρώ.

4. Αύξηση του στεγαστικού επιδόματος – κόστους 15 εκατ. ευρώ.

Επίδομα στους ευάλωτους φέτος

Η Κομισιόν είχε προτείνει τον Ιούνιο, κατ' εφαρμογή των νέων κανόνων του Συμφώνου Σταθερότητας, αύξηση δαπανών περίπου 3 δισ. ευρώ για το 2025. Το πρόγραμμα είναι υπό διαπραγμάτευση και η κυβέρνηση επιδιώκει πρόσθετη αύξηση για το 2025, της τάξης των 500 εκατ. ευρώ. Ισχυρό επιχείρημα σ' αυτή την κατεύθυνση της δίνει η πολύ καλή πορεία εκτέλεσης του φετινού προϋπολογισμού.

Το 7μηνο η υπέρβαση των φορολογικών εσόδων έναντι του στόχου έφτασε το 1,5 δισ. ευρώ, ενώ αν αφαιρεθούν οι επιπλέον προβλέψεις του Προγράμματος Σταθερότητας, πάλι «περισσεύουν» 305 εκατ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμά ότι η Κομισιόν θα δείξει ευελιξία.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, πρώτιστος στόχος του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης είναι η τή-

ρηση των κανόνων και η σταθερή μείωση του δημοσίου χρέους, ώστε να παραμείνει αξιοπίστη έναντι των αγορών και να συνεχιστεί η αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας.

Πάντως, όσο μεγάλο και αν φαίνεται το ποσό της αύξησης των 3 ή 3,5 δισ. ευρώ, σε μεγάλο βαθμό έχει ήδη προεξοφληθεί.

Πέραν της εκτιμώμενης αύξησης των παγίων δαπανών κατά 1 δισ. ευρώ, οι συντάξεις και οι αμυντικές δαπάνες θα απορροφήσουν το μεγάλο μέρος της αύξησης αυτής.

Συγκεκριμένα, περίπου 1 δισ. ευρώ επιπλέον του 2023 θα δοθούν για συντάξεις: 400 εκατ. ευρώ για την αύξηση τους και άλλα 600 εκατ. λόγω αύξησης του αριθμού των συνταξιούχων. Επίσης, 850 εκατ. ευρώ επιπλέον θα δοθούν για παραλαβή αμυντικού εξο-

πλισμού, βασικά της φρεγάτας Belharra. Όσον αφορά τη φετινή χρονιά, οι πρόσθετες παροχές θα είναι περιορισμένες και θα χρηματοδοτηθούν κυρίως από τον έκτακτο φόρο που επεβλήθη στα διυλιστήρια, συνολικού εκτιμώμενου ύψους 300 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, για φέτος προβλέπεται:

– Χορήγηση επιδόματος στους συνταξιούχους που εξακολουθούν να έχουν προσωρινή διαφορά.

– Επίδομα και στους κοινωνικά ευάλωτους. Το μέτρο δεν έχει ακόμη εξαγγελθεί, αλλά εξετάζεται θετικά.

– Αύξηση του ΠΔΕ κατά περισσότερο από 360 εκατ. ευρώ, που είχε προβλεφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, για την αντιμετώπιση των συνεπειών των καταστροφικών πλημμυρών στη Θεσσαλία τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Η Moody's που συνήθως αργεί και η Ελλάδα που δεν βιάζεται

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΑ

Με μόλις 1,3 δισ. ευρώ να εκκρεμούν, από τα 10 δισ. ευρώ που έχει θέσει στόχο ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους να αντληθούν φέτος από τις αγορές, μια νέα έκδοση ομολόγου δεν μπορεί να αποικισθεί –οστόσο σίγουρα δεν είναι απαραίτητη. Αυτό το ποσό μπορεί να καλυφθεί άνετα από τις τρεις επανεκδόσεις υφιστάμενων ομολόγων που έχουν ήδη προγραμματιστεί για τον Σεπτέμβριο, τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο.

Πολλά θα εξαρτηθούν από τις συνθήκες στις αγορές, οι οποίες προς το παρόν διαφαίνονται αβέβαιες και με πιθανότητα έντονων μεταβλητότητας προσεχώς, αφού μπροστά μας έχουμε τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, ενώ μια αναταραχή στην αγορά ομολόγων της Ευρωζώνης δεν μπορεί να αποκλειστεί δεδομένου ότι περίπου δύο μήνες μετά τις εκλογές η Γαλλία βρίσκεται ακόμη σε πολιτικό αδιέξοδο και μπροστά της έχει την κατάθεση στην Κομισιόν του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού της σχεδίου (20 Σεπτεμβρίου).

Φυσικά, στους θετικούς καταλύτες για μια νέα έξοδο της Ελλάδας στις αγορές προσεχώς είναι η νέα μείωση επιτοκίων που αναμένεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις 12 Σεπτεμβρίου, καθώς και ο δευτερος γύρος αξιολογήσεων της χώρας από τους οίκους που ξεκινούν την επόμενη εβδομάδα

(DBRS, 6 Σεπτεμβρίου), με αυτήν της Moody's (13 Σεπτεμβρίου) να συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

Σίγουρα μια θετική κίνηση από τη Moody's θα δώσει στο οικονομικό επιτελείο ένα σημαντικό «λογό», ώστε να προχωρήσει σε νέα έκδοση ομολόγου. Κι αυτό γιατί ο οίκος, γνωστός για την πιο «αυστηρή» του στάση, είναι ο μόνος από τους πέντε που αναγνωρίζει η ΕΚΤ που δεν έχει δώσει την επενδυτική βαθμίδα στην Ελλάδα ενώ έχει ήδη περάσει πάνω από ένα χρόνο από τότε που ξεκίνησε ο κύκλος αναβάθμισης της χώρας στην επενδυτική κατηγορία.

Δεδομένου ότι η Moody's έχει προχωρήσει πρόσφατα σε μπαράζ αναβαθμίσεων των ελληνικών τραπεζών, δίνοντας την επενδυτική βαθμίδα έπειτα από 16 χρόνια, έχουν δημιουργηθεί προσδοκίες πως θα κάνει αυτή την κίνηση και για το αξιόχρεο της Ελλάδας σε λίγες μέρες. Ωστόσο, παράγοντες της αγοράς εμπομαίνουν στην «Κ» πως οι προσδοκίες αυτές είναι μάλλον πολύ υψηλές. Κι αυτό δεν έχει να κάνει με την πορεία της Ελλάδας, ότι δηλαδή δεν έχει κάνει κάτι «σωστό», αλλά με το «οριστικό» της ίδιας της Moody's. Ο οίκος «φιμίζεται» για τις πιο αργές κινήσεις του. Πριν αναβαθμίσει την αξιολόγηση της Ελλάδας τον Σεπτέμβριο του 2023 χρειάστηκε να περάσουν τρία χρόνια, καθώς η προηγούμενη αναβάθμιση της αξιολόγησης έγινε τον Νοέμβριο του 2020. Και για να φτάσει στην αναβάθμιση του

Υποστηρικτικά σε μια νέα έξοδο της Ελλάδας στις αγορές, προσεχώς, μπορεί να λειτουργήσει η νέα μείωση επιτοκίων που αναμένεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις 12 Σεπτεμβρίου.

2020, ο οίκος περίμενε 20 μήνες. Οπως εκτιμούν πηγές της αγοράς, ο οίκος σε δύο περίπου εβδομάδες από σήμερα θα μπορούσε είτε να μην κάνει τίποτα είτε –στην καλύτερη περίπτωση– να αναβαθμίσει τις προοπτικές της Ελλάδας σε θετικές, που σημαίνει αναβάθμιση στην επενδυτική βαθμίδα σε 12-18 μήνες.

Αλλωστε, κατά τη διπλή αναβάθμιση του Σεπτεμβρίου του περασμένου έτους, ο οίκος έδωσε σταθερές προοπτικές στην αξιολόγηση της Ελλάδας, που σημαίνει πως δεν αναμένεται αλλαγή στη βαθμολογία της στους επόμενους 12-

18 μήνες, δηλαδή έως τον Σεπτέμβριο του 2024 με Μάρτιο του 2025.

Οπως έχει γράψει η «Κ», η τελευταία αναβάθμιση της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα (από τη Fitch τον Δεκέμβριο 2023) έχει οδηγήσει σε «επιβεβαιωμένες» εισροές ύψους 8-10 δισ. ευρώ στα ελληνικά ομόλογα και όταν η Moody's προχωρήσει σε παρόμοια κίνηση τότε οι εισροές θα διπλασιαστούν, φτάνοντας έως και τα 20 δισ. ευρώ, σύμφωνα με εκτιμήσεις. Κι αυτό θα ήταν ίσως πιο «χρήσιμο» να συμβεί το 2025 παρά φέτος: εκτός του ότι η Ελλάδα έχει πλέον μέση βαθμολογία ε-

πενδυτικής βαθμίδας, απολαμβάνει ήδη αρκετές εισροές οι οποίες καλύπτουν πλήρως την εκδοτική δραστηριότητα του 2024. Αντιθέτως, καθώς το 2025 δεν θα υπάρχει πλέον η στάρξη των αγορών ελληνικών ομολόγων από την ΕΚΤ (το PEPP τελειώνει τον φετινό Δεκέμβριο), οι εισροές και οι νέοι επενδυτές που θα φέρει η επενδυτική βαθμίδα της Moody's θα είναι σαφώς πιο «αναγκαία» τότε.

Πλεόνασμα - έκπληξη

Η Ελλάδα πάντως κτίζει το έδαφος ώστε όχι μόνο η Moody's να δώσει την αναβάθμιση, αλλά και για να «ξεκολλήσει» από το χαμηλό investment grade, που είναι η μέση βαθμολογία της αυτή τη στιγμή, ωθώντας τις S&P, Fitch, DBRS και Scope Ratings να ξεκινήσουν το 2025 νέο γύρο αναβαθμίσεων. Σε αυτή την κατεύθυνση, «κλειδί» και προτεραιότητα του οικονομικού επιτελείου της κυβέρνησης είναι η μείωση του καθαρού χρέους (το ονομαστικό χρέος μείον τα ταμειακά διαθέσιμα που διατίθεται το κράτος), στο οποίο οι οίκοι αξιολόγησης δίνουν αυξανόμενη σημασία, ενώ «μόνους» θα αποτελέσει και το πρωτογενές πλεόνασμα - έκπληξη. Σύμφωνα με πληροφορίες, το 2024 αναμένεται να κλείσει με πρωτογενές πλεόνασμα πάνω από 2,5% του ΑΕΠ, έναντι του στόχου για 2,1%, δηλαδή με υπέρβαση κατά περίπου 880 εκατ. ευρώ τουλάχιστον, χάρη στις υψηλότερες εισπράξεις φόρων.

Μείωση χρέους

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η διαδικασία για να προβεί η Ελλάδα σε νέα πρόωρα αποπληρωμή χρέους (και άρα μείωση του καθαρού χρέους) έχει ήδη ξεκινήσει και αναμένεται εντός του Σεπτεμβρίου να ληφθεί το επίσημο πράσινο φως από τις Αρχές της Ευρωζώνης. Η πρόωρη αποπληρωμή αφορά τρεις επτήσεις δόσεις των διμερών δανείων (GLFs) και συγκεκριμένα του διαστήματος 2026-2028, συνολικού ύψους 7,935 δισ. ευρώ, οι οποίες θα πληρωθούν στις 15 Δεκεμβρίου χρησιμοποιώντας περίπου 2,9 δισ. ευρώ από τα ταμειακά διαθέσιμα του ελληνικού Δημοσίου, τα οποία σήμερα διαμορφώνονται στα 40 δισ. ευρώ, και περίπου 5 δισ. ευρώ από το σκληρό «μαξιλάρι» (το γνωστό cash buffer) των 15,697 δισ. ευρώ. Η μείωση του αποθεσίου εντόκων γραμματίων κατά περίπου 2 δισ. ευρώ στο σύνολο του 2024 αποτελεί επίσης κίνηση προς την κατεύθυνση της μείωσης του χρέους. Το 2023, το καθαρό χρέος διαμορφώθηκε στα 323,071 δισ. από 325,273 δισ. ευρώ το 2022 και τον Ιούνιο 2024 διαμορφώθηκε στα 321,949 δισ. ευρώ, δηλαδή η μείωσή του φτάνει στα 3,3 δισ. ευρώ.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΠΕΛΑΓΙΔΗ

Προσοχή στους ψευδοπρωφίτες

Καθώς ο πληθωρισμός προσεγγίζει, σε πλαίσιο διεθνών αναταράξεων και αβεβαιοτήτων, προς τον στόχο του 2%, η προσοχή των νομισματικών αρχών για την επίτευξη του στόχου αυτού στρέφεται κυρίως στις αγορές εργασίας και τους μισθούς. Χαρακτηριστικός, πρόσφατα στοιχεία για μια λιγότερο σφιχτή αγορά εργασίας στις ΗΠΑ ερμηνεύθηκαν λανθασμένα από τις αγορές ως μια ένδειξη επερχόμενης ύφεσης. Ωστόσο, στη συνέχεια θετικά στοιχεία για το λιανικό εμπόριο, την καταναλωτική εμπιστοσύνη, αλλά και την αύξηση της απασχόλησης λόγω επιπρόσθετου εργατικού δυναμικού από εγχώριες και αλλοδαπές πηγές, επανέφεραν την αισιοδοξία. Στην Ευρώπη τα στοιχεία της ΕΚΤ δείχνουν

πλέον αρνητική συνεισφορά των κερδών των επιχειρήσεων στον πληθωρισμό για το πρώτο τρίμηνο του 2024, τραβώντας τον προς τα κάτω, ενώ για όλο το 2023 οι αυξήσεις στους μισθούς υπερέβαν τη «συνεισφορά» στην άνοδο των τιμών από εκείνη των κερδών.

Εμπειρικές έρευνες για τις αγορές εργασίας δείχνουν ότι συχνά δεν βρίσκονται σε ισορροπία, όπως υποθέτουν τα θεωρητικά υποδείγματα. Κι αυτό γιατί συχνά υπάρχουν «τριβές» ασύμμετρης πληροφόρησης, ιδίως όσον αφορά τους υψηλούς ειδικευτους εργαζομένους, με αποτέλεσμα να τελευταίοι να μη βρίσκουν εκείνες τις θέσεις εργασίας που «κωμούνται» στα προσόντα τους. Έτσι, θέσεις εργασίας μένουν κενές χωρίς να α-

γορά εργασίας να ισορροπεί (εκκαθαρίζεται). Επίσης, έρευνες δείχνουν ότι ο εργοδότης μπορεί να διαθέτει μονοπωλιακή δύναμη σε μια μικρή και αβαθή τοπική ή εθνική αγορά και να ορίζει σε χαμηλότερο επίπεδο, από την παραγωγικότητα και τα κέρδη του, τους μισθούς. Αυτό μπορεί να συμβαίνει κυρίως σε γυναίκες και χαμηλόμισθους, καθώς στις ομάδες αυτές η «ελαστικότητα της παραίτησης» είναι χαμηλότερη, δηλαδή δύσκολο παραπαύονται για να εργαστούν σε έναν άλλο εργοδότη με υψηλότερες απολαβές. Ενα τέτοιο ποσοστό μπορεί μάλιστα να φτάσει και το 20%-30% του εργατικού δυναμικού. Κενές θέσεις και ανεργία, μια αντίστροφη σχέση που απεικονίζεται στη λεγόμενη «καμπύλη

Η υπερβολική αυτοπεποίθηση αυτών που κάνουν κατηγορηματικές προβλέψεις δεν έχει θέση σε έναν αβέβαιο και περίπλοκο κόσμο.

Beveridge», μπορεί παραδόξως να συνυπάρχουν λόγω, μεταξύ των άλλων, ενός εκπαιδευτικού συστήματος που δεν επικοινωνεί με την αγορά εργασίας.

Όλα τα παραπάνω δείχνουν την υψηλή αβεβαιότητα και τις δυσκολίες εκτιμήσεων από τις νομισματικές αρχές για τις επιδράσεις στον πληθωρισμό

από τις εξελίξεις στις αγορές εργασίας. Σχετικά με αυτό, σημαντική ήταν η πρόσφατη ομιλία του υποδιοικητή της Τράπεζας της Αυστραλίας A. Hauser, ο οποίος προειδοποίησε αυτούς με την υπερβολική αυτοπεποίθηση που κάνουν κατηγορηματικές προβλέψεις και εκτιμήσεις σε έναν αβέβαιο και περίπλοκο κόσμο (ψευδοπρωφίτες), για ενδεχόμενη λανθασμένη πλοήγηση της νομισματικής πολιτικής στους δύσκολους επόμενους μήνες. Αντιθέτως, ο Αυστραλός υποδιοικητής σημειώνει πως θα πρέπει να... «αποφεύγουμε την υπερβολική εξάρτηση από επιμέρους εκτιμήσεις και αντ' αυτού να πλαισιώνουμε τις εκτιμήσεις μας με όρους ενδεχόμενων υποθέσεων. Προσαρμόζοντας συνεχώς το βάρος που βά-

ζουμε σ' αυτές τις υποθέσεις μέσω μιας διαδικασίας μάθησης – από τα δικά μας λάθη προβλέψης, από ένα ευρύ φάσμα αναλυτικών μοντέλων, από ποιοτικά δεδομένα και τεχνητή νοημοσύνη, από παραδείγματα άλλων χωρών και μέσω «τι-εάν» και σεναρίων. Και επικοινωνώντας ανοικτά και ειλικρινά για το που είμαστε σχετικά σίγουροι όσον αφορά τις προοπτικές (και πού δεν είμαστε), πού επιδιώκουμε να βρεθούμε και ποια είναι η ισορροπία των κινδύνων».

Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάτι σοφότερο επί του παρόντος.

Ο κ. Θεόδωρος Πελαγίδης είναι καθηγητής οικονομικής ανάλυσης στο Παν. Πειραιώς και υποδιοικητής της Τ.Ε.

Νέα κίνητρα για μεγαλύτερες επιχειρήσεις

Πριμοδότηση συγχωνεύσεων, αύξηση 50% των φοροαπαλλαγών για έρευνα και ανάπτυξη, υψηλότερα όρια επένδυσης σε startups

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Νέο πλαίσιο κινήτρων για συγχωνεύσεις και μετασχηματισμούς χιλιάδων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, με στόχο αυτές να «μεγαλώσουν, να είναι βιώσιμες αλλά και ανταγωνιστικές», καταθέτει μέσα στον Σεπτέμβριο στη Βουλή το οικονομικό επιτελείο. Με το νέο σχέδιο αυξάνονται –πάνω από 50%– οι φοροαπαλλαγές για την έρευνα και την ανάπτυξη, μειώνεται το ύψος του ελάχιστου κεφαλαίου που απαιτείται για τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων με μεταφορά και των ζημιών που θα προκύψουν, παράλληλα τριπλασιάζονται τα όρια για τους «επενδυτικούς άγγελους» που επενδύουν σε startups, ενώ τους παρέχεται η δυνατότητα να επενδύουν σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών.

Σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στη χώρα μας δραστηριοποιούνται περίπου 800.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις, από τις οποίες το 95% έχει έως 10 εργαζομένους, ενώ μόλις 672 μεγάλες επιχειρήσεις έχουν περισσότερους από

Ενας από τους στόχους του νέου νομοσχεδίου είναι η ενίσχυση της συνεργασίας των μεγαλύτερων επιχειρήσεων με το startup οικοσύστημα της χώρας.

250 εργαζομένους. Οι συγχωνεύσεις αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά, καθώς το νέο σύστημα φορολόγησης των επαγγελματιών αυξάνει το ελάχιστο εισόδημα που πρέπει να δηλώσουν στην φορολογία, ενώ αντίθετα η συνεργασία οδηγεί σε χαμηλότερα συντελεστές, με τα οφέλη να φθάνουν έως και 125.000 ευρώ σε εννέα έτη. Σύμφωνα με στελέχη του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, είναι προς το συμφέρον, για παράδειγμα, δύο φούρνων να συγχωνευθούν καθώς τα οφέλη θα

Ο angel investor μπορεί να τύχει του δικαιώματος έκπτωσης από το φορολογητέο εισόδημά του για εισφορές κεφαλαίου σε νεοφυείς επιχειρήσεις μέχρι του συνολικού ποσού των 900.000 ευρώ ανά φορολογικό έτος, οι οποίες μπορούν να διενεργηθούν σε έως τρεις, κατά μέγιστο αριθμό, διαφορετικές νεοφυείς επιχειρήσεις και μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ ανά επιχείρηση.

είναι σημαντικό με τη μείωση των φόρων που θα κληθούν να καταβάλουν για 9 έτη, ενώ ταυτόχρονα θα γλιτώσουν και από το ελάχιστο φορολογητέο εισόδημα.

Τα κίνητρα για συγχωνεύσεις

Το σχέδιο νόμου προβλέπει τη μείωση του ελάχιστου ορίου εταιρικού κεφαλαίου για τις επιχειρήσεις που συγχωνευθούν - μετασχηματιστούν. Συγκεκριμένα θα παρέχει τη δυνατότητα:

α) Μεταφοράς φορολογικής ζημίας των μετασχηματιζόμενων επιχειρήσεων.

β) Μείωση του ελάχιστου ορίου εταιρικού κεφαλαίου της νέας εταιρείας που προκύπτει από τη συνεργασία φυσικών προσώπων ή τον εταιρικό μετασχηματισμό (σε 100.000 ευρώ από 125.000 ευρώ) και αποτελεί προϋπόθεση για την εξασφάλιση μείωσης της φορολογικής επιβάρυνσης έως 30% στα κέρδη του επιχειρηματικού οχήματος που θα προκύψει. Το κίνητρο αυτό αποσκοπεί στην

προώθηση συνεργειών στην επιχειρηματικότητα μικρής κλίμακας και η συνολική φοροαπαλλαγή, που καλύπτει ορίζοντα 9 ετών, ανέρχεται μέχρι 125.000 ευρώ σε ό,τι αφορά τα κέρδη συνεργαζόμενων φυσικών προσώπων και μέχρι 500.000 ευρώ αν πρόκειται για μετασχηματισμούς επιχειρήσεων.

γ) Κλιμάκωση του συντελεστή φόρου εισοδήματος σε συνάρτηση με διατήρηση θέσεων εργασίας για το διάστημα που παρέχονται τα ευεργετήματα του νόμου.

δ) Επέκταση της απαλλαγής του φόρου στην υπεραξία από το επίπεδο της εταιρείας στο επίπεδο των μετόχων μετά τη μεταβίβαση ή διάλυση της επιχείρησης.

Καινοτομία

Αλλαγές έρχονται και στις ευρεσιτεχνίες. Συγκεκριμένα, επεκτείνεται το πλαίσιο των κινήτρων για την εμπορική εκμετάλλευση ευρεσιτεχνίας (πατέντας), με στόχο να είναι πιο ελκυστική η ανάληψη του ρίσκου της επένδυσης σε έρευνα και ανάπτυξη. Μέχρι σήμερα προβλέπεται τριετής απαλλαγή των σχετικών κερδών από φόρο, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά τα κέρδη αυτά. Με τις παρεμβάσεις που εισάγονται προβλέπεται μείωση του αντίστοιχου συντελεστή κατά 10% για τα επόμενα επτά έτη.

Επενδυτικοί άγγελοι

Διευρύνονται τα φορολογικά κίνητρα για τους angel investors, με αύξηση του ανωτάτου ορίου της επένδυσης σε startups επί του οποίου υπολογίζεται η έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα. Σύμφωνα με πληροφορίες, το όριο αναμένεται να φθάσει τα 900.000 ευρώ. Συγκεκριμένα, οι επενδυτικοί άγγελοι θα έχουν δικαίωμα έκπτωσης από το φορολογητέο εισόδημα που ισούται με το 50% του ποσού της εισφοράς κεφαλαίου που διέθεσαν σε νεοφυείς επιχειρήσεις. Ο angel investor μπορεί να τύχει του δικαιώματος έκπτωσης από το φορολογητέο του εισόδημα για εισφορές κεφαλαίου σε νεοφυείς επιχειρήσεις μέχρι του συνολικού ποσού των 900.000 ευρώ ανά φορολογικό έτος, οι οποίες μπορούν να διενεργηθούν σε έως τρεις, κατά μέγιστο αριθμό, διαφορετικές νεοφυείς επιχειρήσεις και μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ ανά επιχείρηση.

Η εισφορά κεφαλαίου σε νεοφυή επιχείρηση πραγματοποιείται μέσω αύξησης του μετοχικού ή εταιρικού της κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, αντίστοιχα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία αύξησης

κεφαλαίου των Α.Ε., ΕΠΕ και ΙΚΕ. Η καταβολή του χρηματικού ποσού που προορίζεται για την εισφορά κεφαλαίου πραγματοποιείται μέσω μεταφοράς από τραπεζικό λογαριασμό που διατηρεί ο «επενδυτικός άγγελος» στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, σε εταιρικό λογαριασμό της νεοφυούς επιχείρησης που διατηρεί σε τραπεζικό ίδρυμα της Ελλάδας και αποδεικνύεται αποκλειστικά και μόνο από το σχετικό παραστατικό της τράπεζας. Επιπλέον, επεκτείνεται η δυνατότητα αξιοποίησης του κινήτρου αυτού για επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών.

Τέλος, εξορθολογίζεται και εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές πρακτικές – αλλά και τον τρόπο λειτουργίας των λοιπών σχημάτων αμοιβαίων κεφαλαίων – το φορολογικό καθεστώς των αμοιβαίων κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών, ώστε να υπάρχει κίνητρο για δημιουργία επενδυτικών σχημάτων βασισμένων εξ ολοκλήρου στην Ελλάδα.

Δαπάνες R&D

Αυξάνονται σημαντικά τα φορολογικά κίνητρα για έρευνα και ανάπτυξη. Με τις παρεμβάσεις που εισάγονται οι εκπτώσεις μπορούν να φθάσουν από 250% έως και 315% στις εξής περιπτώσεις:

- Έργα συνεργασιών με startups.
- Έργα συνεργασιών με ερευνητικά κέντρα.
- Μικρομεσαίες επιχειρήσεις «ένταξης γνώσης», δηλαδή με δαπάνες R&D > 20% των συνολικών δαπανών.

Επιδιώξη του οικονομικού επιτελείου είναι η ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ αγοράς και ακαδημαϊκής κοινότητας, αλλά και η καλλιέργεια συνεργασιών μεγαλύτερων επιχειρήσεων με το startup οικοσύστημα της χώρας. Στόχος των προτεινόμενων παρεμβάσεων είναι η ενίσχυση του οικοσυστήματος καινοτομίας της χώρας και η γεφύρωση του κενού που χωρίζει την Ελλάδα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο όσον αφορά την έρευνα και ανάπτυξη (R&D). Οι δαπάνες των επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι στο μισό του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

WE BREED CHAMPIONS

MASTERS tennis academy

Εξειδικευμένα προγράμματα για παιδιά από 5 μέχρι 8 ετών. Προκρατήστε τη θέση σας.

Περισσότερες πληροφορίες στο 22 105929 & 99 606625
www.tennismsteracademy.com.cy

#HellenicBankMASTERS

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ | Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

LOW BACK PAIN: A GLOBAL EPIDEMIC

World Physiotherapy

Ο Παγκύπριος Σύλλογος Φυσιοθεραπευτών διοργανώνει σειρά εκδηλώσεων με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Φυσιοθεραπείας και την 35^η επέτειο από τη νομοθετική κατοχύρωση της Φυσιοθεραπείας.

Σάββατο 7/9/24 Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου – 10:00
Ημερίδα με θέμα «Οσφυαλγία – Συντηρητική Αντιμετώπιση».

Σάββατο 14/9/24 εορταστική εκδήλωση στον πολυχώρο Φεγγαρόπετρα στη Χοιροκοιτία – 16:00
Αιμοδοσία, παιχνίδια, έκθεση προϊόντων και Cocktail Party

Και στις δυο εκδηλώσεις η είσοδος θα είναι ελεύθερη.

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ

Στασιμότητα και χαμηλός τζίρος στο Χρηματιστήριο

Σχεδόν αμετάβλητος, με οριακή πτώση 0,01%, έκλεισε χθες ο Γενικός Δείκτης

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Το Χρηματιστήριο Αθηνών προσπάθησε και τελικά κατάφερε να αντισταθεί στο διεθνές αρνητικό κλίμα, με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει μόνο οριακή μεταβολή, λαμβάνοντας στήριξη από επιλεγμένους δεικτοβαρείς τίτλους, κόντρα στις πιέσεις που σημειώθηκαν σε άλλα μέρη του ταμπλό. Αν και στο ξεκίνημα της εβδομάδας η αγορά είχε δείξει διάθεση να ξεφύγει από την τάση συσσώρευσης που είχε υιοθετήσει στα τέλη του Αυγούστου, η διεθνής επιφρακτικότητα δεν της έδωσε πολλά περιθώρια για συνέχιση της ανόδου. Οι επενδυτές έχουν στραμμένο το βλέμμα σε σειρά στοιχείων από τις ΗΠΑ που ανακινούνται αυτή την εβδομάδα, όπως οι θέσεις εργασίας του Αυγούστου, ενώ διερευνούν παράλληλα τις προοπτικές για τα επιτόκια ενόψει των συνεδριάσεων των μεγάλων κεντρικών τραπεζών που ξεκινούν σε λίγες ημέρες. Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.446,09 μονάδες με πτώση μόλις 0,01%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 86,35 εκατ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε στο -0,24% και στις 3.511,86 μονάδες, ενώ άνοδο 1,05% σημείωσε ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης, κλείνοντας στις 2.337,19 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, με πτώση άνω του 1% έκλεισαν ΟΤΕ και Cenergy, ενώ αν-

Κόντρα στις πιέσεις, το Χ.Α. έλαβε στήριξη από επιλεγμένους δεικτοβαρείς τίτλους.

δικά ξεχώρισε η «Σαράντης» στο +4,49%, ακολούθησαν με κέρδη άνω του 2% οι Autohellas και Motor Oil και άνοδο άνω του 1% κατέγραψαν οι Aegean, ΕΥΔΑΠ και Lamda Development. Στις υπόλοιπες μετοχές, ξεχώρισε η Τράπεζα Αττικής με κέρδη άνω του 18%.

Ο τραπεζικός δείκτης υποχώρησε κατά 0,64% κλείνοντας στις 1.274,69 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να κλείνει στο -1,08%, την Τράπεζα Πειραιώς στο -0,92% και τη Eurobank στο -0,68%, ενώ κέρδη

0,19% σημείωσε η Alpha Bank. Το ελληνικό Χρηματιστήριο ολοκλήρωσε την αρνητική συμπεριφορά του τον Αύγουστο με απώλειες κατά 3,2%, καθώς ανέκτησε μόνο τις απώλειες της «μιαύρης Δευτέρας» στις 5/8 (από τις 1.430 στις 1.340 μονάδες), με τον Γενικό Δείκτη να αποτυγχάνει στις προσπάθειες περαιτέρω αναρρίχησης του, καθώς δεν το επέτρεψαν τα χαμηλά συναλλακτικά δεδομένα, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της «Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ». Ετσι, όπως προσθέτει, οι εξαιρετικές επιδόσεις των εταιρειών πετρελαιοειδών, της Motor Oil κυρίως και της HELLENIQ ENERGY κατά δεύτερο λόγο, αλλά και της Cenergy που ευνοείται από τον ενεργειακό μετασχηματισμό που συντελείται σε όλο τον πλανήτη, σχεδόν προσιπέρστηκαν, ενώ εισηγμένες με κεφαλαιοποίηση που φτάνει τα 2/3 της συνολικής των 100 δις. ευρώ καταγράφουν αύξηση καθαρών κερδών κατά 15,6% στο α' εξάμηνο.

Κατά τον αναλυτή, έπειτα από την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης της MSCΙ στο τέλος Αυγούστου σε συνέχεια των μεταβολών των συντελεστών στάθμισης

λόγω της εξόδου της Motor Oil, το ελληνικό Χρηματιστήριο μπορεί να συγχρονιστεί με τις ανοδικές κινήσεις των διεθνών αγορών, στον βαθμό που οι επερχόμενες εξελίξεις λειτουργήσουν ως θετικοί καταλύτες: η αξιολόγηση της DBRS στις 6/9, που έχει ήδη αποδώσει επενδυτική βαθμίδα στην ελληνική οικονομία, αλλά κυρίως εκείνη της 13ης Σεπτεμβρίου από τη Moody's. Επιπλέον, το ΤΧΣ θα δρομολογήσει τη διάθεση του συνόλου ή μέρους των μετοχών της Εθνικής με την προσδοκία μιας ικανοποιητικής τιμής, σε συνέχεια των εξαιρετικών επιδόσεων που κατέγραψε η τράπεζα στο πρώτο εξάμηνο.

Όπως εκτιμά ο κ. Τζάνας, σε ένα σενάριο κατά το οποίο τα γεωπολιτικά δεδομένα δεν μεταβάλλονται προς το χειρότερο και τα στοιχεία του ΑΕΠ για το β' τρίμηνο που ανακινούνται η ΕΛΣΤΑΤ την Παρασκευή κινηθούν πάνω από το 2%, το ελληνικό Χρηματιστήριο μπορεί στις επόμενες εβδομάδες να κινηθεί προς τις 1.500 μονάδες, επιδιώκοντας ενδεχομένως και την υπέρβαση του υψηλού έτους (1.502,79 μονάδες στις 20/5/2024).

Στο «κόκκινο» οι δείκτες στις ευρωπαϊκές αγορές

Πτωκικές τάσεις επικράτησαν και χθες στις ευρωπαϊκές αγορές, καθώς για μια ακόμη ημέρα ορισμένα οικονομικά μεγέθη που δόθηκαν στη δημοσιότητα κατατείνουν σε μια εικόνα επιβράδυνσης των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Τα στοιχεία που έδωσε χθες στη δημοσιότητα η Κοινοπραξία Λιανικών Πωλήσεων στη Βρετανία φέρουν τις πωλήσεις να έχουν σημειώσει αύξηση 1% τον Αύγουστο, όταν την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους είχαν αυξηθεί κατά 4,1%. Παράλληλα, όμως, οι ευρωπαϊκές αγορές ακολούθησαν και τις πτωκικές τάσεις που παρουσίασαν οι αμερικανικές μετοχές κατά την πρώτη συνεδρίαση του Σεπτεμβρίου, μετά την αργία της Ημέρας της Εργασίας που κράτησε κλειστή την αμερικανική αγορά τη Δευτέρα.

Τα στοιχεία που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα για τον μεταποιητικό κλάδο της υπερδύναμης κατατείνουν σε επιβράδυνση και επαναφέρουν την ανησυχία για το ενδεχόμενο επικείμενης ύφεσης. Σημειώτεον ότι στη διάρκεια της εβδομάδας αναμένονται στοιχεία για την αμερικανική αγορά εργασίας, τις παραγολίες των βιομηχανιών και τους μισθούς που εκτιμάται πως θα επηρεάσουν τις κινήσεις της Federal Reserve στην επικείμενη συνεδρίασή της. Ετσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 600 έκλεισε με απώλειες 1%, καθώς όλα τα μεγάλα ευρωπαϊκά

χρηματιστήρια και οι σημαντικότεροι τομείς ήταν στο κόκκινο. Οι μετοχές των εταιρειών ορυχείων υποχώρησαν 3,28% και οι μετοχές των εταιρειών τεχνολογίας κατά 2,23%, ενώ αντίθετα κινήθηκαν οι μετοχές των εταιρειών τροφίμων και ποτών, με τον δείκτη του κλάδου να σημειώνει οριακή άνοδο 0,09%. Ο δείκτης FTSE 100 του Λονδίνου έκλεισε με μικρές απώλειες 0,78% και

Νέα στοιχεία δείχνουν επιβράδυνση στον μεταποιητικό κλάδο της αμερικανικής οικονομίας.

ο Xetra DAX ομοίως με υποχώρηση 0,97%. Ο δείκτης CAC 40 του Παρισιού με απώλειες 0,93%, ενώ μεγαλύτερη υποχώρηση σημείωσαν ο δείκτης IBEX της Μαδρίτης, κλείνοντας με απώλειες 1,02% και ο FTSE MIB του Μιλάνου με απώλειες 1,33%. Η επιτυχία της χθεσινής συνεδρίασης ήταν η μετοχή της γαλλικής εταιρείας καλωδιώσεων Nexans, που σημείωσε άμα 8%, καταγράφοντας εκτιμάται πως θα επηρεάσουν τις κινήσεις της Federal Reserve στην επικείμενη συνεδρίασή της. Ετσι, ο πανευρωπαϊκός δείκτης Euro Stoxx 600 έκλεισε με απώλειες 1%, καθώς όλα τα μεγάλα ευρωπαϊκά

REUTERS, CNBC

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη		(€ε δολάρια)	
Εταιρεία	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%	
3M COMPANY	130,86	-2,8436	
ALCOA CORP	30,15	-6,0748	
ALTRIA GROUP	54,32	1,0229	
AMAZON COM	176,415	-1,1681	
AMER EXPRESS C	256,62	-0,7848	
AMER INTL GROU	76,68	-0,4802	
AMGEN	330,49	-1,0005	
APPLE INC	224,06	-2,1572	
BANK OF AMERIC	40,69	-0,1472	
BAXTER INTL IN	38,215	0,7248	
BOEING CO	158,85	-8,5703	
BRISTOL MYERS	49,965	0,03	
CATERPILLAR IN	341,69	-4,0466	
THE CIGNA GP O	365,7	1,0751	
CHEVRON	144,99	-2,0007	
CISCO SYSTEMS	50,075	-0,9201	
CITIGROUP	61,795	-1,349	
CERVECIERIAS	11,05	-1,3393	
COCA-COLA CO	72,91	0,6071	
COLGATE PALMOL	107,84	1,2582	
DANAOS CORP	79,05	-3,6446	
DIANA SHIPPING	2,505	0,2	
DOW INC	52,47	-2,0717	
DUPONT DE NMOU	83	-1,4837	
GLBL X EM MR E	26,31	-1,5864	
ENTERGY CP	122,04	1,1186	
EXXON MOBIL	115,07	-2,4334	
FEDEX CORP	293	-1,9313	
FORD MOTOR CO	11,015	-1,5639	
INTL BUS MACHI	202,47	0,1682	
GENERAL DYNAMI	296,29	-1,0255	
GE AEROSPACE O	167,17	-4,2664	
GOLDM SACHS GR	490,98	-3,7766	
HALLIBURTON CO	30,04	-3,3773	
HARTFORD FINL	116,67	0,8994	
HP INC	35,59	-1,6307	
HOME DEPOT INC	367,26	-0,3365	
INTEL CORP	20,455	-7,9195	
JOHNSON JOHNSO	166,87	0,6089	
JPMORGAN CHASE	222,66	-0,952	
LAZARD INC ORD	47,99	-4,2307	
MCDONALD'S COR	286,185	-0,2805	
MERCK & CO	117,025	-1,203	
MICROSOFT CP	412,8702	-1,0236	
3M COMPANY	130,86	-2,8436	
MORGAN STANLEY	100,057	-3,4292	
NIKE INC CL B	81,85	-1,3261	
NORFOLK SOUTHE	254,92	-0,4841	
PFIZER INC	28,5998	-1,414	
PROCTER & GAMB	174,77	1,8829	
ROCKWELL AUTOM	264,04	-2,9372	
SCHLUMBERGER L	42,435	-3,5349	
SOUTHERN	87,94	1,7824	
STEALTH GAS	5,87	-1,675	
UNISYS CORP	5,44	-1,6275	
UNITEDHEALTH G	598,47	1,4012	
US BANCORP	46,935	-0,6246	

London/Λονδίνο		(€ε πέννες)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
ANGLO AMERICAN	2108,5	-4,808	
A.B.FOOD	2496	0,524	
ADMIRAL GRP	2917	0,379	
ASHTED GRP	5410	0,971	
ANTOFAGASTA	1757	-4,64	
AVIVA	503,6	-0,514	
ASTRAZENECA	13232	-0,648	
BARCOCK INTL	504	-0,683	
BAE SYS.	1312	-1,057	
BARCLAYS	221,95	-1,805	
BR.AMER.TOR.	2866	0,561	
BARRATT DEVEL.	520	-0,574	
BERKELEY GHPL	5005	-0,694	
BR.LAND	4172	0,478	
BUNZL	3576	0,676	
BP	4175	-3,231	
BURBERRY GRP	648,6	-1,538	
BT GROUP	140,5	0,537	
COCACOLA HBC A	2820	0	
CARNIVAL	1148,5	3,236	
CENTRICA	125,95	-1,87	
RICHMONT N	132,7	-0,6	
COMPASS GROUP	2405	0,125	
CAPITA GROUP	17,9	-1,214	
CRH	6746	-1,223	
CRH	6746	-1,223	
DCC	5317,51904	-0,188	
DIAGEO	2454	-0,384	
DIRECT LINE	1931,1	0,888	
EXPERIAN	3676	-0,783	
EASVET	477,7	2,737	
FRESNILLO	516	-5,627	
GLENCORE	381,85	-3,74	
GSK	1663	0,273	
HIKMA	1961	-0,659	
HAMMERSON	28,48	0,636	
HARGREAVES LAN	1106,5	0,317	
HSBC HLDGS.UK	658,4	-1,126	
INTL CONSOL AI	184,8	1,427	
INTERCON. HOTE	7616	-0,6	
3I GRP	3097	-1,144	
IMPBRANDS	2184,009	0,412	
INTERTEK GROUP	4962	1,141	
ITV	78,9	-0,817	
JOHNSON MATTHE	1570	-3,325	
KINGFISHER	280,6	-0,32	
LAND SECS.	633	0	
LEGAL&GEN.	223	-0,58	
LLOYDS GRP	571	-1,48	
MARKS & SP.	120	0,588	
MONDI	1455	-2,152	
NATIONAL GRID	997,2	0,12	
NEXT	10095	-0,148	

Zurich/Zurixn		(€ε ελβ. φρά.)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
ABB LTD N	48,29	-1,39	
RICHMONT N	132,7	-0,6	
GERBERIT NI	541,6	-0,37	
NOVARTIS N	101,36	-1,3	
ROCHE HOLDING	281,6	-2,12	
SGS N	94,32	0,21	
SWATCH GROUP I	174,95	-1,05	
ADECCO N	28,72	-0,28	
JULIUS BAER N	47,63	-3,01	
GIVALDAN N	4414	1,52	
NESTLE SA	91,48	0,93	
TRANSOCEAN N	0	0	
SWISSCOM N	545	0,37	
SWISS RE N	117,3	1,08	
UBS GROUP N	25,52	-1,47	
ZURICH INSURAN	496,5	0,1	

Frankfurt/Φρανκφούρτη		(€ε ευρώ)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
ADIDAS N	230	0	
ALLIANZ SE	282	0,1	
BASF SE	44,49	-1,09	
BAY MOT WERKE	81,56	-1,58	
BEIERSDORF	130,55	0,5	
BAYER N AG	27,81	-0,22	
COMMERZBANK	13,09	-0,32	
CONTINENTAL AG	61	-0,08	
DEUTSCHE BANK	14,516	-0,238	
DT BOERSE N	202	0	
DT LUFTHANSA A	5,79	-0,056	

Amsterdam/Αμστερνταμ		(€ε ευρώ)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
AALBERTS	34,86	-1,25	
AEGON	5,506	-0,58	
ABN AMRO BANK	15,435	-0,96	
AKZO NOBEL	57,74	-0,52	
ARCELORMITTAL	20,23	-5,16	
ASML HOLDING	782,8	-4,39	
GALPAGOS	26,3	-1,05	
HEINEKEN	81,44	0,02	
ING GROEP	16,24	-1	
KPN KON	3,701	0,21	
NN GROUP	44,03	-0,81	
IMCO	151,5	2,92	
RANDSTAD	43,34	-0,25	
RELX	42,16	-0,05	
VOPAK	41,7	-0,62	
WOLTERS KLUWER	154,2	-0,13	

Milano/Μιλάνο		(€ε ευρώ)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
AZA SPA	2,05	2,06	
AZIMUT HLDG	22,26	22,45	
ENEL	6,89	6,90	
SOMF	3097	0,64	
ENI	14,33	14,70	
GENERALI	24,87	24,98	
GEOX	0,59	0,60	
INTESA SANPAOL	3,7115	-1,64	
MEDIOBANCA	15,34	15,34	
RCS MEDIA GROUP	0,74	0,75	
PRYSMIAN	63,30	63,62	
SNAM	4,48	4,47	
TELECOM ITALIA	0,23	0,24	
TENARIS	13,25	13,37	
TERNA	7,90	7,83	
UNICREDIT	36,77	-1,99	

Tokyo/Τόκιο		(€ε γιέν)	
Εταιρεία	Χθες	Μετ.%	
AJINOMOTO	5553	0,71	
ASAHI GROUP HL	5331	-0,73	
ASTELLAS PHARM	1820	1,56	
BRIDGESTONE CO	5631	-0,42	
CANON INC	5092	0,12	
CASIO COMPUTER	1162	0,43	
CITIZEN WATCH	947	-0,94	
CREDIT SAISON	3471	2,09	
DAIWA SEC GROU	1103	0,05	
SABURU	2772,5	-1	
FUJIFILM HOLDI	3969	0,61	
FUJITSU	2847	3,36	
HINO MOTORS	433,5	-1,39	
HITACHI	3599	-0,11	
HONDA MOTOR	1604,5	-0,34	
IHI	6661	-0,4	
ISUZU MOTORS	2219,5	-0,07	
KAWASAKI HWY I	5205	-2,18	
KAJIMA CORP	2648,5	0,09	

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.446,09	1.446,17	-0,08	-0,01%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.511,86	3.520,37	-8,51	-0,24%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	14.371,49	13.950,71	420,78	3,02%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.911,57	3.888,35	23,22	0,60%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.337,19	2.312,88	24,31	1,05%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	839,37	840,89	-1,52	-0,18%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.649,59	1.652,85	-3,26	-0,20%
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ MID & SMALL CAP	2.071,17	2.058,79	12,38	0,60%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.727,28	2.727,44	-0,16	-0,01%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.274,69	1.282,90	-8,21	-0,64%
FTSE/ΑΤΗΧ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ & ΘΛΗΠΙΚΟΝΟΜΙΕΣ	5.590,59	5.598,98	-8,39	-0,15%
FTSE/ΑΤΗΧ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.985,67	6.021,35	-35,68	-0,59%
FTSE/ΑΤΗΧ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.933,04	4.913,55	19,49	0,40%
FTSE/ΑΤΗΧ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	4.994,08	4.998,45	-4,37	-0,09%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΑΣΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	6.404,80	6.294,36	110,44	1,75%
FTSE/ΑΤΗΧ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	6.516,44	6.522,88	-6,44	-0,10%
FTSE/ΑΤΗΧ ΠΡΩΤΗΣ ΥΛΗΣ	4.890,47	4.912,22	-21,75	-0,44%
FTSE/ΑΤΗΧ ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.949,21	4.926,43	22,78	0,46%

* Το Χρηματιστήριο Αθηνών και ο οίκος FTSE Russell ανακοινώνουν τους νέους Συντελεστές Στάθμισης (Capping Factors) των μετοχών που συμμετέχουν στη σύνθεση των δεικτών FTSE/Χ.Α. Οι αλλαγές θα ισχύσουν από τη συνεδρίαση της Δευτέρας 18 Δεκεμβρίου 2023.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

	Κλείσιμο
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	35.686.934,38
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ	9.902.648,54
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	9.261.611,85
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	6.075.275,71
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	3.653.906,62
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.149.520,94
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΗΦΩΝΙΑ	2.375.970,61
ΠΟΛΥΚΛΑΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	2.261.343,66
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1.647.018,88
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	1.410.166,40
ΕΙΔΗ ΠΡΟΩΠΛΗΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	1.305.976,49
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.224.549,20
ΔΥΝΑΜΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.210.130,60
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	857.979,90
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	760.005,53
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	741.766,64
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	702.563,47
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	657.420,58
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	642.438,54
ΤΡΟΦΙΜΑ	385.612,36
ΥΔΡΕΥΣΗ	244.712,54
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	215.699,96
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	199.619,31
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	154.477,24
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Ε.Α.Π.	124.849,81
ΕΞΕΙΔΙΚΥΜΕΝΟ ΔΙΑΝΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	122.293,30
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒ. ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	117.668,61

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	9,820	18,31%	ΚΕΚΡΩΦ (ΚΟ)	1,495	-2,29%
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,363	7,08%	LOULIS FOOD INGREDIENTS (ΚΟ)	2,540	-1,93%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	10,700	4,49%	AUSTRIACARD HOLDINGS AG (ΚΑ)	5,890	-1,67%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,210	4,49%	CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	9,620	-1,64%
INTERCONT. INTERN. Α.Ε.Ε.Α.Π. (ΚΟ)	2,420	4,31%	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,870	-1,32%
MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	2,440	3,39%	ΟΤΕ (ΚΟ)	14,900	-1,19%
INTERGYNT - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,281	2,93%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	7,892	-1,08%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	4,685	2,63%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,630	-0,94%
MIG (ΚΟ)	3,500	2,49%	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,983	-0,92%
ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ (ΚΟ)	1,545	2,32%	ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,960	-0,76%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
BIO (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5,8	-0,68
CENER (CENERGY HOLDINGS SA)	9,62	-1,64
TITC (ΤΙΤΑΝ)	32	-0,31
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	33,36	-0,06
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	14,9	-1,19
ΑΡΑΓΓ (ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES)	11,3	1,25
TENERG (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	19,24	0,52
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	10,7	4,49
ΔΔΑ (ΔΙΕΘΝ. ΑΕΡΟΠΟΡΙΟ ΑΘ.)	7,898	0,05
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΕΛΛΑΚΤΟΡ)	2,08	0
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	17,6	0
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	34,5	0,17
ΛΑΜΔΑ (LAMBDA DEVELOPMENT)	7,23	1,4
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΧΧΑΛΚΟΡ)	1,86	-0,53
ΑΛΦΑ (ALPHA BANK)	1,579	0,19
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	23,14	-0,26
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	7,892	-1,08
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	3,983	-0,92
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	2,05	-0,68
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,21	0
ΟΤΟΕΛ (ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	11,48	2,32
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	5,66	1,25
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	16,1	-0,31
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	22,1	2,03
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	11,7	-0,34

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	13.103.577,53
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	10.695.001,93
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	9.902.648,54
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	9.261.611,85
ΕΥΡΩBANK HOLDINGS (ΚΟ)	7.274.090,67
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.431.556,36
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	3.847.060,73
JUMBO (ΚΟ)	3.653.906,62
ΟΤΕ (ΚΟ)	2.375.970,61
ΜΕΤΛΕΝ ENERGY & METALS (ΚΟ)	2.261.343,66
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	0,41%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	0,40%
MEDICON ΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0,38%
CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,37%
ΑΛΦΑ ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	0,34%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,30%
ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,27%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,26%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,26%
ΡΗΟΕΝΧ VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,26%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	109	535	5.315
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	1.264
FTSE/Χ.Α. Large Cap	109	535	4.028
MSCI GREECE REBASED	0	0	23
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	909	12.716	410.651
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	57	1.050	21.920
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	10	37	3.820
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	111	3.287	160.851
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ(ΚΟ)	6	23	1.162
ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	0	0	151
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	3	20	641
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	0	0	140
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	15	50	4.054
ΕΛΛΑΚΤΟΡ (ΚΟ)	25	69	3.216
ΕΛΒΑΧΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	9	38	4.784
ΕΥΡΩBANK HOLDINGS (ΚΟ)	53	1.017	17.894
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	3	17	4.377
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	24	1.048
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	18	160	11.810
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	14	108	3.855
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	38	98	6.032
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	26	152	7.727
INTRAKAT (ΚΟ)	1	1	2.362
JUMBO (ΚΟ)	4	12	397
LAMBDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	2	3	6.053
MIG (ΚΟ)	22	82	4.638
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	2	5	88
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	99	455	6.038
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	62	617	15.118
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	10	58	1.272
ΤΡΑΠΕΖΑ ΟΡΤΙΜΑ BANK (ΚΟ)	0	0	70
ΟΤΕ (ΚΟ)	7	13	3.462
ΟΑΠ (ΚΟ)	0	0	70
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	225	4.433	67.634
ΔΕΗ (ΚΟ)	41	278	25.043
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	173
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18	498	20.073
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	9	50	402
VIHALCO SA/NV (ΚΑ)	14	61	4.276
Δικαιώματα σε Δείκτες	7	22	838
FTSE/Χ.Α. Large Cap	7	22	838
Δικαιώματα σε Μετοχές	0	0	644
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	310
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	150
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	81
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	0
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	103
Συνολική Δραστηριότητα	1.025	13.273	417.448

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 3 Σεπτεμβρίου 2024

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΗ	ΑΝΟΤΑΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	3.1000	3.1800	3.1281	1.0320	65.890	3.1200	3.1500	3.1200	0,00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	4.9000	5.0400	4.9599	-7.6280	87.532	4.9400	4.9500	4.9000	-3,54
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	1.2900	1.3450	1.3304	2.6910	70.970	1.3200	1.3350	1.3400	2,29
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0,0000	0,1250		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0590	0.0590	0.0590	0.2120	20.000	0.0570	0.0590	0.0590	1,72
Τεχνολογία										
ΛΟΥΤ	LOGICOM PUBLIC LTD	3.0000	3.0600	3.0069	0.6880	8.140	2.9800	3.0600	3.0600	2,00
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	2.2000	2.2400	2.2300	4.8270	4.000	2.2000	2.2600	2.2400	-0,88
ΚΟΖΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0,1200	0,1330		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0195	0.0200	0.0199	0.0390	38.787	0.0195	0.0200	0.0200	2,56
ΑΙΕΠ	ΑΙΛΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (EM, Σ)						0,0450	0,0470		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0,0000	0,0000		
ΠΙΕΠ	UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)						0,0630	0,0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0,4000	0,0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM, Σ)						0,0000	0,0365		
ΙΣΕΠ	ΙΣΥΧ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (EM, Σ)						0,0000	0,0405		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0,0090	0,0110		
ΡΕΕΠ	REGALIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (EM, Σ)						0,0040	0,0000		
ΣΙΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0,0025	0,0035		
ΧΑΕΠ	HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (EM, Σ)						0,0000	0,0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	ERMES DEPARTMENT STORES PLC	0.0220	0.0220	0.0220	0.2000	7.226	0.0205	0.0000	0.0220	10,00
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ" "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ *							1,2200	0,0000	
ΚΛΑΡ	CL									

Μια μικρή Ισπανία στα γήπεδα της Super League 1

Ο Αρης αγωνίστηκε με περισσότερους Ισπανούς παίκτες στην ενδεκάδα από ό,τι πολλές ομάδες στη La Liga. Ο προπονητής του, Ακης Μάντζιος, εξηγεί γιατί οι ελληνικοί σύλλογοι έχουν στραφεί με ζήλο στην ισπανική αγορά

Του ΑΚΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Μια τετραετία, με δύο σερί κατακτήσεις Euro (2008, 2012) και ενδιάμεσα ένα Μουντιάλ (2010). Στο διάστημα αυτό έλαβε χώρα το «ξέσπασμα» μιας προδοσίας σχολής και η αφορμή για να γίνει μία από τις πλέον περιζήτητες αγορές στην Ευρώπη. Η Ισπανία ανέκαθεν ήταν σημείο αναφοράς για το παγκόσμιο ποδόσφαιρο, αλλά οι παίκτες της έμοιαζαν να είναι περιρακωμένοι στα στενά όρια της. Το ταλέντο τους φάνταζε μια ευκαιρία για χώρες σαν την Ελλάδα ώστε οι ομάδες να «κτίσουν» ένα ελκυστικό αγωνιστικό στυλ που αναδύεται και υποστηρίζεται από το «άστρο» του Πεπ Γκουαρδιόλα, αλλά και τεχνικούς όπως ο Ράφα Μπενίτεθ, ο Ουνάι Εμερί και ο Κίκε Φλόρες.

Αυτό εξασφάλιζε επιθετική επιβολή και αμυντική ισορροπία, με το παιχνίδι κατοχής και την πίεση ψηλά σε πρώτο πλάνο. Η δημιουργία ανθρώπινων τριγώνων, σε κλειστό χώρο, είχε ως αποτέλεσμα να αυξάνονται οι ελεύθερες επιλογές και να καθίσταται απρόβλεπτος ο τρόπος επίθεσης, κάτι που συνδυάζει όμορφο θέαμα για την εξέδρα και αποτελέσματα στην ομάδα.

Η επιστροφή του Αρη από τη Β' Εθνική στη μεγάλη κατηγορία, το 2006, και η συνεργασία της τότε διοίκησης Σκόρδα με τον Ισπανό ατζέντη Μανουέλ Φερέρ είχαν ως επακόλουθο την άφιξη στη Θεσσαλονίκη οκτώ Ισπανών ποδοσφαιριστών με απώτερο στόχο να αλλάξει εντελώς το προφίλ της ομάδας. Δύο εξ αυτών, οι Κόκε και Χαβίτο, αγαπήθηκαν όσο λίγοι στο «Κλεάνθης Βικελίδης». Τα προσόντα τους τους μετέτρεψαν σε προδρόμους για τον ερχομό εκατοντάδων συμπατριωτών τους τα επόμενα χρόνια, μέχρι και σήμερα στη χώρα μας.

Σε συνδυασμό με την παρουσία του Ερνέστο Βαλβέρδε στον Ολυμπιακό, το 2008, και τις προπονητικές καινοτομίες του, σταδιακά κυριάρχησαν στα ελληνικά γήπεδα, εκτοπίζοντας από την πρωτοκαθεδρία τους Αργεντινούς, τους Βραζιλιάνους και τους Σέρβους, που αποτελούσαν τις παραδοσιακές ισχυρές παρουσίες ξένων στο πρωτάθλημά μας. Σχεδόν δύο δεκαετίες αργότερα, η εφημερίδα Ας στην ηλεκτρονική έκδοσή της εστίασε στους «κίτρινους», με αφορμή τους επτά Ισπανούς της ενδεκάδας στον αγώνα της προηγούμενης με τον Ατρόμητο. Οκτώ, εάν υπολογίσουμε και τον Κίκε Σαβέριο, που κατάρχεται από το Εκουαδόρ αλλά έχει ισπανικό διαβατήριο και έχει μεγαλώσει από μικρό παιδί στη χώρα.

Είναι χαρακτηριστικό πως με αυτή την οκτάδα η ομάδα του Ακη Μάντζιου είχε περισσότερους Ισπανούς στην ενδεκάδα της από τις Σεβίλλη (4), Ατλέτικο Μαδρίτης (5), Βαγιαδολίδ (4), Μαγιόρκα (4), Ρεάλ Μαδρίτης (1), Ράγιο Βαγιεκάνο (6), Μπαρτσελόνα (7), Λεγκανές (7), Αλαβές (6), Μπέτις (6) και Χετάφε (6), έτσι όπως παρατάχθηκαν στην 1η αγωνιστική της Primera Division.

Θέλοντας ακόμη 11 ημέρες για να ολοκληρωθεί η μεταγραφική περίοδος (χωρίς να υπολογίζεται η παράταση για τους ελεύθερους), οι Θεσσαλονικείς διαθέτουν στο ρόστερ τους ούτε λίγο ούτε πολύ δέκα Ισπανούς, ισοφαρίζοντας ένα ρεκόρ που είχε ο Αστέρας Τρίπολης από την περίοδο 2020-21, μια σεζόν που οι Αρκάδες είχαν τερματίσει στην 6η θέση και πέτυχαν την είσοδό τους στα πλέι οφ.

Είναι η πρώτη και με διαφορά από τις ομάδες της Super League 1 με τους περισσότερους Ισπανούς στο δυναμικό της. Ακολουθεί ο Αστέρας Τρίπολης με τέσσερις, ενώ από τις 14 ΠΑΕ, ο Λεβαδειακός

είναι η μοναδική δεν έχει μέχρι στιγμής Ισπανό στο ρόστερ του.

Τι είναι αυτό όμως που κάνει τους Έλληνες παράγοντες να επιλέγουν Ισπανούς; Πώς είναι για έναν προπονητή να έχει στην ομάδα του τόσους ξένους από την ίδια χώρα; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα;

«Κατ' αρχάς, πρέπει να τονιστεί πως πρόκειται για παίκτες με ποδοσφαιρική παιδεία ανεξαρτήτως της εξέλιξής τους στην πορεία του χρόνου», τονίζει στην «Κ» ο προπονητής του Αρη, Ακης Μάντζιος. «Υπηρετούν το σύγχρονο στυλ παιχνιδιού, που έχει στόχο την υπεραριθμία έναντι του αντιπάλου και τη μετάβαση στην επίθεση μέσω της κατοχής της μπάλας. Και το βασικό είναι πως όταν την έχουν στα πόδια τους, ξέρουν τι να την κάνουν διαθέτοντας τα ανάλογα τεχνικά χαρίσματα. Από κει και πέρα, μπορείς να βρεις σε μια μικρομεσαία ομάδα της La Liga ποδοσφαιριστές που είναι σε θέση να κάνουν τη διαφορά στις πέντε μεγάλες ελληνικές. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα με τον Μορόν, που αναδείχθηκε πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος πέτυχε και αγωνιζόταν στην Μπέτις, διαχρονικά μια μεσαία ομάδα του ισπανικού πρωταθλήματος».

Ο 54χρονος τεχνικός κοουστάρει μια ομάδα η οποία έγινε θέμα στην ιβρική χώρα, αφού σε αυτήν έχει εγκατασταθεί μια επί της ουσίας ισπανική παροιμία. Από το ρόστερ των 27 ποδοσφαιριστών που έχει μέχρι στιγμής στα χέρια του, οι 10 είναι Ισπανοί, ενώ υπάρχουν και άλλοι τρεις ισπανόφωνοι. «Η αλήθεια είναι πως όταν ένας προπονητής διαθέτει αρκετούς παίκτες από την ίδια χώρα, διακατέχεται από τον φόβο μήπως υπάρξει κάποιου είδους “γκετοποίηση” στα αποδυτήρια. Γι' αυτό τον λόγο η όλη κατάσταση χρειάζεται

Ο Χουλιάν Κουέστα του Αρη (κέντρο), ο Μπράντον Τόμας του ΠΑΟΚ (αριστερά) και ο Πάολο Φερνάντες της ΑΕΚ, τρεις από τους Ισπανούς που πρωταγωνιστούν στο ελληνικό πρωτάθλημα.

ειδική διαχείριση. Σε ό,τι μας αφορά, όταν είδαμε ότι οι συγκεκριμένοι παίκτες έχουν τα χαρακτηριστικά που θέλαμε, δεν είχα ενδοιασμό στο να συναντηθώ για να τους αποκτήσουμε. Ειδικά από τη στιγμή που η διοίκηση είχε βρει τον δίαυλο επαφής ώστε να έρθουν και ανταποκρινόταν στα οικονομικά τους στάνταρ, δεν θα μπορούσα να αρνηθώ. Τα πρωταθλημά τους είναι ποιοτικά, ακόμη και αυτά των χαμηλότερων κατηγοριών, και οι δικές μας μικρότερες ομάδες σε αυτή την αγορά βρίσκουν καλούς ποδοσφαιριστές σε προσιτές τιμές».

Εύκολη προσαρμογή

Πώς γίνεται όμως η συνεννόηση μεταξύ τους; «Η αλήθεια είναι ότι στα αποδυτήρια η γλώσσα που κυριαρχεί είναι η ισπανική. Οι οδηγίες δίνονται στα αγγλικά από εμένα και από εκεί υπάρχει μεταφραστές που τις μεταφέρει στους παίκτες. Ο εβδομαδιαίος προγραμματισμός αποστέλλεται στα ισπανικά και κατά δεύτερον στα αγγλικά. Είναι μια κατάσταση που στον Αρη έχει γίνει ρουτίνα επί πολλά χρόνια, δεν ενοχλεί, ενώ και οι οπαδοί μας έχουν εξοικειωθεί με τους Λατίνους. Από την

πλευρά τους και οι ίδιοι, έχοντας συμπατριώτες συμπαίκτες, προσαρμόζονται πολύ πιο εύκολα στην Ελλάδα και τους αρέσει πολύ. Είμαστε μεσογειακή χώρα με κοινό ταμπεραμέντο, ανάλογες καιρικές συνθήκες και τρόπο ζωής. Ο Κουέστα, για παράδειγμα, ο οποίος συμπληρώνει φέτος επτά χρόνια στον Αρη, λατρεύει τη Θεσσαλονίκη και θέλει να τερματίσει εδώ την καριέρα του».

Θα συμπληρώνει 11άδα Ισπανών, αν βρισκόταν κάτι εξαιρετικό μέχρι τη λήξη της μεταγραφικής περιόδου; Ηδη μέχρι πρότινος το όνομα του Χουάνκαρ που έμεινε ελεύθερος από τον Παναθηναϊκό βρισκόταν ψηλά στα μεταγραφικά σενάρια των «κίτρινων». «Εννοείται πως εφόσον βρούμε αυτό που θέλουμε και είναι Ισπανός δεν θα πούμε “όχι” επειδή έχουμε πολλούς».

Την ώρα που στο παιχνίδι της Μπαρτσελόνα με τη Βαλένθια για την 1η αγωνιστική της La Liga έπαιξαν τέσσερις Ισπανοί, 22 Ισπανοί και 16 παίκτες από τις ακαδημίες των δύο συλλόγων, στο ελληνικό πρωτάθλημα, σε ό,τι αφορά τα ταλέντα και τους γηγενείς, οι αριθμοί ήταν εντελώς διαφορετικοί.

- ΑΡΗΣ 10**
Λόρεν Μορόν
Χουλιάν Κουέστα
Σάγκο Μάγιο
Φραν Βέλεθ
Μάρτιν Μοντόγια
Μάνου Γκαρθία
Μόντσου
Ρούμπεν Πάρντο
Βαλεντίνο Φατόρε
Κίκε Σαβέριο
- ΑΣΤΕΡΑΣ ΤΡ. 4**
Πέπε Καστάνιο
Σεσκ Ρεγκίς
Μούμο Μουνιόθ
Ρούμπεν Γκαρσία
- ΠΑΟΚ 3**
Τζόνι Οτο
Μπράντον Τόμας
Ζόαν Σάστρε
- ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ 3**
Έντερ Γκονζάλες
Κίχι
Καρλίτος
- ΟΦΗ 3**
Χερούς Χιμένεθ
Μπόρκα Γκονζάλες
Αντριάν Ριέρα
- ΚΑΛΛΙΘΕΑ 2**
Μπερναμπέ Μπαρογάν
Χαβιέρ Ματίγια
- ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ 1**
Ντάνι Γκαρθία
- ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ 1**
Ρούμπεν Πέρεθ
- ΑΕΚ 1**
Πάολο Φερνάντες
- ΒΟΛΟΣ 1**
Πέδρο Κόντε
- ΛΑΜΙΑ 1**
Αλβάρο Ρατόν
- ΠΑΝΕΡΡΑΪΚΟΣ 1**
Χεφτέ Μπετανκόρ
- ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΣ 1**
Φερμίν Ρουίθ

NEW PROGRAM

Wake Me Up When September Ends
Green Day

Listen on Deejay 93.5

Breakfast
Βασιλική Παπαμιχαήλ & Δημήτρης Δερματάς
Καθημερινά 06:00-09:00

POWERED BY **epic**

Ακούς ό,τι αγαπάς όλες τις ώρες

6-10
ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΜΕ 12.9%

9-12
ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

ΜΕ 13.4%

21-24
ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

ΜΕ 15.2%

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΡΟΝ ΜΑΡΚΕΤ ΡΕΣΕΑΡΧ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΝΟΕΜΒΡΙΟ 2023 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ 2024 ΚΑΙ ΕΛΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΩΝ 13-80.

Ο κακός ύπνος, παράγοντας κινδύνου για εμφάνιση άνοιας

Τι είδους διασύνδεση βλέπουν οι ειδικοί

Της ΝΤΑΝΑ ΣΜΙΘ

Ο ανεπαρκής ύπνος σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας έχει συνδεθεί με αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης της νόσου Αλτσχάιμερ. Αλλά παραδόξως, το ίδιο ισχύει και για τον υπερβολικό ύπνο. Αν και οι επιστήμονες είναι βέβαιοι για την ύπαρξη σύνδεσης μεταξύ ύπνου και άνοιας, η φύση αυτής της σχέσης είναι περίπλοκη. Ο κακός ύπνος ενδέχεται να προκαλεί αλλαγές στον εγκέφαλο οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της άνοιας. Ή μπορεί ο ύπνος να διαταράσσεται εξαιτίας

Όσο περισσότερο παραμένει κάποιος ξύπνιος, τόσο περισσότερο αμυλοειδές συσσωρεύεται και τόσο λιγότερο χρόνο έχει ο εγκέφαλος για να το απομακρύνει.

ενός υποκείμενου προβλήματος υγείας που επηρεάζει και την υγεία του εγκέφαλου. Επιπλέον, οι αλλαγές στις συνήθειες του ύπνου μπορεί να αποτελούν πρόωμο σύμπτωμα της ίδιας της άνοιας. Δείτε τι πιστεύουν οι ειδικοί γι' αυτές τις διάφορες συνδέσεις και πώς μπορείτε να αξιολογήσετε τον κίνδυνο με βάση τις προσωπικές σας συνήθειες ύπνου.

Λίγες ώρες

Ο ύπνος λειτουργεί σαν ένα νυχτερινό τσούκι για τον εγκέφαλο, ξεπλύνοντας

τα κυτταρικά απόβλητα που συγκεντρώνονται κατά τη διάρκεια της ημέρας. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας το υγρό που περιβάλλει τα εγκεφαλικά κύτταρα ξεπλένει τα μοριακά σκουπίδια και τα μεταφέρει στην κυκλοφορία του αίματος, όπου στη συνέχεια φιλτράρονται από το ήπαρ και τα νεφρά και αποβάλλονται από το σώμα.

Αυτά τα σκουπίδια περιλαμβάνουν την πρωτεΐνη αμυλοειδής, η οποία εκτιμάται ότι παίζει βασικό ρόλο στη νόσο Αλτσχάιμερ. Ο εγκέφαλός μας παράγει αμυλοειδές κατά τη διάρκεια της ημέρας, όμως μπορεί να προκύψουν προβλήματα όταν η πρωτεΐνη συσσωρεύεται σε κολώδεις μάζες, που ονομάζονται πλάκες. Όσο περισσότερο παραμένει κάποιος ξύπνιος, τόσο περισσότερο αμυλοειδές συσσωρεύεται και τόσο λιγότερο χρόνο έχει ο εγκέφαλος για να το απομακρύνει. Οι επιστήμονες δεν γνωρίζουν αν η συστηματική έλλειψη ύπνου —λιγότερο από έξι ώρες τη νύχτα— είναι αρκετή για να προκαλέσει από μόνη της τη συσσωρεύση αμυλοειδούς. Ωστόσο, έρευνες έχουν δείξει ότι ενήλικες 65 έως 85 ετών, που είχαν ήδη πλάκες στον εγκέφαλο, παρουσίαζαν περισσότερη συσσωρεύση αμυλοειδούς και χειρότερη γνωστική ικανότητα όσο λιγότερο κοιμούσαν.

«Αρκεί η έλλειψη ύπνου για να προκαλέσει άνοια; Πιθανώς όχι αυτή καθαυτή», λέει ο δρ Σούντα Σεσάντρι, ιατρικός διευθυντής του Ινστιτούτου Glenn Biggs για τη νόσο Αλτσχάιμερ και τις νευροεκφυλιστικές παθήσεις στο Κέντρο Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου του Τέξας στο Σαν Αντόνιο. «Φαίνεται, όμως, ότι σίγουρα συμβάλλει

Η έλλειψη ύπνου εμποδίζει τον καθαρισμό του εγκεφάλου από τα κυτταρικά απόβλητα που συγκεντρώνονται κατά τη διάρκεια της ημέρας.

στην αύξηση του κινδύνου άνοιας και ενδέχεται να επιταχύνει τον ρυθμό του εκφυλισμού». Τα άτομα με Αλτσχάιμερ μπορεί να αρχίσουν να εμφανίζουν συμπτώματα στη δεκαετία των 60 ή 70, αλλά η συσσωρεύση αμυλοειδούς μπορεί να ξεκινήσει έως και δύο δεκαετίες νωρίτερα. Γι' αυτό είναι σημαντικό να δίνεται προτεραιότητα στον ύπνο, με στόχο επτά έως εννέα ώρες τη νύχτα, ξεκινώντας από τη δεκαετία των 40 ή των 50, αν όχι νωρίτερα, λέει ο Τζο Ουίνερ, μεταδιδακτορικός ερευνητής νευρολογίας και νευρολογικών επιστημών στο Κέντρο Μελέτης Διαταραχών του Ύπνου και του κερκιδίου ρυθμού στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ.

«Δεν υπάρχει σαφής απάντηση στο κατά πόσον ο ύπνος στα 20 χρόνια μας επηρεάζει τον κίνδυνο που διατρέχουμε στα γεράματά μας», λέει ο Ουίνερ. «Αλλά νομίζω ότι τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι ο ύπνος πιθανότατα παίζει σημαντικό ρόλο στη μέση ηλικία, καθώς πλησιάζουμε τα 60 και 70 μας». Κάποιες διαταραχές ύπνου, κυρίως η υπνική άπνοια, συνδέονται επίσης με αυξημένο κίνδυνο άνοιας. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι η υπνική άπνοια διαταράσσει

τον ύπνο, είτε στο ότι εμφανίζεται συχνότερα σε άτομα που είναι υπέρβαρα ή έχουν διαβήτη, καταστάσεις που επίσης συνδέονται με την άνοια.

Ακόμη κι αν ληφθούν αυτά υπόψη, η υπνική άπνοια φαίνεται να αποτελεί ανεξάρτητο παράγοντα κινδύνου για άνοια, λέει ο δρ Ντιέγκο Καρβάγιο, επίκουρος καθηγητής Νευρολογίας στο Κέντρο Μελέτης του Ύπνου της Mayo Clinic. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι η υπνική άπνοια περιορίζει την ποσότητα οξυγόνου που φτάνει στον εγκέφαλο, αυξάνοντας τη φλεγμονή και προκαλώντας βλάβες στα αιμοφόρα αγγεία και τα εγκεφαλικά κύτταρα.

Πολλές ώρες

Από την άλλη πλευρά, ο υπερβολικός ύπνος φαίνεται επίσης να συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο άνοιας, αν και πιθανόν με πιο έμμεσο τρόπο. Εάν κάποιος κοιμάται πάνω από εννέα ώρες τη νύχτα ή κοιμάται κατά μικρά διαστήματα πολλές φορές κατά τη διάρκεια της ημέρας, αυτό μπορεί να υποδηλώνει ότι ο ύπνος του δεν είναι ποιοτικός, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο για τη νόσο Αλτσχάιμερ εξαιτίας των προανα-

φερθέντων λόγων. Επίσης, η ανάγκη για υπερβολικό ύπνο μπορεί να σχετίζεται με κάποια ψυχική ή σωματική αναπηρία. Ψυχικές παθήσεις όπως η κατάθλιψη και σωματικές παθήσεις όπως ο διαβήτης ή τα καρδιαγγειακά προβλήματα, συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο άνοιας, όπως και η σωματική αδράνεια, η μοναξιά και η απομόνωση.

«Προς το παρόν δεν έχει αποδειχθεί σαφής αιτιολογικός ρόλος του πολύωρου ύπνου σε σχέση με την άνοια», λέει ο Καρβάγιο. «Πιθανώς να αποτελεί περισσότερο σύμπτωμα ενός υποκείμενου προβλήματος, παρά την αιτία του».

Πρώιμα συμπτώματα

Από τις πρώτες περιοχές του εγκεφάλου που επηρεάζονται από τη νόσο Αλτσχάιμερ είναι εκείνες που βοηθούν στη ρύθμιση του ύπνου και των κερκιδίων ρυθμών. Ως αποτέλεσμα, άτομα που αναπτύσσουν τη νόσο μπορεί να αντιμετωπίζουν προβλήματα ύπνου ακόμη και πριν εμφανίσουν σημάδια απώλειας μνήμης ή άλλα συμπτώματα.

Εκτός από το αμυλοειδές, η άλλη κύρια πρωτεΐνη που θεωρείται ότι προκαλεί τη νόσο Αλτσχάιμερ είναι η ταυ. Όπως το

αμυλοειδές, έτσι και η ταυ συσσωρεύεται στον εγκέφαλο, καταστρέφοντας τελικά τα εγκεφαλικά κύτταρα. Ένα από τα πρώτα σημεία που εμφανίζεται η συσσωρεύση του «είναι σε περιοχές του εγκεφαλικού στελέχους που είναι σημαντικές για τη ρύθμιση του ύπνου και της αφύπνισης», λέει ο Ουίνερ. «Πιστεύουμε ότι η πρώιμη εμφάνιση της πρωτεΐνης ταυ σε αυτές τις περιοχές διαταράσσει τους κύκλους ύπνου-αφύπνισης». Οι διαταραχές ύπνου μπορεί να αποτελούν πρώιμο σημάδι και άλλων κοινών τύπων άνοιας. Στην άνοια με σώματα Lewy και στην άνοια της νόσου του Πάρκινσον, για παράδειγμα, ο ύπνος REM κάποιες φορές διαταράσσεται, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να εκκράζουν σωματικά τα όνειρά τους — κάτι που μπορεί να παρατηρήσει ο σύντροφός τους, λέει η Σεσάντρι.

Οι ειδικοί υποστηρίζουν ότι είναι φυσιολογικό για τους ηλικιωμένους να κοιμούνται λίγο περισσότερο ή λίγο λιγότερο μετά τη συνταξιοδότηση ή να ξυπνούν και να πγαίνουν για ύπνο λίγο νωρίτερα ή αργότερα από ό,τι συνηθίζουν. Εάν όμως υπάρχει μεγάλη μεταβολή, σκεφθείτε να επισκεφθείτε τον γιατρό σας ή έναν ειδικό σε θέματα ύπνου.

Η HELLENIC BANK
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

**ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ
ΓΕΓΟΝΟΣ
ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ**

Ελένη Πάντου

ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ ΜΕΛΩΔΙΚΑ
STRING DEMONS

**TO
PARTY!**

ΤΗΣ *Zweis Mon*

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ *Ανέστης Αίας*

ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
20-21-22
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ
ΘΕΑΤΡΟ
ΛΕΜΕΣΟΥ
24-25-26
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ: **Electroline**
έξω στο σπίτι

ΧΟΡΗΓΟΙ: **cablenet** **ALAMBRA**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ: **Parex** **LEAD** **αλιφαμεγα**

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΤΗΣ **UNICARS**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **LOVE 100.7 FM** **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** **EISITHRIA** **ticketmaster**.cy **AGS** | 7777 7040

Η τεχνητή νοημοσύνη αλλάζει ριζικά τις τράπεζες

Ταχύτερη εξυπηρέτηση, βελτιωμένη ασφάλεια, εξατομικευμένες υπηρεσίες

Του ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ

Η τεχνητή νοημοσύνη επηρεάζει ήδη το τραπεζικό σύστημα και τους συναλλασσόμενους, με τις εξελίξεις να προβλέπονται ότι θα αλλάξουν ριζικά τον τρόπο λειτουργίας του. Ποια είναι όμως μερικά παραδείγματα που δείχνουν τις αλλαγές που ήδη έγιναν αλλά και τι θα ακολουθήσει; «Η χρήση τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης (AI) στο τραπεζικό σύστημα έχει οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές και βελτιώσεις σε περιοχές που αφορούν τόσο την καλύτερη εξυπηρέτηση και εμπειρία των πελατών όσο και τομείς, όπως η ασφάλεια και πρόληψη απάτης, η διαχείριση κινδύνου και η αυτοματοποίηση διαδικασιών σε όλο το φάσμα λειτουργιών ενός τραπεζικού οργανισμού», αναφέρει στην «Κ» ο επικεφαλής συμβουλευτικών υπηρεσιών της Deloitte Νικος Χριστοδούλου.

Προκειμένου να γίνει κατανοητό σε έναν μέσο πολίτη - συναλλασσόμενο μιας τράπεζας, αναφέρονται μερικά χαρακτηριστικά απλά παραδείγματα. Δημιουργία τραπεζικού λογαριασμού: γρήγορη ταυτοποίηση εγγράφων και βιομετρικών χαρακτηριστικών του πελάτη για βελτίωση της εμπειρίας του στο άνοιγμα ενός τραπεζικού λογαριασμού.

• Chatbots και εικονικοί βοηθοί: παροχή υποστήριξης πελατών 24/7 και εξυπηρέτηση απλών αιτημάτων, όπως ενημερώσεις λογαριασμών και μεταφορές χρημάτων.

• Αυτοματοποιημένη διαχείριση δανείων: έγκριση μικροδανείων σε λίγα λεπτά, καθώς η AI μπορεί να επεξεργαστεί την αίτηση και να αναλύσει τα στοιχεία του πελάτη αυτόματα, χωρίς την ανάγκη ανθρώπινης παρέμβασης.

• Προσωποποιημένες χρηματοοικονομικές συμβουλές: εξατομικευμένες συστάσεις προϋπολογισμού και παρακολούθησης δαπανών μέσω συμβούλων.

• Πρόληψη απάτης: γρήγορος εντοπισμός υπόπτων συναλλαγών και ειδοποίηση των πελατών ώστε να αντιμετωπίσουν έγκαιρα κακόβουλες ενέργειες.

Τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν είναι ήδη πραγματικότητα και αναμένεται να συνεχιστούν να εξελίσσονται ταχύτερα. Πολλές τράπεζες έχουν ήδη ενσωματώσει chatbots στις υπηρεσίες τους, ενώ τεχνολογίες ανίχνευσης απάτης με χρήση AI χρησιμοποιούνται ήδη ευρέως και συνεχίζονται να βελτιώνονται με την πάροδο του χρόνου.

Εφαρμογές οι οποίες αναμένεται να βελτιωθούν και να επεκταθούν σημαντικά μέσα στα επόμενα χρόνια συ-

Πολλές τράπεζες έχουν ήδη ενσωματώσει chatbots στις υπηρεσίες τους, ενώ τεχνολογίες ανίχνευσης απάτης με χρήση τεχνητής νοημοσύνης χρησιμοποιούνται ήδη ευρέως και συνεχίζονται να βελτιώνονται με την πάροδο του χρόνου.

Τα μικροδάνεια θα εγκριθούν μέσα σε λίγα λεπτά, καθώς η AI μπορεί να επεξεργαστεί την αίτηση και να αναλύσει τα στοιχεία του πελάτη αυτόματα.

περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αυτοματοποιημένη διαχείριση δανείων και την εξατομικευμένη εξυπηρέτηση και αντίστοιχα προσωποποιημένες προτάσεις προϊόντων με βάση τις προτιμήσεις του κάθε πελάτη.

Οι μεγαλύτερες βελτιώσεις και καινοτομίες αναμένεται να γίνουν εμφανείς εντός της επόμενης πενταετίας, καθιστώντας τις τράπεζες ακόμη πιο αποδοτικές και φιλικές προς τους πελάτες.

Όπως αναφέρει ο κ. Χριστοδούλου, «η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς οργανισμούς αντιμετωπίζει προκλήσεις, όχι μόνο σε επίπεδο συμμόρφωσης με ρυθμιστικά και κανονιστικά πλαίσια όπως το GDPR και το AI Act που μόλις τέθηκε σε ισχύ, αλλά και σε ζητήματα ηθικά, κοινωνικά και ασφαλείας. Πιο συγκεκριμένα, η συμμόρφωση με το GDPR στην Ε.Ε. επιβάλλει αυστηρές απαιτήσεις για τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων, κάτι που επηρεάζει άμεσα την ανάπτυξη και την εφαρμογή λύσεων AI, ενώ το AI Act επιβάλλει την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων πολιτικών διαχείρισης κινδύνου για τα αντίστοιχα συστήματα. Επιπλέον, οι αλγόριθμοι AI συχνά θεωρούνται «μαύρα κουτιά», γεγονός που καθιστά δύσκολη την κατανόηση και την εμπιστοσύνη στις αποφάσεις που λαμβάνονται με βάση

αυτά τα συστήματα, ενώ οι αλγόριθμοι AI μπορεί να ενισχύσουν υπάρχουσες κοινωνικές ανισότητες και να οδηγήσουν σε μεροληψία αποφάσεων σε περιοχές, όπως για παράδειγμα την έγκριση δανείων.

Στον τομέα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού είναι σημαντικό να αναφέρουμε την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στις τεχνολογίες AI ενώ η ενσωμάτωση της AI σε έναν τραπεζικό οργανισμό, και όχι μόνο, συχνά συναντά αντίσταση από το υπάρχον προσωπικό λόγω ανησυχιών για απώλεια θέσεων εργασίας και αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας.

Είναι επίσης σημαντικό να μην παραβλεφθεί και ο αυξημένος κίνδυνος κυβερνοεπιθέσεων, καθώς η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να δημιουργήσει νέες ευπάθειες, οδηγώντας στην ανάγκη για ενισχυμένες δομές για τη διαχείριση τέτοιων κινδύνων

και την αντιμετώπιση των απειλών που προκαλούν».

Συμπερασματικά, τα οφέλη της AI για τις τράπεζες θα μπορούσαν να συνοψιστούν στις βελτιώσεις που επιφέρει η αυξημένη αποδοτικότητα από την αυτοματοποίηση διεργασιών, η βελτιωμένη ασφάλεια από την ταχύτερη πρόληψη υπόπτων συναλλαγών, καθώς και η αναβαθμισμένη εξυπηρέτηση πελατών μέσω chatbots και εξατομικευμένων προτάσεων.

Για τον τελικό καταναλωτή τα πλεονεκτήματα επικεντρώνονται στην ταχύτερη εξυπηρέτησή τους μέσω εικονικών βοηθών που είναι διαθέσιμοι 24/7, στην παροχή εξατομικευμένων προσφορών και συμβουλών, στην ταχύτερη διεκπεραίωση συναλλαγών και αιτήσεων μέσω αυτοματοποιημένων συστημάτων, καθώς και στην ενισχυμένη προστασία από απάτες και κακόβουλες δραστηριότητες.

Ελαφρές πιέσεις δέχθηκε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Ελαφρές πιέσεις δέχθηκε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, παρά τις σημαντικές απώλειες που κατέγραψαν τα άλλα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε μικρή πτώση σε ποσοστό 0,40%, κλείνοντας στις 182,38 μονάδες. Πτώση 0,38% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20, κλείνοντας στις 111,06 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €804.174. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς παρουσίασε αμελητέα κέρδη σε ποσοστό 0,08% και ο δείκτης των Επενδυτικών Εταιρειών ενισχύθηκε κατά 2,25%.

Αντίθετα, απώλειες σημείωσαν ο δείκτης της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 0,31% και ο δείκτης των Ξενοδοχείων σε ποσοστό 0,12%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €434.148 (πτώση 3,54% - τιμή κλεισίματος €4,90). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €206.108 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €3,12), της Δήμητρα Επενδυ-

Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε μικρή πτώση σε ποσοστό 0,40%, κλείνοντας στις 182,38 μονάδες.

τική με €94.415 (άνοδος 2,29% - τιμή κλεισίματος €1,34), της Πετρολίνα με €30.536 (πτώση 1,20% - τιμή κλεισίματος €0,82) και της Logicom με €24.476 (άνοδος 2,00% - τιμή κλεισίματος €3,06). Από τις μετοχές, που έτυχαν διαπραγματεύσεων, έξι κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις καθοδικά και μία παρέμεινε αμετάβλητη. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 205.

ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

Ο Θωμάς Μπέμπος πήρε την άδεια του και θα απουσιάσει έως το τέλος Αυγούστου.

JPMorgan: Τα «κλειδιά» που ξεκλειδώνουν κέρδη για τις ελληνικές τράπεζες

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Τους καταλύτες που θα μπορούσαν να «ξεκλειδώσουν» περισσότερη αξία και κέρδη για τους μετόχους των ελληνικών τραπεζών επισημειώνει η JPMorgan έπειτα από τα αποτελέσματα β' τριμήνου, επισημαίνοντας πως η ίδια παραμένει θετική για τις προοπτικές τους. Η αμερικανική τράπεζα αναλύει το προφίλ κάθε μίας από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες ξεχωριστά, έχοντας επικαιροποιήσει τα μοντέλα υπολογισμού της ώστε να ενσωματώνουν τα πρόσφατα οικονομικά μεγέθη και άλλες εξελίξεις.

Ετσι, σε ό,τι αφορά την Alpha Bank η JPMorgan εκτιμά πως το «κλειδί» για την πορεία της είναι η αναμενόμενη ολοκλήρωση της συναλλαγής με τη UniCredit προς το τέλος της χρονιάς. Όπως σημειώνει, οι μετοχές της Alpha παρουσίασαν χαμηλότερες επιδόσεις έως τώρα φέτος λόγω ενός συνδυασμού παραγόντων, όπως χαμηλότερο προφίλ απόδοσης ιδίων κεφαλαίων ROTE, υψηλότερα NPEs και χαμηλότερη κάλυψη προβλέψεων. Σε αυτό το πλαίσιο μειώνει την τιμή-στόχο για τη με-

τοχή της στα 2,30 ευρώ από 2,40 ευρώ πριν, ωστόσο πιστεύει πως η χαμηλότερη «ευαισθησία» στην πορεία των επιτοκίων μπορεί να διαφοροποιήσει τη μετοχή της από τις υπόλοιπες του κλάδου, ενώ η ισχυρή τροχιά σε ό,τι αφορά τα κεφάλαια CET1 προσφέρει δυνατότητα υψηλής απόδοσης κεφαλαίου, η οποία δεν έχει αποτιμηθεί από τους επενδυτές. Όπως εκτιμά, ο δείκτης CET1 το 2026 αναμένεται να κινηθεί στο 17,5% και το ROTE στο 9,5%.

Για τη Eurobank θεωρεί πως ο μεγάλος καταλύτης είναι η ολοκλήρωση της εξαγοράς της Ελληνικής Τράπεζας. Η JPMorgan αυξάνει την τιμή-στόχο για τη μετοχή της Eurobank στα 2,80 ευρώ από 2,40 ευρώ, καθώς αναμένει να δημιουργήσει δείκτη ROTE στο 13% το 2026 (15% κατά μέσον όρο το 2024-2026). Ωστόσο, οι εκτιμήσεις των αναλυτών της συνεχίζουν να αντικατοπτρίζουν ένα στατικό επίπεδο ως προς το ποσοστό κατωχής της Ελληνικής, χωρίς να υπολογίζουν πιθανές συνεργείες στην Κύπρο. Ακόμη και υπό τέτοιες συντηρητικές υποθέσεις, η εξαγορά της Ελληνικής εξακολουθεί να υποτιμάται από την αγορά

και θεωρεί ότι θα είναι βασικός καταλύτης, ο οποίος θα οδηγήσει σε νέες αναβαθμίσεις για τη Eurobank. Επιπλέον, ο δείκτης CET1 της τράπεζας παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο, παρά την εξαγορά, και πάνω από 17% με βάση τις προβλέψεις για το 2024-2026, προσφέροντας περιθώρια για υψηλότερες διανομές μερισμάτων και πιθανά buybacks.

Αναμφίβολα, το βασικό γεγονός και το «κλειδί» για την Εθνική Τράπεζα είναι η αναμενόμενη πώληση του υπόλοιπου ποσοστού που κατέχει το ΤΧΣ στην τράπεζα (18%), η οποία θα μπορούσε να ακολουθήσει το δεύτερο εξάμηνο της φετινής χρονιάς, σημειώνει η JPMorgan. Σε αυτό το πλαίσιο αυξάνει την τιμή-στόχο για τη μετοχή της Εθνικής στα 9,70 ευρώ από 8,40 ευρώ πριν. Όπως εκτιμά, ο δείκτης CET1 το 2026 αναμένεται να κινηθεί στο 18,2% και το ROTE στο 13,2%.

Τέλος, σε ό,τι αφορά την Τράπεζα Πειραιώς, καθοριστικό για το επενδυτικό story της είναι, σύμφωνα με την JPMorgan, το γεγονός ότι ο δείκτης CET1 πρόσφατα ξεπέρασε το επίπεδο του 14%. Θεωρεί ότι αυτό είναι ένα

Η JPMorgan αναλύει το προφίλ κάθε μίας από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες ξεχωριστά, έχοντας επικαιροποιήσει τα μοντέλα υπολογισμού της ώστε να ενσωματώνουν τα πρόσφατα οικονομικά μεγέθη και άλλες εξελίξεις.

σημαντικό επίπεδο «άνεψης» τόσο για τη διοίκηση όσο και για τους επενδυτές, και ένα ισχυρό έναυσμα για να μειωθεί το χάσμα αποτίμησης με τις άλλες ελληνικές τράπεζες. Όπως τονίζει, η Πειραιώς έχει πραγματοποιήσει μια αξιοσημείωτη θεμελιώδη ανάκαμψη, μειώνοντας τα NPEs κατά περισσότερο από 20 δισ. ευρώ από το τέλος του 2020, ενώ τα καθαρά κέρδη έφτασαν το 1 δισ. ευρώ το 2023, ποσό που αντιστοιχεί σε 17% ROTE. Σε αυτό το πλαίσιο η JPMorgan αυξάνει την τιμή-στόχο και για την Πειραιώς στα 5,90 ευρώ από 5,35 ευρώ πριν.

Όπως καταλήγει η JPMorgan, πάντως, παρά τις θετικές προοπτικές του ελληνικού τραπεζικού

κλάδου οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις παραμένουν. Μεταξύ αυτών τοποθετεί την πιο αργή του αναμενόμενου μακροοικονομική ανάπτυξη, η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε χαμηλότερη ανάπτυξη δανείων και επιδείνωση της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων, τις μεγαλύτερες από τις αναμενόμενες μειώσεις επιτοκίων της ΕΚΤ (τρέχουσα εκτίμηση για τα επιτόκια στο 2% το 2025) που θα επηρεάσουν αρνητικά τα καθαρά επιτοκιακά έσοδα, και το dilution για τους μετόχους που μπορεί να προκύψει από τα υψηλά επίπεδα αναβαλλόμενης φορολογίας στην κεφαλαιακή βάση, σε περίπτωση ζημιών στον ισολογισμό.

INGCO

Professional Tools Made Affordable

www.ingco.com

INGCO Global